

Manifestare științifică
de prestigiu,
larg forum de dezbateri**AL III-LEA CONGRES NAȚIONAL DE CHIMIE**

În lumina orientărilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a hotărârilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R., marele forum al industriei și cercetării chimice românești și-a concentrat dezbaterile în direcția sporirii contribuției acestor importante sectoare de activitate la îndeplinirea programelor de dezvoltare economico-socială a patriei noastre

CUVÎNTAREA TOVARĂȘEI
academician doctor inginer
ELENA CEAUȘESCU

Pagina 3

TEZELE DIN APRILIE

*puternic impuls gândirii creatoare,
afirmării spiritului revoluționar
din care izvorăsc faptele noastre*

Exportul — lupta cu timpul,
bătălia pentru calitate

Pagina 4

Creuzet al viitoarelor valori
Pe cărările de suflet ale școlii

Paginile 12-13

Gînduri despre patrie

Bucuriile noastre mari au început și vor începe totdeauna cu numele Tău de vis și împlinire.

Căci de la Tine vin izvoarele care îți fac atât de minunat și tainic și fără asemănare între toate frumusețile care leagă părinții de copii prin cel mai miraculos fenomen natural — bătaia de inimă.

Și de la Tine vin — semn, legămint — cuvintele care toate, și nu o singură dată, au avut și vor avea semnificația acelui sentiment intraductibil care se scrie atât de simplu: dor.

Și tot de la Tine, din aerul cu care ne îmbrăci umerii, obrații, buzele, pleoapele, din lumina pe care o puriți cu aburul respirației Tale, din brazdele cîmpiilor, pădurile munților, împletirea apelor și mai ales din speranțele atîtor generații de truditori pașnici și geniali vin treptele pe care le urcăm cu o încredere neîmămurită în nemurirea Ta, singura cămașă pe care sufletul nostru o poate purta și singura de la care primește căldură.

Bucuriile noastre mari vor însoți întotdeauna numele Tău de vis și împlinire și între ele o rază de soare, sau o copie a razei de soare, griul, vița de vie, porumbul, trifoiul, oul, laptele, izlazul comunal, fîntîna din capul satului și de mințirea celui articol imposibil care poate convinge mi iardele de cetățeni ai planetei că nu sînt din carne și oase ci pur și simplu sînt statuia vie a umbrei din care s-au cîșpit aceste semne de plenitudine pură.

Să ne bucurăm deci și bucuriile să înalțe gîndurile noastre în cele mai mari împliniri.

GRIGORE GRIGORE ■

Tășnad:
dimineata orașului

Paginile 6-7

Manifestare științifică de prestigiu, larg forum de dezbateri

Miercuri au început la București lucrările celui de-al III-lea Congres Național de Chimie. Acest larg și reprezentativ forum științific va dezbate, în lumina hotărârilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale P.C.R., a orientărilor secretarului general al partidului, președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, probleme deosebit de însemnătate privind dezvoltarea în continuare a industriei și cercetă-

și cordial salut gasteților de peste hotare, tuturor celor prezenți.

Participarea tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu la lucrările Congresului Național de Chimie — a subliniat vorbitorul — reprezintă o nouă și elocventă dovadă a interesului și sprijinului deosebit pe care conducerea României socialiste, personal secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Repu-

blății, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le manifestă față de rolul industriei chimice în dezvoltarea economiei naționale, față de știință, tehnologie și învățământ, ca forțe esențiale ale producției și ale culturii contemporane, care au cunoscut în țara noastră, în cei 23 de ani ai Epocii parcurse de la cel de-al IX-lea Congres al partidului, un avânt fără precedent. Îngăduiți-ne să folosim acest prilej — a spus vorbitorul — pentru a vă ruga să transmiteți conducătorului iubit al partidului și statului expresia celei mai vii recunoștințe pentru tot ceea ce face spre propășirea țării și binele poporului, împreună cu angajamentul nostru de a munci mai mult și mai bine, în spiritul orientărilor pe care ni le-a dat, pentru transpunerea exemplară în viață a programelor aprobate de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului.

S-a relevat că această manifestare devenită tradițională — Congresul Național de Chimie — constituie un forum reprezentativ al industriei chimice, ramură cu un mare aport la dezvoltarea generală a țării, la formarea venitului național, la participarea susținută a României la circuitul mondial de valori. La afirmarea chimiei, ca ramură de frunte a economiei țării — a arătat vorbitorul —, o contribuție de cea mai mare importanță o aduce activitatea exemplară, multilaterală, a tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu. Savant de largă recunoaștere internațională, autor al unei opere științifice pe tărîmul chimiei ce a văzut lumina tiparului pe cele mai diverse meridiane — bucurîndu-se de unanimitate prețuire a specialiștilor —, personalitate puternic angajată în transpunerea în

statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În continuarea ședinței, a luat cuvîntul tovarășul Ion M. Nicolae, ministrul industriei chimice și petrochimice.

În numele conducerii ministerului, vorbitorul a adresat tovarășei Elena Ceaușescu un respectuos omagiu și cele mai calde mulțumiri pentru indicațiile deosebit de prețioase cuprinse în cuvîntarea rostită la deschiderea lucrărilor congresului.

tribuite tot mai susținut la satisfacerea cerințelor economiei naționale, să participe tot mai intens și eficient la schimburile externe, la cooperarea economică și tehnico-științifică internațională.

O contribuție esențială la realizările obținute au avut-o prestigioasa operă științifică a tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, precum și vasta sa activitate în sfera organizării și coordonării muncii pe tărîmul științei,

rii chimice românești, în vederea creșterii contribuției lor la progresul neîntrerupt al economiei naționale, la propășirea României socialiste, la ridicarea bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

La sosire, tovarășa Elena Ceaușescu a fost întâmpinată de participanți cu multă însuflețire, cu manifestări de înaltă stimă și profundă prețuire. Pionieri și tineri i-au oferit, cu afecțiune și deosebit respect, frumoase buchete de flori.

Împreună cu tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, în prezidiul Congresului au luat loc miniștri, alți membri ai guvernului, reprezentanți ai vieții noastre științifice.

La lucrări participă academicieni, alți oameni de știință, cercetători, cadre didactice din învățământul superior de profil, specialiști din combinate și întreprinderi chimice.

Iau parte, ca invitați, oameni de știință, cercetători și specialiști în domeniul chimiei, reprezentanți ai unor prestigioase instituții științifice și de învățământ din numeroase țări ale lumii.

În asentimentul tuturor participanților la această importantă manifestare științifică și forum de largă dezbateri al chimiștilor din țara noastră, tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu, prim viceprim-ministru al Guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, președintele Consiliului științific al Institutului Central de Chimie, i-a fost adresat un respectuos salut, împreună cu cele mai calde mulțumiri, pentru prezența la congres, de către tovarășul Ion Ursu, prim-vicepreședinte al Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie. A fost adresat, totodată, un cald

mare număr de orientări, teme și direcții de lucru, lucrări și realizări concrete, instituții și colective de profil care își datorează nemijlocit existența distinsului om de știință român. Tovarășei Elena Ceaușescu îi aparține însăși inițiativa convocării periodice a acestui for științific de seamă — Congresul Național de Chimie.

În numele participanților, tovarășei Elena Ceaușescu i-a fost adresată rugămintea respectuoasă de a inaugura lucrările Congresului.

Tovarășea academician doctor inginer ELENA CEAUȘESCU, prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, președintele Consiliului științific al Institutului Central de Chimie, a rostit cuvîntarea de deschidere a celui de-al III-lea Congres Național de Chimie. Cuvîntarea a fost urmărită cu viu interes și subliniată cu îndelungi aplauze. Exprimînd călduroase mulțumiri tovarășei Elena Ceaușescu pentru cuvîntare, tovarășul Ion Ursu a subliniat că pentru toți cei ce-și desfășoară activitatea în domeniul chimiei — în producție, cercetare, inginerie tehnologică, în învățămînt — orientările și îndemnul formulate se vor constitui într-un adevărat program al activității viitoare, consacrată îndeplinirii întocmai a sarcinilor încredințate, a obiectivelor de dezvoltare economico-socială a țării. S-a afirmat convingerea că mesajul profund umanist adresat chimiștilor, savanților și specialiștilor din toate sectoarele, oamenilor de știință de pretutindeni, va transmite cu vigoare în lume dorința de bună înțelegere, de colaborare și pace a României socialiste, a conducătorului partidului și

S-a relevat că prin punerea în funcțiune, în ultimii 23 de ani, a peste 1 250 obiective, industria chimică și petrochimică românească a înregistrat, în fiecare cincinal, ritmuri de creștere constant mai ridicate decît cele obținute pe ansamblul industriei. În comparație cu anul 1965, producția în acest an a sporit de aproape 9 ori, cu un ritm mediu anual de creștere de peste 10,5 la sută. Chimia și petrochimia contribuie cu circa 25 la sută la exportul țării, produsele românești fiind prezente astăzi în peste 100 de țări.

Toate acestea, a subliniat vorbitorul, reflectă cu putere preocuparea statornică a secretarului general al partidului, președintelui Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru edificarea unei industrii chimice moderne, de înalt randament, în măsură să con-

invățămîntului și culturii. Asigurăm pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe dumneavoastră, mult stimată tovarășă academician doctor inginer Elena Ceaușescu, că vom face totul pentru realizarea sarcinilor ce ne-au fost trasate, pentru aducerea la îndeplinire a indicațiilor date în deschiderea lucrărilor congresului, a arătat vorbitorul.

După ședința inaugurală, congresul și-a desfășurat lucrările în plen și în 11 secțiuni: chimia compușilor macromoleculari, chimie organică, petrochimie și carbochimie, chimie anorganică, chimie fizică, cataliză și catalizatori, electrochimie, chimie analitică și controlul calității produselor, biotehnologie, inginerie chimică, protecția mediului înconjurător.

Expoziție

La Academia de Studii Social-Politice, unde au loc lucrările Congresului Național de Chimie, a fost organizată o expoziție. În cadrul acesteia este prezentat un mare număr de volume din opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, contribuție de seamă la dezvoltarea creatoare a teoriei și practicii revoluționare, la îmbogățirea patrimoniului gândirii social-politice a contemporaneității. Este prezentată în întregime lucrarea „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate”, împreună cu volume ce cuprind pagini din gîndirea social-politică, filozofică, economică a conducătorului partidului și statului nostru. În expoziție sînt prezentate

lucrările tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu din domeniul chimiei, care reprezintă valoroase contribuții la dezvoltarea și aprofundarea cunoștințelor din acest domeniu deosebit de actualitate pe plan teoretic și tehnologic.

Se află expuse, totodată, lucrări de specialitate, apărute de-a lungul timpului în țara noastră, care evidențiază bogatele tradiții ale școlii românești de chimie.

Cu ocazia lucrărilor acestui for științific este ilustrată — prin numeroase grafice, panouri și machete — dezvoltarea impetuoasă a chimiei românești, îndeosebi în perioada deschisă de Congresul al IX-lea al partidului.

CUVÎNTAREA TOVARĂȘEI academician doctor inginer ELENA CEAUȘESCU

Stimați tovarăși,

Cel de-al III-lea Congres Național de Chimie prezintă un eveniment de însemnătate deosebită pentru toți oamenii muncii din domeniul chimiei, care, la fel ca întregul nostru popor, acționează cu toată hotărârea pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială, a hotărârilor Congresului al XIII-lea și Conferinței Naționale ale partidului, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a patriei noastre spre comunism.

La începerea lucrărilor marelui forum democratic al chimiei românești, am deosebită plăcere ca, în numele președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, al guvernului și al conducerii Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, să vă adresez dumneavoastră, tuturor participanților la congres, un salut calduros și cele mai bune urări. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Congresul Național de Chimie urmează să analizeze într-un spirit de înaltă exigență și răspundere stadiul actual al chimiei românești, activitatea desfășurată în industrie și cercetarea chimică și să stabilească măsurile necesare în vederea îndeplinirii programelor de organizare științifică și modernizare, de ridicare la un nivel înalt a calității și eficienței, în vederea creșterii mai puternice contribuției chimiei la dezvoltarea economico-socială a patriei noastre.

După cum este bine cunoscut, în anii construcției socialiste, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, au fost obținute realizări de însemnătate istorică în dezvoltarea forțelor de producție, în ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului. România s-a transformat dintr-o țară slab dezvoltată, într-un stat industrial-agrar, cu o industrie modernă puternică, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, cu o agricultură socialistă în plină dezvoltare. S-au dezvoltat puternic învățămîntul, știința, cultura — factori fundamentali pentru făurirea cu succes a socialismului, pentru progresul multilateral al întregii țări.

Odată cu dezvoltarea puternică a industriei, chimia a cunoscut un ritm dintre cele mai înalte de creștere a producției. În anii construcției socialiste și, îndeosebi în ultimii 20 de ani, s-au realizat mari centre și combinate industriale, amplasate, practic, în toate zonele țării. Se poate afirma că industria chimică românească cuprinde toate sectoarele moderne ale chimiei și ocupă un loc important în întreaga dezvoltare economico-socială a patriei noastre. Industria chimică românească produce astăzi circa 20 la sută din întreaga valoare a producției-marfă industriale și satisface în cea mai mare măsură cerințele economiei naționale, ale întregii țări.

Dezvoltarea puternică a industriei și economiei românești — deci și a industriei chimice — este rezultatul politicii juste a partidului nostru care, aplicînd în mod creator legăturile generale și principiile socialiste, a acționat în strînsă concordanță cu realitățile din țara noastră.

În mod deosebit trebuie subliniate eforturile realizate după Congresul al IX-lea al partidului, prin alocarea a circa o treime din venitul național pentru fondul de dezvoltare. Pe această bază s-au putut realiza marile centre și platforme industriale — inclusiv chimice — s-a asigurat progresul multilateral al patriei noastre socialiste.

Dispunem de o puternică industrie chimică, în stare să satisfacă în cele mai bune condițiuni cerințele actuale și de perspectivă ale dezvoltării economico-sociale a patriei, să aibă un rol tot mai important în întreaga dezvoltare și ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Un rol de importanță deosebită în dezvoltarea economico-socială, deci și a industriei chimice, au avut știința, învățămîntul, care, în anii socialismului, au cunoscut o puternică dezvoltare și au avut o contribuție determinantă în realizarea tuturor planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială. Putem afirma cu tărie că realizările pe care le-am obținut nu ar fi putut fi îndeplinite fără dezvoltarea puternică a învățămîntului, a cercetării științifice în patria noastră.

Congresul Național de Chimie are loc la jumătatea celui de-al 8-lea plan cincinal, care trebuie să asigure realizarea obiectivelor strategice stabilite de Congresul al XIII-lea privind trecerea României la un nou stadiu de dezvoltare, realizarea unei noi calități a muncii și vieții, trecerea la dezvoltarea intensivă în toate sectoarele, pe baza celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice și a noli revoluții agrare.

În prima jumătate a actualului cincinal au fost obținute realizări de seamă în toate sectoarele de activitate. Aș dori să menționez, în mod deosebit, continuarea dezvoltării industriei chimice, perfec-

ționarea și modernizarea producției, ridicarea calității, a nivelului tehnic, creșterea rentabilității.

Așa cum s-a subliniat în ședințele Comitetului Politic Executiv, în Tezele din aprilie, este necesar să concentrăm toate eforturile pentru a lichida cu desăvîrșire unele lipsuri și stări de lucruri negative, pentru îndeplinirea neabătută a programelor de organizare științifică și modernizare a producției, de realizare, în toate sectoarele, a principiilor autoconducerii, autogestunii, de îndeplinire consecventă a programelor de înaltă eficiență economică.

Stimați tovarăși,

Pornind de la stadiul actual al chimiei românești, de la puternica bază tehnico-materială și puternicul potențial al sutelor de mii de oameni ai muncii, inclusiv al cercetării științifice din chimie, Congresul Național de Chimie trebuie să dea o nouă orientare, de largă perspectivă, privind modernizarea și perfecționarea activității de producție și cercetare în chimie, ținînd seama de cerințele economiei naționale, ale noilor cuceriri ale științei și tehnicii.

Este necesar să se asigure folosirea tot mai bună a mijloacelor tehnico-materiale și a forței umane, realizîndu-se o creștere a producției pe actualele capacități cu cel puțin 50 la sută, în următorii 3—4 ani.

În acest sens, trebuie să se treacă cu toată hotărîrea la îndeplinirea neabătută a programelor de organizare și modernizare în toate ramurile chimiei, să se acționeze cu mai multă hotărîre în elaborarea și introducerea de noi tehnologii care să ducă la o reducere substanțială a consumurilor materiale și energiei, la valorificarea superioară a materiilor prime, la ridicarea calității și îmbunătățirea caracteristicilor fizico-chimice ale tuturor produselor.

În același timp, este necesar să se acorde o atenție mai mare organizării științifice a întreprinderilor, creșterii productivității muncii în toate sectoarele de activitate.

Sînt necesare măsuri hotărîte pentru întărirea răspunderii, ordinii și disciplinei, în vederea asigurării bunei funcționări a tuturor capacităților de producție, realizării la timp a reparațiilor și celelalte măsuri privind buna întreținere și funcționare a tuturor instalațiilor.

O atenție deosebită trebuie acordată problemelor legate de creșterea eficienței și rentabilității, aplicării ferme a principiilor autoconducerii, autogestunii, creșterii răspunderii organelor democratice, a consiliilor oamenilor muncii, a adunărilor generale, astfel încît toți oamenii muncii din chimie, în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari, să acționeze cu întreaga răspundere pentru buna gospodărire a mijloacelor încredințate de popor spre administrare, să asigure dezvoltarea continuă a industriei chimice conform cerințelor dezvoltării moderne, echilibrate, a întregii economii naționale.

În realizarea tuturor obiectivelor, cercetarea științifică trebuie să acționeze în strînsă conlucrare cu producția, cu învățămîntul, în vederea elaborării de noi tehnologii, să asigure perfecționarea produselor și crearea de noi produse cu caracteristici superioare pentru toate sectoarele de activitate.

Atît cercetarea din domeniul chimiei organice, cît și chimia anorganică, trebuie să acorde o atenție deosebită valorificării superioare a materiilor prime și realizării de noi produse cu caracteristici superioare care să ducă la reducerea consumurilor de materiale și energie, la ridicarea calității producției în toate sectoarele.

Este necesar să se acorde o atenție mai mare realizării de noi catalizatori, noi procese de polimerizare cu caracteristici superioare, dezvoltării biotehnologiilor, extinderii procedurilor biochimice, de sinteză, valorificării biomasei și altor materii.

Sînt încă multe domenii în care cercetarea chimică poate și trebuie să aducă o contribuție de importanță deosebită în realizarea de noi materiale cu caracteristici superioare necesare pentru celelalte sectoare ale economiei naționale.

În același timp, este necesar să se acorde o atenție sporită cercetării de perspectivă, fundamentale, să se asigure o bună repartizare a forțelor de cercetare, atît pentru soluționarea rapidă a problemelor imediate, cît și pentru cercetarea fundamentală, de perspectivă, avînd în vedere că sînt foarte multe domenii în care cercetarea chimică trebuie să realizeze noi descoperiri, noi materiale și noi produse cu caracteristici tot mai bune.

În nici un domeniu nu trebuie să se considere că am realizat totul. Dimpotrivă, să pornim de la faptul că ceea ce am realizat pînă acum trebuie să constituie baza pentru intensificarea cercetărilor, pentru noi cunoașteri, noi descoperiri.

Trăim o epocă de puternic avînt al științei și tehnicii, al cunoașterii umane în general. Prin esența sa, chimia însăși este o știință a noului, o știință revoluționară și trebuie să acționăm cu toată fermitatea pentru a ridica nivelul activității de cercetare științifică, pornind de la necesitatea unor

noi și noi cuceriri și descoperiri în toate domeniile.

În același timp, este necesar să se acorde, în continuare, o atenție deosebită perfecționării activității de formare a cadrelor, de ridicare a nivelului de cunoștințe profesionale, tehnico-științifice ale tuturor oamenilor muncii din chimie, ca de altfel din toate sectoarele de activitate.

Trebuie să avem permanent în vedere că viitorul poporului nostru este strîns legat de ridicarea gradului general de cunoștințe, de pregătire, de dezvoltarea puternică a științei.

Să facem astfel încît știința românească în general — deci și știința chimică — să aibă un rol tot mai important în întreaga dezvoltare a patriei, în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, în realizarea comunismului în România. **(Aplauze puternice).**

Stimați tovarăși,

Punînd în centrul activității realizarea programelor de dezvoltare economico-socială, dezvoltarea puternică a chimiei, a cercetării științifice, este necesar, în același timp, să extindem larg colaborarea internațională, să asigurăm participarea activă a României la diviziunea internațională a muncii, la schimbul de valori materiale și spirituale.

În acest sens, trebuie să dezvoltăm mai puternic colaborarea cu țările socialiste membre în C.A.E.R., cu celelalte țări socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, precum și cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

În întreaga noastră activitate trebuie să pornim ferm de la principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc.

Este necesar să participăm în toate domeniile — deci și în cel al chimiei — la realizarea programului de lungă durată, de colaborare, de specializare în activitatea de cercetare științifică și tehnologică, să extindem, totodată, cooperarea și specializarea în producție.

Cercetarea chimică românească va conlucra tot mai strîns cu institutele și oamenii de cercetare din diferite țări pentru a soluționa mai rapid, cu forțe comune, problemele noi, complexe, care se pun astăzi în fața cercetării științifice.

Apreciem participarea unui număr important de oameni de știință din alte țări la Congresul chimiei românești, ca o expresie a relațiilor de conlucrare existente și a dorinței de a intensifica colaborarea în cercetarea științifică dintre țările noastre.

În același timp, împreună cu întregul nostru popor, cercetarea chimică — ca, de altfel, întreaga noastră cercetare — acționează cu toată hotărîrea pentru o politică de pace, pentru dezarmare și, în primul rînd, pentru dezarmarea nucleară, pentru eliminarea definitivă a armelor nucleare și trecerea la dezarmarea convențională, la eliminarea armelor chimice și a oricăror arme de distrugere în masă.

Țara noastră este hotărîtă să acționeze cu toată fermitatea pentru realizarea unei politici noi, democratice, a unei lumi fără arme și fără războaie.

Acționăm cu toată hotărîrea pentru dezvoltarea colaborării cu toate țările din Europa, pentru încheierea cu succes a Conferinței de la Viena, care să dea o nouă perspectivă întăririi colaborării și conlucrării în toate domeniile, inclusiv în domeniul științei, cercetării. Ne pronunțăm ferm pentru realizarea în Balcani a unei zone fără arme nucleare și chimice, fără baze militare, a colaborării pașnice în toate domeniile de activitate.

Ținînd seama de situația gravă a economiei mondiale și îndeosebi a țărilor în curs de dezvoltare, ne pronunțăm pentru soluționarea globală a problemelor subdezvoltării, pentru o nouă ordine economică mondială, pentru progresul economico-social al tuturor statelor și creșterea rolului științei la dezvoltarea economiei mondiale, la realizarea unor relații noi, de egalitate între toate statele lumii.

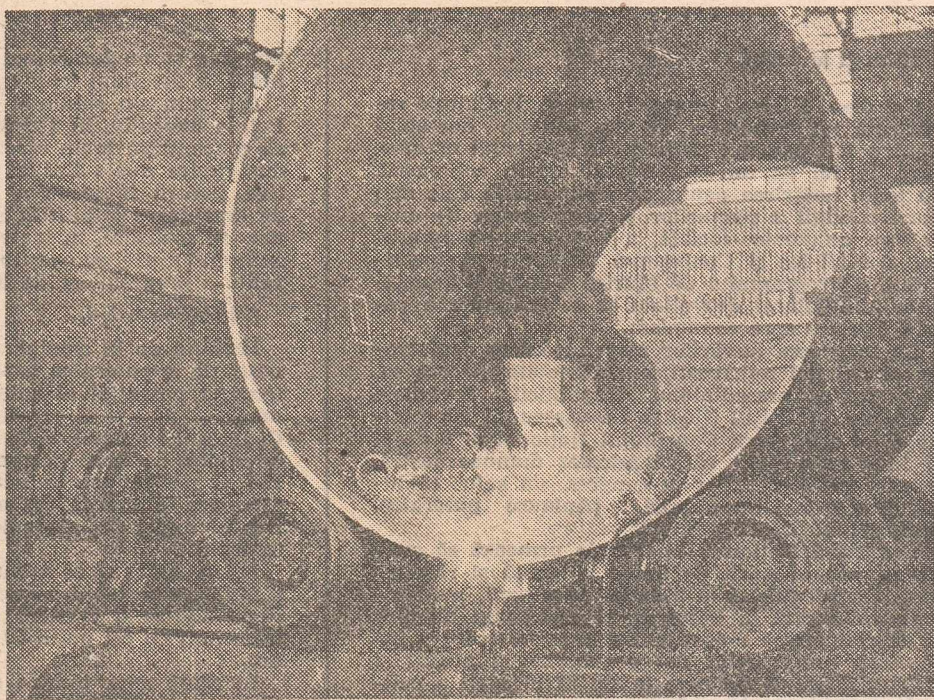
Oamenii de știință români sînt hotărîți să conlucreze tot mai strîns cu oamenii de știință de pretutindeni în vederea creșterii rolului acestora în realizarea unei politici noi, democratice, pentru triumful rațiunii, al păcii și colaborării între toate națiunile lumii.

În încheiere, aș dori să exprim încă o dată convingerea că lucrările celui de-al III-lea Congres Național de Chimie vor marca un moment de importanță deosebită în dezvoltarea chimiei românești, în sporirea contribuției și participării ei la dezvoltarea generală a țării, la îndeplinirea programelor de dezvoltare economico-socială și ridicare a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, de creștere continuă a bunăstării materiale și spirituale, de întărire a independenței și suveranității României. **(Vii aplauze).**

Urez deplin succes lucrărilor Congresului! **(Aplauze puternice, prelungite).**

TEZELE ȘI ORIENTĂRILE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

**un puternic impuls energiilor
creatoare ale întregii națiuni**

„Imposibilul a trăit la noi doar o zi”

— Am construit la viața noastră aici, la „Independența”, zeci de kilometri de conducte forțate pentru hidrocentrale. Și pentru Lotru, și pentru Sebeș, și pentru Riul Mare. Dar parcă nici una nu ne-a pus atât de mult la încercare inventivitatea, organizarea și disciplina tehnologică, precum cea destinată hidrocentralei de pe Rio Grande.

— Rio Grande nu este tot un „Riu Mare” ? Atunci... ?

— Ba da ! Dar nu pentru că ar fi un nume mai sonor și nici pentru că un riu este în Retezat, iar celălalt în Columbia, ci pur și simplu pentru că împrejurările au făcut să avem condiții de execuție cu totul altele.

— Chiar așa deosebite au fost aceste împrejurări ?

— S-o iau pe puncte. Mai întâi, contractul a fost câștigat de întreprinderea specializată de comerț exterior din țara noastră în urma unei licitații internaționale, în cadrul căreia s-au găsit, desigur, mulți competitori gata să răspundă unor exigențe funcționale și de calitate într-adevăr deosebite formulate de beneficiar. Ca urmare, este pentru prima dată când sintem obligați să lucrăm după standardele de calitate ASME, care exprimă nivelul cel mai înalt al tehnologiei mondiale. (Văzindu-mă nedumerit, interlocutorul caută într-un dosar și-mi traduce : American Society Mechanical Engineering. Apoi continuă). Aceste inițiale sînt pentru un specialist mult mai sonor și mai de temut decât Rio Grande sau orice alt Rio, Rive, River ș.a.m.d. În fine, forurile noastre tutelare ne-au solicitat să executăm o parte importantă din acest contract — circa 1600 tone — după ce alte întreprinderi, avute inițial în vedere, n-au reușit să îndeplinească din punct de vedere tehnico-organizatoric pretențiile beneficiarului. Țin minte și acum da-

ta cînd am primit telefonul : 22 aprilie 1987. Nici nu vreau să pomenesc de primul termen de livrare.

— În această situație nu l-ați luat în brațe, așa cum din păcate mai fac unii, pe „nu se poate” ?

— Drept să vă spun, în primul moment, prin mintea noastră a trecut și cuvîntul imposibil. Dar nu l-am pronunțat. Mai întâi pentru că este bine să nu spui nici „da”, nici „nu” pînă nu gîndești, ca să nu-ți incurci și pe alții. Apoi, pentru că anii de făcături de conducte pentru mai toate hidrocentralele țării ne-au dat experiența și forța de a rezolva probleme dificile și urgente. Și — de ce să ascund ? — și un anumit orgoliu. Așa că am răspuns : să vină specialiștii beneficiarilor să vadă ce putem. Erau anunțați peste câteva zile. Toți școlii prin S.U.A., Anglia și R.F.G. În ce ne privește am organizat imediat un stat major al specialiștilor noștri care în 24 de ore au gîndit și, fără să mai pună pe hîrtie, au organizat în secție un model de flux de fabricație pentru a fi prezentat partenerilor. Așadar, imposibilul a trăit la noi doar o zi. Iar rezultatul este că, de peste un an, producem în continuare pentru acest contract cu 50 la sută din capacitatea secției cazangerie. Pînă la sfîrșitul acestei luni vom livra, în termen, ultimele tronsoane de conducte. Partenerii sînt mulțumiți și, probabil, va urma un al doilea contract. Oamenii noștri — la fel, pentru că luna de lună au cîștigat în plus între 5 și 20 la sută față de retribuția tarifară, ajungînd la venituri lunare de 3500—4500 lei. Dar totul s-a făcut cu mult efort de gîndire, de organizare și muncă. Au urmat, în cursul executării contractului, alte și alte situații cînd imposibilul a planat în mintea celor chemați să le rezolve, dar nimeni nu s-a dat bătut.

Înăuntru, deasupra și printre imensele tronsoane de conductă, omul pare neidentificabil și neînsemnat. Dar flăcările care scapără zi și noapte din mintea și din mîna sa îi luminează deopotrivă chipul și personalitatea.

O hală de mecanică grea ca o adevărată farmacie

Pentru a mi se oferi mai multe argumente, interlocutorul, inginerul Dorel Fulea, directorul adjunct tehnic și de producție al întreprinderii „Independența” Sibiu, mă dă în primire citorva dintre membrii statului major al „Contractului Rio Grande”. Cobor în secții, observ și întreb. Sint inundat de informații pe care încerc acum să le așez într-un șir de fapte și idei ce, inevitabil, nu poate respecta nici firul logic, nici „dreptul de autor”. Dar vrea, pe cît se poate, să se apropie de esență.

Lupta cu timpul, bătălia pentru calitate constituie de peste un an o obsesie a celor peste 350 de muncitori, maiștri și specialiști care lucrează pentru acest contract. Și, bineînțeles, a conducerii întreprinderii. Așa cum pentru reporter au de-

venit în aceeași zi obsedante burlanele acelea de tablă pe care niște constructori de hidrocentrale, de la un alt capăt al Pămîntului, urmează să le îngroape pentru veșnicie. Ce-or fi presupunînd ele atît de nemaipomenit ?

Întru în secția mecanică II, însoțit de inginerul Nicolae Boriga, șeful atelierului 3 proiectare SDV. Mă trage de mîncă să-mi arate noua instalație mecanizată de sablat tronsoanele de conductă. Unică în țară cu o asemenea destinație, îmi spune. Gîndită și realizată special pentru acest contract și, desigur, pentru cele care vor mai urma. Dar obiectul muncii nu se mai afla înăuntru. Plutea deasupra capului nostru, atîrnat de podul-macara. Un uriaș de 9 m lungime și 1,80 m în diametru, cîntărind circa 10 tone, argintiu mat, slefuit aproape ca o oglindă. Este deus la celălalt capăt al halei, mai întîi pe niște console, apoi agățat în niște fire, conduse la rîndul lor de un sis-

tem complicat de mecanisme care invîrt mastodontul, suspendat în aer, astfel încît la vopsire nici măcar un milimetru de suprafață să nu fie atins. Parcă ar fi o jucărioară în mîna unui păpușar. Un muncitor răsare ca din pămînt și se îndreaptă spre gura tronsonului. Dau să-l întreb : „Ce-i cu munca asta de farmacie ?” N-apucă să rostească răspunsul că, de undeva, se aude vocea tunătoare a maestrului Liviu Nan : „Nu e timp de vorbă ! Au trecut patru ore de la sablare. Vreți să compromiteți tronsonul ?” Apoi, cu o voce mai domoală : „Dacă doriți, sint singurul de aici care are timp să dea explicații”.

Organizarea și disciplina tehnologică se văd, nu se rostesc

Mă conving imediat aruncîndu-mi privirea spre șirul de

tronsoane — număr încă 7 bucăți — aliniate ca paturile într-un salon de spital, cu o tăbliță la capătul fiecăruia : numărul tronsonului în cadrul comenzii, numărul vopsirii, cine și cînd o execută. Totul, într-o matematică perfectă a organizării, care nu lasă loc de risipă nici unei clipe. Mă lămurește maestrul : „Este prima dată în viața noastră de construcții de magistrale subterane ale apei cînd ni se cere așa ceva. Cel puțin la noi în țară și, pe ici pe colo, unde am mai livrat la export, dichisul conductelor se făcea pe șantier, cum s-o fi făcînd. Dar noul beneficiar vrea să cîștige timp la montaj și să fie sigur că nu sare vopseaua din cauza metalului. Să vedeți cerințe tehnologice ! Vopsele speciale, scoase la capăt de cercetarea și industria noastră chimică. Atmosfera interioară în hală, ca pe vremuri în sălile de calculatoare. Nici sculele astea sofisticate nu mai au nevoie acum de atmosferă controlată. Dar vopsirile noastre, da. Acum (ne aflăm într-o zi normală de septembrie) afară este tocmai bine. Dar iarna, în hala asta imensă de 1200 m.p. și înaltă cît trei etaje, trebuie să menținem temperatura la peste 20 grade C. Iar vara, să nu depășească 28 grade C. De asemenea, nicidecum acul higrometrului n-are voie să indice o umiditate de peste 60 la sută. Așa că să nu vă mirați că vedeți instalate radiatoare și ventilatoare. Nici operațiile propriu-zise de vopsire nu le faci după cum te taie capul sau după cum ai ce-ți trebuie. După operația de sablare, care face metalul oglindă, dăm 8 straturi de vopsea : 5 în interior și 3 exterioare. Primul strat urmează la cel mult 4 ore după sablare, iar între aplicarea fiecărui strat trebuie să treacă exact 24 ore. Asta înseamnă că o vopsire nu poate dura mai mult. Cînd am început execuția comenzii, aveam nevoie de 2—3 zile. Oamenii invocau tot felul de motive : ba că se defectează prea des aparatele de vopsire, ba că le lipsește una sau alta. Soluționarea problemei devenise vitală și atunci a ajuns obiectul unei analize speciale în Consiliul oamenilor muncii”. Rezultatul îl aflasem deja din discuțiile anterioare. Pentru fiecare vopsire realizată în termen de 24 de ore, se primește o bonificație la retribuție de 100 lei din fondul de premiere pentru producția de export, revenindu-i însă muncitorului și obligația de a asigura

desfășurarea non-stop a activității la locul de muncă.

Maistrul Nan mă vede în continuare nedumerit de atîta pedanterie tehnologică și mă lămurește : „Am auzit că oamenii de pe Rio Grande vor bea apa care vine pe aceste conducte. Mai întîi ea rotește turbinele, apoi merge mai departe în sistemul de alimentare cu apă potabilă. Așa că, înțelegeți, nici după 20 de ani pe conductă n-are voie să iasă vreun grăunte de rugină. Ei se alege cu apa, noi ne-am ales cu un sistem de fabricație de un nivel neatîns în uzină pînă în prezent”.

În bătălia cu timpul a fost timp și pentru oameni

Cuvintele-concluzie ale maestrului Nan sînt și ale specialiștilor cu care am stat îndelung de vorbă : Teodor Murgu și Nicolae Boriga — șefi de ateliere de proiectare, Ionel Modoianu — șeful secției Cazangerie.

„Mai vreți argumente ?” „Mai vreau”.

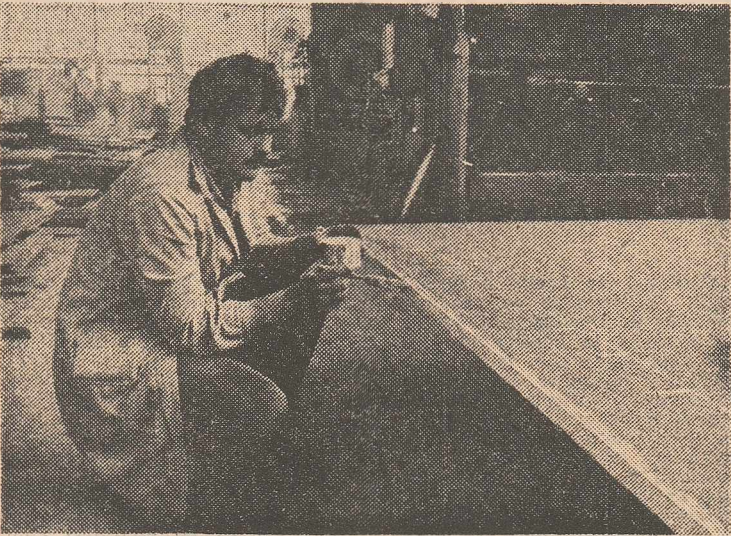
„Păi atunci să mergem în spațiile exterioare să vedeți printr-un contraexemplu ce înseamnă sablarea mecanizată, în primul rînd pentru muncitori”, mă invită inginerul Boriga. Ajungem lîngă tunelul de sablare. Dinăuntru răzbate un sunet strident de alice care, în fiecare clipă, lovesc cu sutele învelișul conductei și-l răzuiesc pînă-l fac argintiu mat și fin la pipăit, aproape ca pielea unui sugar. Mă uit pe o mică fereastră. Un om îmbrăcat ca un scafandru stătea în această ploaie de mici gloanțe care pot găuri o folie de polietilenă cu grosimea de 2 mm. Aerul îi venea printr-un tub de-afară. „Știți ce înseamnă să respiri iarna aer rece de minus 20 grade C ? În primul rînd întreruperea lucrului la fiecare oră. Apoi posibilități de îmbolnăvire. Într-o zi — țin minte, era simbată — m-a chemat tovarășul director Mihai Gâldeanu și mi-a zis : «trebuie să facem ceva pentru oamenii aceștia, chiar dacă sînt numai citiva». Mă ocupasem eu de tot felul de SDV-uri, dar de sablare nu. Dumineca este o zi foarte bună pentru gîndit. Nu te deranjează nimeni. Luni aveam deja o primă schiță de soluție. Apoi, împreună cu colectivul pe care-l conduc, am ajuns la cea optimă — adică una realizabilă la timp, sigură în exploatare și ieftină.

Cu 60 000 lei am făcut instalația mecanizată de sablat la tunelul de la secția mecanică II. Acum muncitorul stă afară, lângă butoane. În scurt timp o vom termina și la tunelul II, lângă care ne aflăm.”

„Nevoia ne-a obligat mereu să inventăm”

„Mai vrei argumente?” „Mai vreau”.

„Să intrăm atunci în secția cazangerie, să vă arăt standul de încercare a tronsoanelor cu apă sub presiune”. De data aceasta invitația mi-o face inginerul Teodor Murgu. În sectorul de debitare, din tabla sosită de la Galați, se fac prelevări de „tesuturi” pentru „biopsie” la aparatul Röntgen. Tabla n-are voie să aibă nici o „tumoare” cind intră în procesul de fabricație. Apoi urmează tot felul de operații, pînă cînd ia naștere fiecare tronson din cele 223 ale contractului. La mijlocul lui septembrie mai erau de executat doar 10. Ca și la vopsitorie, vîd — de data aceasta pe un mare panou — însemnele comunicării permanente ale „statului major” cu oamenii muncii. Sint înscrise nu sarcini și realizări globale, ci modul de eșalonare în timp și spațiu, și ca responsabilități, pentru fiecare operație de la tronsoanele aflate în lucru. „Ce-i cu standul de încercare?” — întreb. „Este tot o invenție forțată de împrejurări. Beneficiarul a dorit ca pe șantier să-i ajungă tronsoanele gata încercate sub presiune, așa cum vor trebui să reziste ele timp îndelungat în conducta forțată. Odată contractul acceptat, nu mai era loc pentru întoarcere. N-am avut de ales decît să gîndim. Am pornit de la o idee rudimentară: să sudăm capace la capătul fiecărui tronson, apoi să le dăm jos. Asta însemna încă vreo patru km de sudură și, în plus, bani, timp, apă și multă energie irosite în zadar. A 20-a soluție a rămas în picioare”. O vîd la lucru. Macaraua aduce tronsonul de încercat peste un altul, ceva mai mic în diametru, făcînd parte din instalația realizată. Un sistem de etanșare închide imediat acest inel, prin care apa (doar atîta de cit e nevoie) intră cu o presiune de 70 atmosfere. Simplu, pare acum; și eficient, căci 100 mii de lei este o nimica toată

Ca și untdelemnul în apă, vopseaua roșie lase la suprafață (de sub cea albă) atunci cînd muchiile se urmează a fi sudate au defecte. Cum roșul a apărut foarte rar — și chiar deloc în ultima vreme — am înțilnit, în fine, la Sibiu, un producător mulțumit nu numai de munca sa, dar și de cea a furnizorului de materiale, în speță C.S. Galați

pe lângă economiile de timp și resurse obținute.

Ca și hotelurile, calitatea se clasifică pe stele

„Încă mai vrei argumente?” „Încă mai vreau. Mă interesează nu numai mașinile, ci și oamenii”.

„Dar toate cite le-ați văzut, care înseamnă de fapt o tehnologie concepută și realizată la „temă”, special pentru fabricația acestui produs, credeți că s-au realizat singure? Au stat specialiștii și muncitorii cot la cot, zile și nopți în șir. Au gîndit, au construit, au încercat. Și, dacă a fost nevoie, am luat-o de la capăt. Repede și bine, căci obsesia noastră permanentă a fost timpul și calitatea. Nu ne lăsa contractul altfel. Poate nu știți, standardele internaționale de calitate se clasifică, precum hotelurile, pe stele. Numai că invers. Firma Hilton,

de pildă, are de regulă, hoteluri de cinci stele. Standardul ASME, de care vi s-a pomenit, are clasa I, tot dintr-un total de cinci. Noi executăm unele repere și pentru centrala electronucleară de la Cernavodă. Poate nu sint cele mai pretențioase din tehnica nucleară dar au de-abia clasa 3. Semnificativ, nu? Dacă vreți să discutați mai mult despre oameni, vă încredințez șefului de secție Ionel Modoianu. Să nu-l țineți mult. E aproape ora 14,00 și, nu că ar fi simbată scurtă dar trebuie să plece la București, la meciul lui „Inter” cu Dinamo. Poate nu știți, dar întreprinderea noastră patronază „echipa”. A spus-o cu mindrie, căci n-avea omul de unde să bănuiască ce avea să se întîmple a doua zi.

Conștientizarea oamenilor am făcut-o punîndu-i în temă

Inginerul Modoianu nu mă lasă să-i întrezăresc graba. Zice: „Cînd am preluat contractul, s-a organizat o adunare generală de partid pe secție, avînd ca temă exportul. De fapt, contractul Columbia. Oamenii au aflat cit de important este el pentru întreprinderea noastră, care sint cerințele, ce probleme avem de rezolvat, dar și ce posibilități au de a realiza cîștiguri suplimentare. Cu alte cuvinte, au fost conștientizați — ca să folosesc limbajul politic. Aceasta s-a văzut imediat după aceea, cînd s-a trecut la muncă și, mai înții de toate, la o pregătire profesională specială. S-au dat probe, s-au făcut selecții, s-a însușit tehnologia fiecărei operații. Au urmat atestările sudorilor după standardul internațional cerut de beneficiar. S-au afirmat apoi adevărați campioni ai sudurii cu zero defecte, în persoana lui Haidău Vasile, Olteanu Ioan, Sabău Ioan și alții. Și tot muncitorii au fost cei care au găsit zeci de soluții, la probleme aparent mărunte, dar fără de care nu puteam merge înainte”.

„Și încă mai vrei argumente?” „Nu, poate doar o concluzie”.

„Atunci, notați — îmi spune maestrul Trif Nicolae, secretarul Comitetului de partid din secția cazangerie — că toată lumea,

De azi, ziua a devenit mai scurtă decît noaptea și ea va scădea mereu. Dar bunii gospodari știu să dilate timpul !

Ca-n toamna, toamna...

În această vreme de toamnă, s-au adunat o mulțime de treburile pe capul lucrătorilor pămîntului. Floarea soarelui a cîpătat de mult semnul coloristic al coacerii și nu mai poate fi aminată cu nici o zi recoltarea și depozitarea ei. Lanurile de porumb, care anunță și în acest an un rod bogat, își așteaptă combinatele și, atunci cînd este cazul, culegătorii. Strinsul porumbului este abia la început și nu trebuie să ne prindă zilele lui noiembrie cu el pe cîmp. Acum este și vremea conservelor. Fabricile specializate și gospodinele așteaptă

ca legumele să ajungă cit mai repede și în bună stare în miinile lor, pentru a umple cămarile iernii. De asemenea cămări pline este nevoie și în zootehnie și, de aceea, chiar dacă acum stringerea furajelor pare mai puțin presantă, nici o resursă de hrană pentru animale nu trebuie uitată pe cîmp. În livezi și în vîi, fiecare zi își are parfumul ei și nu avem voie să-l lăsăm să se irosească. Mai sint multe și multe alte lucrări, care, toate, trebuie făcute la timp și bine. Iar asta ne cere nu numai efort ci, mai ales, o foarte bună organizare.

O urgență : culesul porumbului !

N-aș putea spune că imaginea cercetătorului izolat în turnul său de fildeş — laboratorului cu eprubete și retorte complicate — n-a pălit de mult în concepția noastră, dar să nu găsim pe nimeni într-o clădire de două etaje, chiar nu ne așteptăm. Dînd roată de vreo două ori „Stațiunii de cercetare și producție pomicolă — Caransebeș” spre a ne asigura că nu am greșit ținta călătoriei noastre, sintem zăriți, într-un sfîrșit, de o tinăra, rămasă probabil de pază la telefon. Ni se spune că tovarășul director Nicolae Vulpeș este la legume, iar ceilalți 12 specialiști, răspîndiți pe cîmpuri. Singura persoană abordabilă se dovedește a fi inginerul Gheorghe Simeria, aflat pe aproape, „în poligon”. Se vede cit de colo că nu are starea necesară pentru a zăbovi într-un birou. În plus, se arată și destul de scump la vorbă, așa că preferăm să-l însoțim spre locul de unde a venit — la poligon.

În ceea ce mă privește, n-aș putea spune că aveam o imagine prea clară a ceea ce se înțelege la stațiunea din Caransebeș prin noțiunea de „poligon”, dar ceea ce am văzut, depășea orice fel de închipuire. Aliniați perfect, ca soldații la o paradă, zeci de șiruri de meri purtîndu-și fiecare conștiințios eticheta, doar cu puțin mai înalți decît un om de statură obișnuită, brațele le păreau firave. Era doar o senzație, creată de rodul greu, amintînd de legea gravitației.

Recunosc un Yellow Spur și eticheta îmi confirmă că nu m-am înșelat : e mărul galben, parfumat, imens de nu-ți încapă în palme. Tentația e mare. Inginerul Simeria mă previne că nu-i încă copt, mai are nevoie de vreo două săptămîni de soare. Ne continuăm drumul prin acest incredibil tărîm al bogăției, iar remarcă însoțitorului nostru, cum că este un an pomicol foarte bun, ne pare vagă, incapabilă de a zăgrăvi realitatea.

Fără tranziție pătrundem într-un nou univers, clocotînd de mișcare și strigăte vesele de la un pom la altul. E zona prunului și e timpul său. „Sintem la a doua recoltare”, ni se explică și nu înțelegem prea bine dacă inginerul se referă la pomii în fața cărora ne-am oprit. Sint atît de încălcați, încît nu pare să se fi atins pînă acum cineva de ei. Cu toate acestea, din prunii aștia s-a mai recoltat o dată, producția este mare, s-au realizat pînă acum 167 tone, dar în final se va ajunge la 290 tone. Fructele întunecate, mari și pietroase, de cele mai multe ori gemene pe o codiță, se așază cuminți în

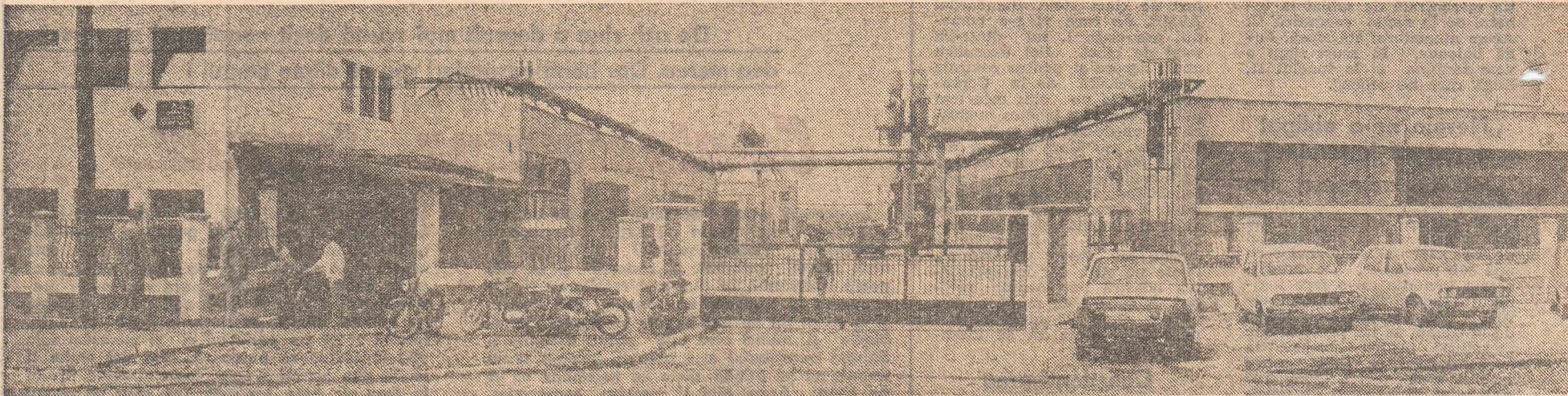
A venit rîndul prunelor, dar înaintea lor au fost merele de vară — s-au recoltat 108 tone. Înainte de mere a fost campania cireșelor și a vișinelor. A fost foarte bine — 105 tone. Și înainte de cireș și vișine, au fost căpsunile : 70 tone. N-am stat de fel”. Așadar, o campanie continuă. Ce mai urmează? „După prune, vine rîndul merelor de toamnă și după aprecierile noastre, vom avea cam 2 500 tone. Dar, nu-i numai atît. E adevărat, profilul stațiunii noastre este pomicol, însă, de cîțiva ani ne-am propus să folosim fiecare centimetru pătrat din cele 1.100 hectare pe care le avem la dispoziție. S-au intercalat, prin rotație, culturi de legume și cerealiere. Am obținut pînă acum 213 tone de legume, iar la orz, spre a vă mai da doar un singur exemplu, producția este de peste 5 000 kilograme la hectar”.

Fasolea, cartoful, pepenii verzi, dovleci și cite altele și-au găsit loc printre șirurile de pomi, mințea și mina omului dirijîndu-le într-o dulce conviețuire. Bogatului bazin pomicol al Caransebeșului, consacrat prin tradiție, i s-au dat, odată cu înființarea unei stațiuni de cercetări, noi rosturi, bazate pe legile științei. „Patronăm întreaga zonă — afirmă cercetătorul Gheorghe Simeria — și orice problemă, începînd de la cercetare pînă la producție, nouă ne revine. În ultimul timp au apărut în zonă peste 8 000 hectare de plantații noi, concepute toate după proiectele noastre. Doar anul acesta am altoit 700 000 de puieți din pepiniere. Acordăm asistență la orice pom din județ”.

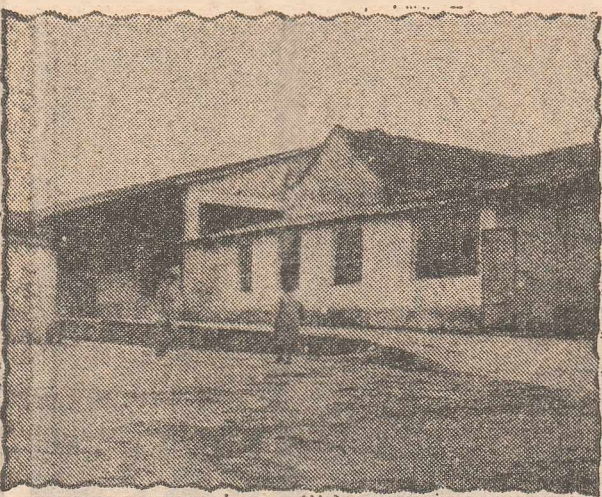
Adevărate loturi demonstrative, hectarele de pămînt ce revin „Stațiunii de cercetare și producție pomicolă — Caransebeș” s-au constituit încă de la înființare, din 1974, an de an, într-o carte vie pentru orice gospodar al județului Caraș-Severin ; o carte din care se poate învăța cum se obține o recoltă mare, dar și cum se întîmplă de o campanie devine continuă.

LIANA MOLNAR ■

Poligonul de încercare a producțiilor record

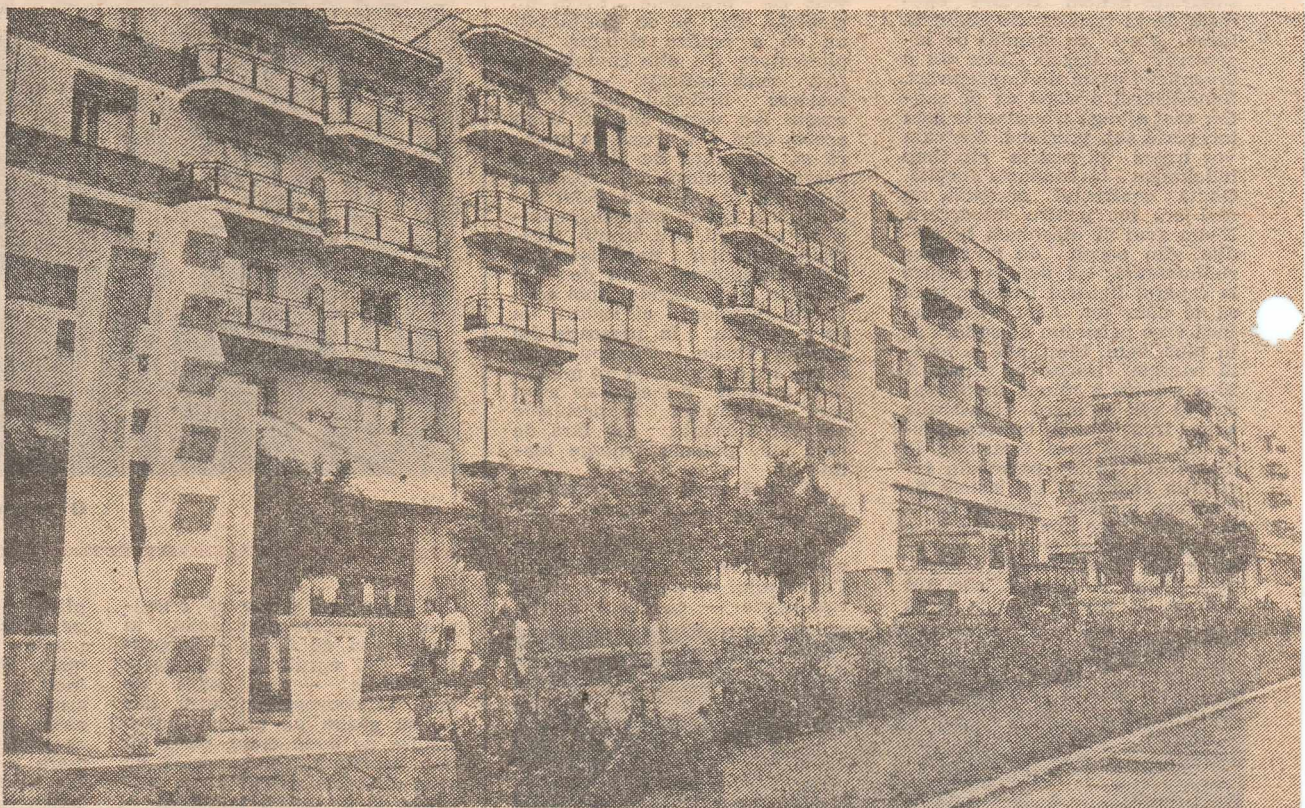

Replică peste timp : platforma industrială a cărei producție globală industrială este anul acesta de 4 ori mai mare față de 1985.

Imagine retro : aici se făcea „industria” tirgului.

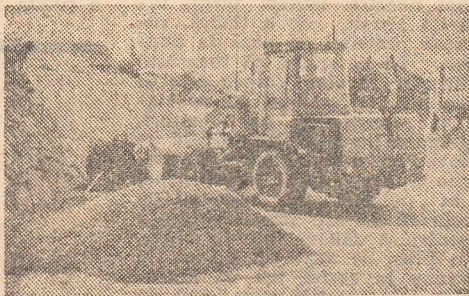
Tășnad: dimineața orașului

Orașul în puterea cuvintului și faptelor

Pe platformele piinii, aceeași bătălie pentru mai mult și mai bun.

Sistematizarea văzută de aproape. Amenajarea drumurilor de acces în oraș

Primarul Cornel Pereni are o misiune rară pentru biografia unui om, să vegheze cu răspundere viitorul orașului

Căutați-l pe hartă în nordul țării, pe aproape de Someș, mai sus de Oradea, mai jos de Satu Mare, la confluența dintre deal și cîmpie, cuibărit la poalele ultimelor culmi ale Piemontului Tășnadului. În cartea de istorie, căutați-l din neolitic, unelte de piatră șlefuită și, apoi, numeroase alte măturii și vestigii (pe care le veți întâlni la muzeul local) descoperite în aria lui. Vă vor spune povestea unui loc iubit și modelat de minile omului. Vatră locuită din vechime și ocrotită necontenit, a trecut dintr-un veac în altul fără să apună, așa încît la 1246 apare pomenit în documente, iar la 1456, în plin ev mediu românesc, este înscris sub denumirea latină de *Oppidum Thasnad*, ceea ce înseamnă că era inclus în categoria tirgurilor. De fapt, așa s-a menținut secole de-a rândul, o comună cu rol de satelit al așezărilor rurale megieșe prin faima breslelor lui — de tăbăcari, cizmari, rotari, dogari — și a tirgului săptămînal de schimburi comerciale. Fără mișcări și creșteri spectaculoase vreodată și-a menținut însă potențialul și orgoliul lui de tirg.

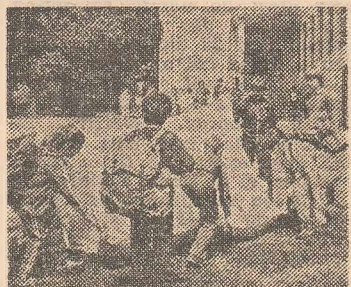
La 27 octombrie 1968 i se pecetluiește seculara aspirație. Tășnadul este declarat oraș. În anul noii împărțiri administrative teritoriale a României moderne, în anul cînd acest mare act administrativ pecetluia marea unei grandioase politici a partidului și statului nostru de dezvoltare armonioasă a tuturor zonelor și localităților țării, revitalizîndu-le istoria, oferînd șanse egale la evoluție și civilizație tuturor așezărilor țării și prin asta schimbînd raportul numeric dintre orașe și sate.

Tășnadul, prin așezare geografică, prin tradiții, prin surse și resurse economico-sociale, avea dreptul la o astfel de evoluție.

Căutați-l astăzi în statisticile demografice între orașele cu peste 10 000 de locuitori. Un salt impresionant pentru două decenii.

Pătrundeți în tînărul oraș prin oricare dintre cele 5 porți ale sale veți voi și vă veți convinge cît de ambițioși sînt cei peste 11 000 locuitori în aspirațiile lor spre urbanitate și civilizație modernă. Nu doar pentru că au așezat la stîlpul fiecărei porți o heraldică anume, ci pentru că le-au dat chipul simbolic al unor arcuiri de triumf. Doar amintirile vîrstnicilor și fotografiile de familie mai păstrează imaginea tirgului ce a fost pînă mai ieri, a unui tirg, din cînd în cînd orgolios. Cartierele noi însușează 1 000 de apartamente și peste 300 de case individuale într-o ținută arhitectonică bine armonizată cu natura și tradițiile locului, vile cu acoperișuri roșii răsărind din peisajul verde al parcurilor și străzilor tăiate după planuri îndelung gîndite de edili și arhitecți sistematizatori. Atributele urbanizării sînt pretutindeni, sînt însușite și cucerite de oraș și de oameni, sînt atît de vizibile în civilizația asfaltului, în civilizația apei și canalizării, în civilizația comerțului și a culturii.

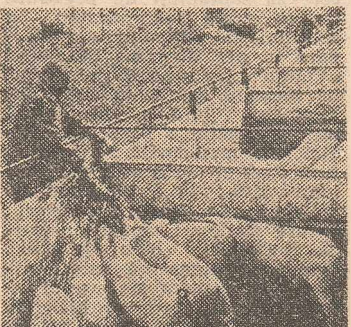
Casele și străzile acestea se animă dimineața, mai mult ca oricînd, dimineața la orele de început ale muncii. Cei care le părăsesc ori le traversează se îndreaptă spre noua platformă industrială, unde vechi meșteguri cunosc dezvoltări în progresii geometrice, innobilările

Ultima zi de vacanță pentru prima zi de învățatură. Copiii se întorc din excursie

Mobilă pentru toate gusturile și toate meridianele

Gospodăria anexă a primăriei o altă ramură bine organizată la Tășnad

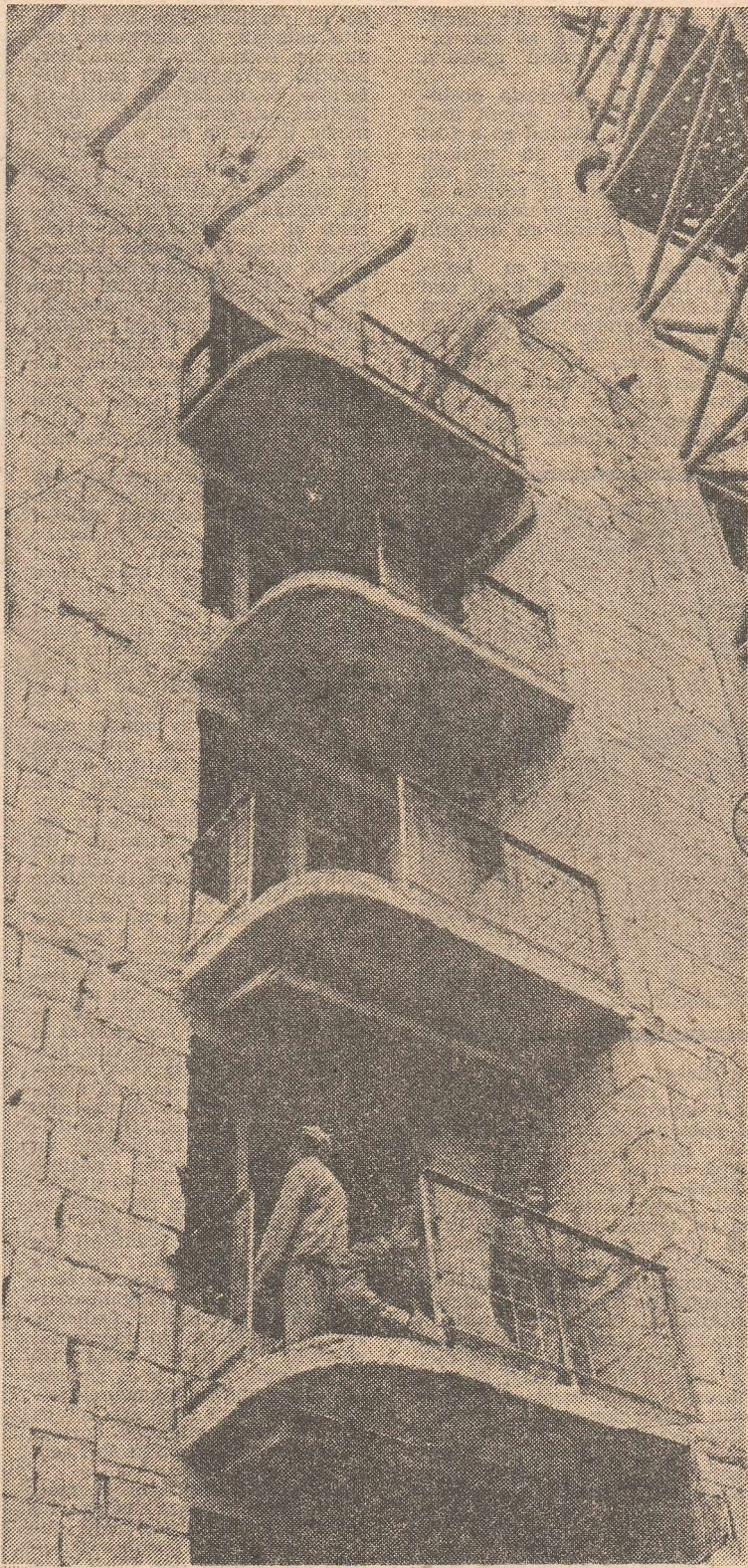
artei, și performanțele tehnicii. Fabrica de mobilă, deși abia anul acesta a intrat în producție, a și ajuns o firmă căutată pe piețele lumii, exportă mobilier stil în numeroase țări europene și de pe alte continente. O cazangerie nouă, utilată la nivelul epocii, fabrică recipienti de presiune cu performanțe în registrul internațional. Facturile de expediție sunt redactate și aici, în diferite limbi străine.

Cei care se îndreaptă spre platformele pînii, se îndreaptă spre veritabile industrii de producere a hranei. La întreprinderea agricolă de stat Tășnad intră pe porțile unor livezi de elită, ce furnizează anual peste 14 000 de tone fructe, ca și a unei ferme de ovine etalon, locul de unde au pornit cercetările pentru înnoirea raselor de oi din România. La cooperativa agricolă de producție, pe cele 7 000 hectare se aplică tehnologii de vîrf și se obțin producții de vîrf pentru zona respectivă, niciodată vizate de țărani locului. Cei care intră în sectoarele prestatoare de servicii au obligația cotidiană să se ridice la nivelul calității zilei de azi.

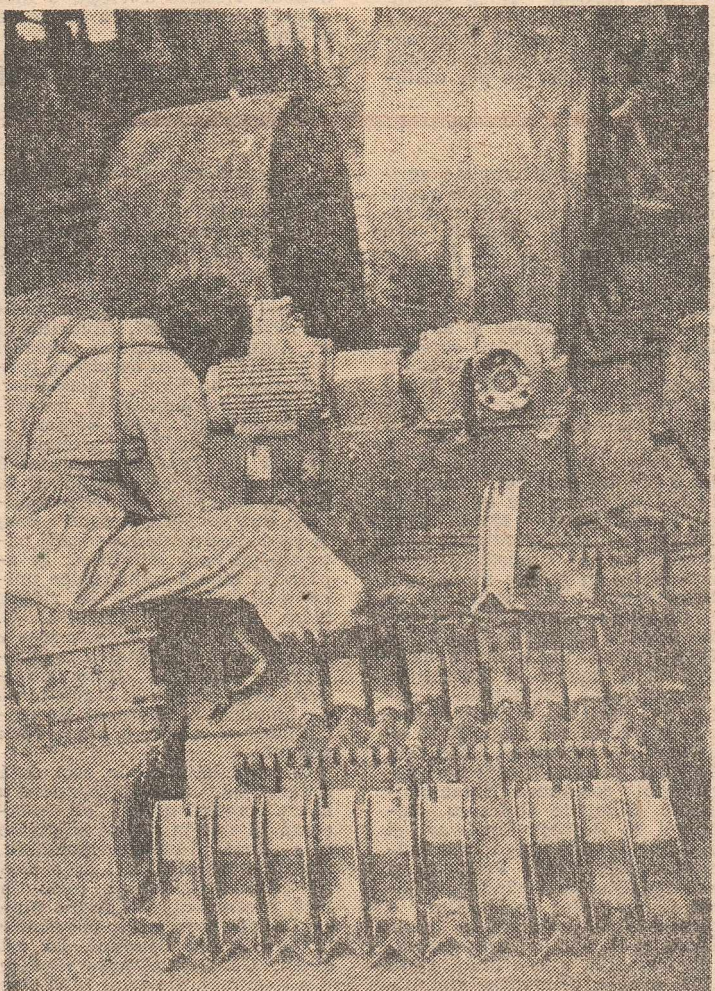
Florile și tinerii desenează simbolic peisajul străzii la toate orele zilei. Numai cei cu ghiozdanele în spate, care asaltează cele 8 școli ale Tășnadului, depășesc cifra de 2 000.

Totul se explică și se exprimă printr-o altă cifră impresionantă: în două decenii s-au investit peste 880 milioane lei. Fostul tirg a devenit un oraș în forță, un oraș în plin marș.

CICI IORDACHE ADAM
Fotografii de
ELENA GHERA

Echipa celor 35 de constructori, condusă de Dumitru Govor a înălțat și înalță bloc cu bloc, casă cu casă, noua realitate a Tășnadului. Anul acesta finalizează 30 de apartamente

Tehnică nouă într-o cazangerie nouă.

Tradiția, un punct cardinal
al casei țărănești de miine

Armonia cu locul

În colaborare cu Institutul de cercetare și proiectare din Cluj-Napoca, am redactat un studiu privind cunoașterea arhitecturii populare din județul Cluj, tema fiind fixată și impusă de necesitatea identificării unor „Soluții de locuință cu puține etaje și număr mic de apartamente pentru mediul rural și urban”. Avînd în vedere rezultatele cercetărilor etnografice de pînă acum, dintre care am aminti pe cele ale profesorului Romulus Vuia, am sugera formurile de decizie din cadrul institutului de proiectări aprofundarea cercetărilor de teren și coroborarea permanentă a informațiilor obținute pentru înțelegerea cit mai deplină, nu numai a aspectelor pe care le implică finalizarea temei noastre, ci, pe un plan mai larg, cunoașterea arhitecturii de pe întreg cuprinsul județului, avînd vechi și bogate tradiții în arhitectura noastră populară.

Rostul acestor cercetări complexe constă în faptul că arhitectura populară și de pe cuprinsul județului Cluj nu poate fi cunoscută și valorificată corect fără permanenta raportare la cadrul de istorie și geografie al locurilor, precum și de cadrul mai larg de istorie și viață a țării.

Dintre multiplele aspecte pe care le-a implicat un asemenea studiu, am să mă opresc asupra celor legate de diversitatea zonală și de relief, determinante în structura locuinței sătești.

Nefiind unitar din punct de vedere geografic, teritoriul județului nu este unitar, precum se știe, nici din punct de vedere zonal-etnografic. Diversitatea de relief avînd un rol determinant în atitudinea și viața locuitorilor, în răspunsul acestora față de condițiile complexe de mediu. Zona vestică a județului nostru este muntoasă, constituită din masivul Gilăului, cu vîrfuri pînă la 1 820 m. Sînt munți străbătuți de văi adînci, reci și umede, puțin propice dezvoltării așezărilor. În schimb, culmile, cele mai adesea domoale, care urcă pînă la 1 300—1 400 m, în cazul platformei Măguri-Mărișelu, intens despădurită și cu posibilități lesnicioase de comunicație pe culmi, a oferit din vechime un mediu de locuire și de practicare a agriculturii în condițiile aspre ale muntelui, de creștere a animalelor precum și de practicare a unor ocupații complementare menite să ușureze condițiile de viață. Aceste condiții geografice specifice ale platformei Măguri-Răcătau-Risca se reflectă vizibil, determinant, în condițiile de locuire și în arhitectura casei și anexelor gospodărești. Astfel, casa, sura și grajdul de vite, cotețele pentru porci au fost construite din birne de lemn de brad cioplite în patru fete și încheiate la colțuri în cheoturi. Acoperișul era înalt, în patru ape, cu o învelitoare de șindrilă. Planul caselor vechi se compunea din casa de locuit și o cămară alăturată pentru alimente, avînd intrări separate dintr-un târnaț, parțial sau întins de-a lungul întregii fațade. La casele vechi se remarcă arcadele semicirculare create prin alăturarea la stîlpul prîspei a contrafîșelor tăiate în arc de cerc. Începînd din a doua jumătate a secolului trecut se constată și în satele din zona amintită, apariția celei de a treia încăperi folosită pentru locuit, avînd intrarea, de asemenea, din târnaț. Se mențin, în planul median al construcției, cămara pentru alimente, înălțimea mare a acoperișului precum și materialele de construcție — lemnul de brad cioplit în patru fete. Casele au fost tencuite doar în interior, iar ferestrele sînt mai mari și mai luminoase. Târnațul se întinde, de regulă, pe

toată lungimea fațadei. Se menține acoperișul înalt în patru ape și șindrila ca învelitoare.

Amintim că această zonă nu se limitează doar la hotarele județului nostru, Munții Apuseni continuă încă mulți kilometri spre vest. Or, pentru cunoașterea cit mai deplină a problemelor de arhitectură zonală este imperios necesară cuprinderea și a acestui teritoriu, deoarece atît condițiile de viață cit și, mai ales, resursele asemănătoare de pe tot cuprinsul Munților Apuseni se reflectă în ansamblul fenomenelor de cultură, inclusiv în domeniul arhitecturii, în tipul așezărilor și ocupația locuitorilor.

Exemplele pe care le oferă studiul nostru sînt tot atitea argumente pentru extinderea cercetărilor asupra celorlalte zone etnografice din cuprinsul județului, pentru păstrarea specificului acestora în noile condiții de valorificare a arhitecturii tradiționale perfect integrate în ambient. Am arătat, de asemenea, că implantarea unor clădiri diferite de specificul zonal a avut — știm bine — consecințe nefericite pe planul creării unor condiții adecvate de locuire. Zona Munților Apuseni avînd un profil arhitectural distinct, credem în necesitatea păstrării și valorificarea acestora ca fiind cea mai bine integrată condițiilor locale de climă și relief. Așa cum se petrec lucrurile și în zona Călatele, unde de timpuriu s-au cristalizat forme de viață cu trăsături distincte, dar în același timp sînt sesizabile influențe interzonale și elemente comune. Tipul de casă este un astfel de exemplu. Cea mai răspîdită este casa cu tindă, diferită de cea cu cămară din Munții Apuseni. Un amănunt deosebit dar și semnificativ îl constituie satul Dedeciu, al cărui locuitori s-au specializat în construirea caselor cu pereții din birne prinse în cheoturi, pe care le valorificau în țiguri. Acest fapt social, — ei o făceau pentru a-și asigura veniturii din valorificarea materialelor locale — a avut consecințe mult mai ample, intervenind în influențele interzonale. Mesterii dedeceni au vîndut case și alte construcții gospodărești în peste 80 de sate răspîdite în jurul Clujului, pînă la Turda și Cimpia Turzii precum și în satele de cîmpie.

Ambele tipuri de case au cunoscut o evoluție continuă, pe măsura sporirii necesităților de locuire și a nivelului de civilizație rurală din țara noastră. În lucrarea noastră am surprins și momentele acestei evoluții.

În ceea ce privește o a treia zonă urmărită, cea a Călatei, am adoptat punctul de vedere elaborat de colegii Pompei Mureșan și Romulus Osianu cunoscuți cercetători ai acestui perimetru, după care „În absența unui arhetip de casă țărănească maghiară în zonă, populația maghiară a împrumutat, atît tehnica de ridicare a construcțiilor cit și varianta de plan corespunzătoare numărului de membri în familie de la populația românească locală”.

Studiul arhitecturii populare de pe cuprinsul județului Cluj a pus în evidență o varietate tipologică remarcabilă determinată de confluența a patru zone distincte. Formele de plan diferite și variantele înfîlțite se remarcă prin pitoresc și elevație, prin funcționalitatea izvorită din perfecta adaptare a locuinței tradiționale la condițiile locale și zonale de mediu. Diversitatea arhitecturală constatată este un fapt stabilit, o consecință directă a diversității zonale și de relief înfîlțite pe aria județului. De aici, arhitecții de azi își pot trage singuri concluziile.

DUMITRU IRIMIEȘ

La maternitatea Spitalului „Dr. I. Cantacuzino”, fericirea semnează zilnic conștientizarea prezenței. Ieri la prânz, în brațe cu o fetiță de aproape patru kilograme, ea a ciocănit la ușa sălii de nașteri și a căutat-o pe Lucia Oprea. Acum, în fața noastră, pe un scaun, se află proaspătă mamă a Alinei care a împlinit vîrsta de... 18 ore. Figură destinsă, senină, veselă, cu ochii înundați de bucurie. Unde sînt cearcănele și paloare care aduc aminte de trecearea printr-o încercare nu tocmai ușoară?

„Doctorii Ioan Mocanu și Alexandru Coroian m-au ajutat prin metoda lor să nasc fără dureri, povestește Lucia Oprea. Mi-au făcut o injecție în venă, apoi mi-au adăugat ceva în perfuzii și am început să am senzația că plutesc. Îi vedeam mereu lingă mine și le auzeam vocile calde sfătindu-mă cum să respir și cum să-mi încordez mușchii abdomenului. Executam totul ca o elevă conștientă. Continuam legănarea mea ușoară ca fulgul printr-un tunel colorat în galben odihnitor. Apoi, la capătul tunelului l-am zărit pe medicul strigându-mi surzător că am o fetiță frumoasă și dolofană. Eu însă îi tot rugam să ne grăbim că vreau să nasc odată. Peste puțin timp, o lumină mai puternică a sters totul. Era ziua însoțită de toamnă care intra pe ferestrele salonului. Cînd Alina m-a vizitat să sugă mi-am dat seama că, aflîndu-mă între vis și realitate, o adusesem pe lume. Exact în ziua în care fata mea cea mai mare păsea pentru prima dată pragul clasei întii. Pe ceilalți doi copii i-am născut greu, după ore de zbucium și dureri. De data asta totul a curs firesc, aproape fără suferință, și mai repede.”

Cei doi specialiști au sădit cu folos o idee generoasă în cea mai înălțătoare faptă a naturii, apariția noii mîlădite de viață care să continue drumul omului în nesfîrșitul timpului. Ei au închis poarta în fața durerii făcînd ca primul strigăt al puilui de om să nu se mai sprijine pe geamătul și buzele mușcate pînă la singe ale mamei care-l plămădise din suflarea ei.

„Metoda noastră constă în administrarea intravenoasă a unor microdoze de ketamină, un narco-analgic cu efecte puternice chiar în doze subanestezice, explică medicul primar Ioan Mocanu, șeful maternității de la Spitalul „Dr. I. Cantacuzino”. Ketamina a mai fost folosită în lume pentru anestezii în operațiile de scurtă durată dar în cantități mai mari, de 1,5-2 mg pentru un kilogram greutate corporală. Se instalează astfel o stare de somn a pacientului care exclude posibilitatea utilizării ei la nașteri. În plus, la asemenea doze mari, apărînd efecte nedorite ca: trezire prelungită, cu halucinații, dezoorientare temporo-spațială, agitație, conservarea imperfectă a reflexelor faringo-laringiene,

depresiune respiratorie, puls și tensiune crescute etc. Aceste reacții au condus la restrîngerea folosirii ketaminei. În urma investigațiilor noastre, am observat însă că injectarea ei în doze mici, doar de 0,3-0,5 mg/kg corp, conduce la o analgezie perfectă sub stare de conștientă. Toate inconvenientele de mai sus dispar. Femeia simte o atenuare evidentă a durerilor putînd comunica direct cu medicul și execută indicațiile lui. Astfel, ea participă fără nici o inhibare la actul nașterii. În aceste condiții nou create, de liniște, de încredere, se scurtează mult și perioada travaliului și se ușurează expulzia. Atît mama cît și copilul traversează cu bine acest moment, fără nici un fel de

rilor următoarea glumă: „fîndcă tot a fost ușor, să mai încercăm o dată poate apare și un băiețel”.

Și în lume, anestezia obstetricală se află la primii pași timizi. Pînă de curînd ea a fost cenusăreasa săliilor de nașteri. Metoda originală a celor doi medici, publicată în revista de chirurgie, este o premieră națională și a stîrnit un deosebit interes.

„Primele analgezii cu ketamină în cantități de 6 ori mai mici decît cele obișnuite le-am făcut în operațiile de scurtă și medie durată de pînă la 70 de minute, povestește doctorul în anestezie-terapie intensivă, Alexandru Coroian. Într-o noapte, s-a prezentat de urgență cu o apendicită perforată un bolnav

Durerea a rămas la intrarea în sala de nașteri

urmări în timp”.

Ne aruncăm privirea în „jurnalul de bord” al clinicii. În peste 300 de nașteri normale nu s-a mai simțit filfierea de aripă înghețată a durerii. Picăturile miraculoase au făcut ca tinere aflate la prima întîlnire cu maternitatea sau femei mai fragile psihic să treacă prin marea încercare senine, fără emoții și stress și, mai ales, departe de suferință. „Să nască precum o floare”, cum spune doctorul Mocanu. În registru se află o rubrică în care se menționează cifra Abgar, un fel de notă cu care promovează nou născuții primul examen al vieții. În majoritatea cazurilor ea este 9 sau 10, semn că au un potențial biologic ridicat pentru că au fost scutiți de riscurile și inconvenientele unei nașteri dificile. Spectaculoasa înțepătură cu cantități aproape homeopatice de ketamină a alungat din sala de nașteri imaginea femeii tipică din cauza furtunilor suferinței. I-a luat locul o gravidă euforică care, în lipsa durerilor, își poate permite chiar să aibă umor pe masa de obstetrică. Anunțată că a dat naștere unei fetițe, o tinăra le-a oferit imediat docto-

cu diabet. Rahianestezia n-a prins și chirurgul mi-a cerut să-l adorm. Pacientul mincase și puteau apărea incidente grave. I-am injectat microdoze după metoda nouă. Operatorul, văzîndu-l treaz, se tot codea să-i atingă pielea cu bisturiul. În tot timpul intervenției, însă, cel aflat pe masa de operație a povestit sfîtos că vede pești colorați și că noi medicii sîntem deosebit de frumoși. La sfîrșit, chirurgului nici nu-i venea să creadă că totul a decurs fără nici o durere. Au urmat zeci de biopsii, de extirpări de sin, fibroadenoame mamare, chisturi, flegmoane, suturi de plăgi, toate practicate pe bolnave sub stare de conștientă și coo-perante. Unele erau suferinde de cardiopatii, diabet, hipertensiune, boli care ar fi condus la riscuri anestezice mai mari decît operațiile în sine. Toate s-au întors în salon după cîteva minute pe picioarele lor și au putut minca la scurt timp. O femeie, astfel anesteziată, nici n-a realizat că a fost operată de mastită și la sfîrșit, cînd se practica cusătura, ne-a întrebant cînd începem intervenția. Aplicațiile ketaminei după noua „tehnologie” se pot extin-

de cu rezultate benefice și în alte domenii. În ortopedie, reducerea fracturilor și luxațiilor, însoțită de regulă de mari suferințe, se desfășoară astfel în limitele suportabilului. Unui medic ținut la pat o săptămîină de o colică renală rebelă care se încăpătîna să nu cedeze la diferite medicații, ketamina i-a relaxat musculatura ureterelor și i-a alungat durerile. După orice intervenție chirurgicală, odată cu dispariția efectelor anesteziei, pacientul mai este chinuit de plaga proaspătă. Introdușă în cantități foarte mici în perfuzii, ketamina îi alină suferința constituînd un foarte eficient analgezic post-operator. De la toate aceste experiențe reușite pînă la aplicarea ei în obstetrică n-a mai fost decît un pas”.

Prin harul și ingeniozitatea celor doi medici români un vis de totdeauna incolțit în sufletul fiecărei femei s-a împlinit: nașterea fără dureri. În locul spaimii, a dorinței de a scăpa cît mai repede de marea încercare încărcată de zbucium și suferință, viitoarea mamă aduce cu ea în sala de maternitate doar nerăbdarea de a afla dacă pruncul este băiat sau fată și cite kilograme cîntărește.

„A fost o vreme cînd se considera că natura pregătește foarte bine nașterea prin dureri fiziologice, spune doctorul Ioan Mocanu. Această concepție desuetă a ridicat obstacole în calea anesteziei obstetricale. Un mare savant francez afirma: „durerca, acel egoism biochimic al structurii de a se încăpătîna să se autoconserve, nu mai are azi aceeași valoare și aceeași reprezentare pe scoarta cerebrală a femeii care naște; nașterea este, din păcate, un act fiziologic imperfect pentru femeia civilizată, care are dreptul la alinarea suferinței așa cum orice om modern refuză să suporte durerea”. Prin metoda noastră am căutat să facem mai uman actul nașterii. Noua tehnică, ce poate fi aplicată cu discernămint la orice naștere normală în toate maternitățile, nu implică nici un risc, prezintă avantaje economice prin administrarea unor cantități de ketamină mult mai mici, nu presupune asigurarea unor condiții speciale și o pregătire suplimentară a cadrelor medicale. Ea ajută femeia în momentul nașterii, îi înlătură frica față de această clipă și îi sîdăste încredere pentru momentele similare viitoare în așa fel ca familia să-și realizeze dorința de a avea o casă plină de risete de copii”.

Cei doi medici sînt chemați de urgență. Ileana, colega de salon a Luciei Oprea, are nevoie de ei. Se internase frisonată de teamă, dar după cele povestite de vecina ei de pat, Lucia Oprea, intră în sala de nașteri cu ochi senini. După puțin timp, un alt tipăt anunță o nouă victorie a vieții, o altă naștere, tinerețea fără bătrînețe a omului.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Povestea unui om adevărat

Biruința vieții

Nicolae Popcov este omul care a încercat și a izbutit imposibilul. El a demonstrat milior de handicapați, loviți de sechelele unor maladii grave, că acolo unde se sfîrșesc puterile curative ale științei medicale, bolnavul poate afla în sine însuși mijloacele tămăduitoare. Căzul Popcov este unic după cite știm, în România cel puțin, fiindcă unică se poate numi performanța acestui bărbat, care, cu 15 ani în urmă, părăsind cirjele și gheata gipsată, a reușit printr-un fantastic efort de voință să obțină, în calitate de alergător, trei medalii și 26 diplome sportive, cu aproape doi ani în urmă.

Ce s-a mai întîmplat de atunci? Ne-o spune tot Nicolae Popcov. Sportiv, înveterat, dar mai ales convins că doar exercițiile fizice îi vor asigura și de acum înainte motricitatea membrului inferior afectat de boală, el și-a continuat antrenamentele cu aceeași ambițioasă fervoare fie pe Stadionul „Voința”, fie la domiciliu. El izbuteste să ducă la bun sfîrșit chiar o probă de alergare rîvnită de sportivi de performanță: **semimaratonul** (21,1 Km). El străbate 21 de kilometri în trei ore și 32 minute. Tempoul: pas rapid, ușoară alergare, din nou pas rapid.

Proba a avut loc la 26 iunie 1988 cînd a efectuat, într-o primă etapă (21,1 km), următorul traseu: Podul Grant (Stația de tramvai Turda), str. Turda, Bd. 1 Mai, Spitalul Clinic Grivița, Piața Victoriei, Calea Victoriei, Palatul Teatral, Muzeul de Istorie al R.S.R., Splaiul Unirii, bd. Dimitrie Cantemir, Liceul Gh. Sincal, Calea Șerban Vodă, Tehnic Club (sectorul IV) și retur pînă la Podul Grant. În cele 22 săptămîni de pregătire pentru acest semimaraton a efectuat 150 kilometri de alergare în aer liber pe Stadionul „Voința”, iar acasă a „mers” pe bicicleta medicinală alți 700 kilometri. Iată și programul unei săptămîni: luni: 15 km bicicletă medicinală; marți: 8 ture stadion (3 200 m); miercuri: gimnastică; joi: 10 kilometri bicicletă medicinală; vineri: 8 ture stadion; sîmbătă: pauză; duminică: baie de aburi. Primul semimaraton este completat în septembrie anul acesta cu un mers pe bicicletă ergonomică, drum ce a totalizat alți 21,1 kilometri. Timp: 66 minute.

Și să nu uităm: această performanță aparține unui om de 40 de ani care cu numai 15 ani în urmă socotea mai mult decît istovitor un drum de 100 metri!

LIVIU TIMBUS ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Pentru apărarea naturii

În anul 1922, biologul Andrei Popovici-Băznoșanu (1876-1969), „tatăl naturalistilor” cum îl numea regretatul academician Radu Codreanu, înființa Stațiunea Zoologică de la Cumpătura-Sinaia — prima așezare de teren în biologia românească, bază a cercetărilor de ecologie a pădurilor, pajistilor și apelor de munte din țara noastră. Un an mai tîrziu, în 1923, tot el participa la bătălia ce s-a dat la noi pentru combaterea invaziei devastatoare a muștei columbae. Sînt doar două momente din activitatea închinată ocrotirii naturii a acestui venerabil savant, totodată două momente din istoria preocupărilor ecologice românești.

Cît de vechi sînt asemenea preocupări se poate vedea din documente, din cronici, din poezia populară. O mare invazie de insecte dăunătoare este menționată astfel în Moldova și Transilvania în anii 1472-1475, descriîndu-se pustiirile pricinuite. Tărani cunoscători de mult timp o seamă de boli ale plantelor, ca mîlura, rugina, tăciunele, mana, făinarea, ca și unele mijloace de combatere a lor, de

pildă „spălarea” griului cu apă sărată (în cazul mîlurii). Felurite „sfaturi” privind protecția pămîntului, a plantelor și animalelor încep să apară la sfîrșitul secolului XVIII și în secolul XIX în diferite scrieri, ca de pildă în *Economia stupilor* de I. Piuariu-Molnar, (1785), *Oarecari secreturi ale lucrării pămîntului...* de Dimitrie Tipograf Rîmniceanu (1796), în *Povățuiri către economia de cîmp...* de Gheorghe Șincai (1806) etc. În monografia sa privind agricultura în județul Putna, (1869), Ion Ionescu de la Brad, întemeietorul școlii românești de agronomie, subliniază rolul nefast al unor acțiuni de defrișare a pădurilor (mai ales în Vrancea) și cere măsuri de reimpădurire, iar în monografia privitoare la județul Dorohoi (1866) tot el recomandă crearea unor plantații de protecție pe dealurile moldovene dinspre Prut, pentru ameliorarea condițiilor climatice; la rîndul său, economistul și agronomul Petre S. Aurelian a preconizat în 1887 elaborarea de legi pentru protecția pădurilor și protecția apelor. Printre temele agricole tra-

tate de cele dintîi reviste agricole de la noi, spre pildă suplimentul agricol la „Curierul românesc” al lui Heliade sau „Foaia sîtească” a lui M. Kogălniceanu, nu puține se referă la eroziunea pămîntului și prevenirea ei, combaterea bolilor ce afectează plantele și animalele, păstrarea purității surselor de apă, conservarea fondului faunistic și floristic etc. Astfel de idei sînt promovate și de asociațiile agricole, începînd cu „Societatea d-agricultură a Rumânil” (1835), precum și în învățămîntul agricol, inaugurat la noi de Școala de agricultură de la Sînnicolaul Mare (jud. Timiș) — 1799, continuat prin predarea de cunoștințe agro-zootehnice în școlile sătești din Principate, în fine prin crearea Școlii agricole de la Pantelimon-București (1835), devenită în 1869 Institut național de agricultură și mutată la Herăstrău.

În apărarea patrimoniului natural al țării se ridică tot mai multe glasuri de naturaliști, agronomi, silvicultori, chimiști, fizicieni, pictori, pionieri ai turismului românesc. Botanistul medic Dimitrie Grecescu, chimistul A. Bernath-Lendway și pictorul Nicolae Grigorescu drumețesc prin Valea Prahovei și masivul Bucegi, cerînd protejarea frumuseților peisajului, a plantelor și animalelor rare. Zoologul I. P. Lichiardopol atrage atenția, într-o lucrare din 1903, asupra primejdiei imputîrării unor specii de păsări cîntătoare, folositoare și agricultu-

rii, aceasta ca urmare a comercializării lor, în timp ce ornitologul Dimitrie Linția observă cu îngrijorare reducerea numărului marilor răpitoare, mai ales a vulturilor, iar biologul Grigore Antipa cere curmarea vinării egrete albe. La un congres ținut la Viena în 1907, silvicultorul P. Antonescu propune măsuri legislative pentru ocrotirea, prețutîndeni în lume, a peisajelor, ca și a monumentelor naturii. Profesorul sas Julius Römer întemeiază „Asociația prietenilor naturii din Brașov”, militează pentru protejarea unor specii de plante rare din masivele montane din preajma acestui oraș și cere crearea de rezervații naturale pe baze științifice. În apărarea faunei ornitologice unice a Deltei Dunării se ridică, între alții, naturalistul C. C. Kornis, iar Iuliu Prodan scoate în evidență necesitatea „proteguirii” originalei flore dobro-gene. Agronomul G. Maior pune de timpuriu bazele unei noi discipline — aceea a conservării solului.

O mare bătălie, de astă dată sistematică, organizată, pentru cauza ocrotirii naturii, se desfășoară la noi în perioada dintre cele două războaie mondiale, angajînd personalități de seamă ale științei românești. Încă din 1919, profesorul Alexandru Borza obține protejarea provizorie a 15 stațiuni botanice. La cel dintîi Congres al naturaliștilor din România, din anul 1928, este adoptată în unanimitate propunerea lui Emil Racoviță de a

se elabora proiectul unei legi privind ocrotirea naturii. După doi ani de dezbateri și stăruințe, prima lege pentru protecția monumentelor naturii este efectiv promulgată la 7 iulie 1930. „Este o datorie de onoare a țării să-și apere bunurile hărăzite de natură” — se arată în expunerea de motive a legii, care stipulează încă din primul ei articol instituirea unei „Comisii pentru ocrotirea monumentelor naturii”, a cărei activitate începe în 1931. Ca membri-specialiști ai acesteia, onorifici, sînt numiți pe 6 ani Emil Racoviță, Alexandru Borza, Andrei Popovici-Băznoșanu, George Vălsan, Frederic Kepp și Toma Ionescu — ultimul din partea forului tutelar: Ministerul Agriculturii și Domeniilor. Ca prim președinte este desemnat A. Popovici-Băznoșanu; sub conducerea lui Al. Borza, ia ființă la Cluj biroul științific al comisiei. În anii următori, se întocmesc liste de plante și animale care se cer „proteguite”, se propun obiectivele ce urmează a fi declarate monumente ale naturii (Consiliul de Miniștri le aprobă), sînt create subcomisii regionale, de mare utilitate, pentru cuprinderea întregii țări. Ca o realizare deosebită, în 1935 se legitimează, iar ulterior se organizează, **Parcul Național Retezat**. În 1940, numărul rezervațiilor naturale ajunsese la 28 — astăzi sînt peste 250.

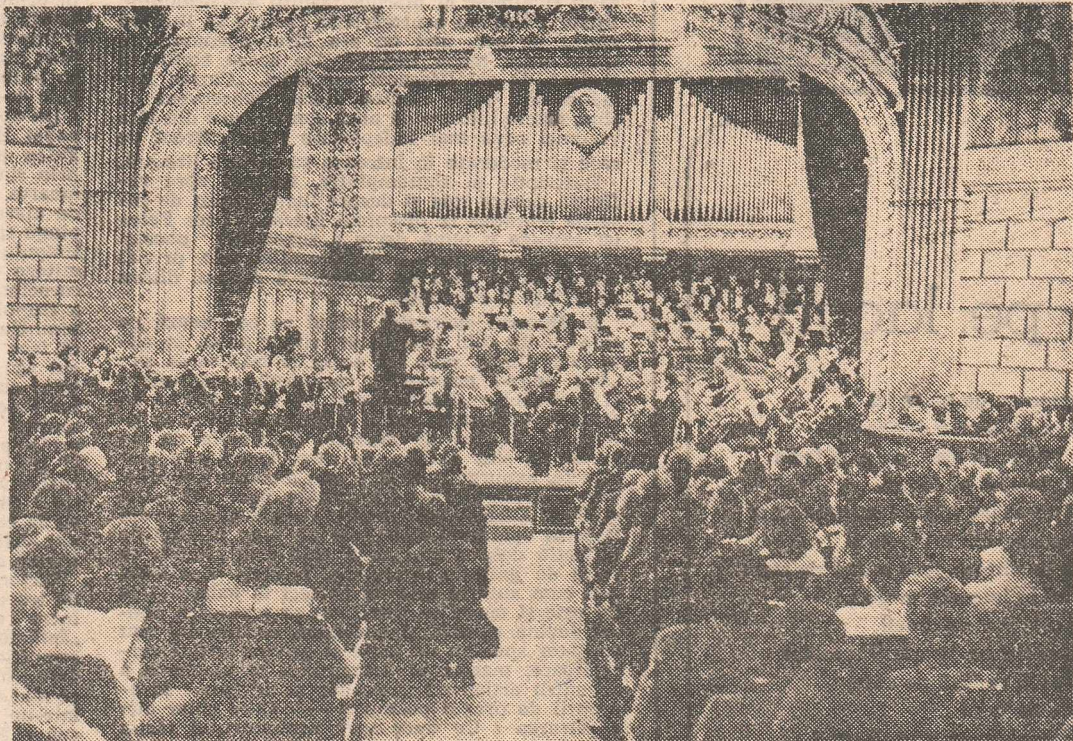
L. M. ȘTEFAN ■

Festivalul internațional George Enescu

Rolul major al culturii

„Pământul natal,
cu tot ce e pe el, îl
purtăm toată viața
în noi și e prezent
în cântec, în poemă,
în piatra sculptată,
în pinza pictată ca
și în faptă. Fără el
am fi sarbezi.”

George Enescu

De șapte zile, Bucureștiul a devenit o veritabilă capitală a muzicii europene. Ateneul Român, Opera Română, Studioul de concert al radioteleviziunii, sala „George Enescu” a Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, Sala Mică a Palatului R.S.R. și sala mică a Teatrului Național „I. L. Caragiale”, unde este găzduit în clipa de față Teatrul de Operetă, cunosc în această perioadă o mare afundență de public, specifică momentelor de seamă din viața acestor instituții. Ca întotdeauna, Festivalul internațional „George Enescu”, aflat la a XI-a ediție, este întâmpinat de publicul meloman cu statornică prețuire pentru manifestările sale de înaltă calitate artistică și cu bucuria de a fi martor al unei splendide etalări de talent și virtuozitate.

Concerte simfonice cu lucrări de seamă din repertoriul autohton și universal, sub bagheta unor remarcabili dirijori români și străini, având ca soliști personalități unanim recunoscute au încântat, în săptămâna care s-a derulat deja, mii de iubitori ai

muzicii, care au luat pur și simplu cu asalt scenele muzicale ale Capitalei. În completarea a-gendei festivalului, au avut loc recitaluri instrumentale care au demonstrat deopotrivă valoarea școlii muzicale românești și a oaspeților care au ținut să par-

liști vocali. Diversitatea manifestărilor a fost asigurată și de prezența unor trupe de balet clasic și contemporan din țară și de peste hotare, care au dezvăluit măiestria la care s-a ajuns în această artă.

Ca o dovadă a faptului că tra-

punct de reper în viața noastră culturală, este și un minunat prilej de evaluare exactă și lucidă a forțelor noastre muzicale, care, trebuie să o spunem fără falsă modestie, ne situează pe un loc fruntaș între școlile muzicale din lume. De altfel, nu este deloc întâmplător acest lucru, de vreme ce, iată, chiar în săptămâna în care s-a deschis Festivalul „G. Enescu”, președintele României afirma încrederea în puterea culturii și a științei de a impune un popor între popoarele lumii planetei: „Sint pe lume mari puteri, care dispun de multă forță militară! Dar cea mai puternică forță este aceea a științei, a culturii, a învățămîntului — și un popor cu o înaltă cultură, înarmat cu o înaltă știință în toate domeniile, va deveni o putere mare pe pământ!”. Sint cuvinte pline de miez, de adinci semnificații, care ne îngăduie să privim cu cea mai întemeiată încredere dezvoltarea în continuare a culturii românești.

ION ANDRONE

Anotimp muzical

ticipe cu toată dăruirea la prestigiosul eveniment cultural din această toamnă. Faima artei lirice românești a fost confirmată cu strălucire și în prezentarea unor opere din tezaurul universal al genului, la care s-au adăugat și câteva dintre cele mai izbutite lucrări aparținând unor compozitori români. O evoluție la un înalt nivel artistic au avut-o citiva dintre cei mai iubiți și mai cunoscuți so-

diția școlii muzicale românești își are asigurat un viitor pe măsură, pentru prima oară, în acest an, Festivalul „Enescu” este „dublat” de o microstagiu-ne a institutelor de învățămînt muzical din capitală (Liceul de artă „G. Enescu” și cele cinci școli generale cu clase de artă), la care și-au dat concursul nu numai cei mai dotați dintre elevi, ci și cadre didactice.

Acest festival devenit deja un

În strategia edificării omului nou, inițiată de partid, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a fost întrevăzut, cu claritate și rigoare științifică, rolul major și activ al culturii avansate, al educației, în potențarea, în dezvoltarea optimă a disponibilităților individuale, conferind personalității împliniri calitative superioare, lărgirea continuă a ariei sale de exprimare și afirmare valorică, în proiectarea conștientă și realizarea efectivă, cu răspundere și competență, a propriului destin — parte integrantă a viitorului națiunii noastre socialiste. Preocuparea programatică de angajare integrală a resurselor educaționale ale societății, pentru ridicarea nivelului general de cultură, căpătând, în acest context, semnificația generoasă a unei autentice și ample acțiuni de emancipare a omului, de îndeplinire plenară a unui ideal al libertății sale. Orizontul de cultură, individual, în perfecționare permanentă ca amplitudine de structură, îmbunătățeste, substanțial și evident, statutul existențial al omului, el devenind tot mai puțin determinat, ca manifestare, de legile implacabile ale naturii; cîstîgînd continuu ca altitudine spirituală, privirea minții vede mai clar, pînă în depărtări cauzele larg-cuprinzătoare, sesizează mai nuanțat sensurile devenirii și principiile ce o guvernează, întuiește și anticipă schimbările ei, ca atare, se constituie premisele corespunzătoare, de angajare plenară a personalității, de a acționa conștient și prospectiv, cu luciditate și realism, pentru transformarea condițiilor, a mediului natural și social în care evoluează, pe măsura opțiunilor și aspirațiilor sale legitime, spre binele propriu și al colectivității, facilitîndu-se deci, trecerea, printr-un remarcabil salt calitativ, din imperiul necesității în cel al libertății. Dimpotrivă, universul rudimentar de cultură restrînge excesiv posibilitățile de exprimare și afirmare ale omului, el rămînînd prizonierul unor determinări cauzale, grea de depășit, fiindu-i inaccesibilă, ca înțelegere, esența lor reală, descifrarea mecanismului acțiunii acestora, ca forțe de constrîngere, de limitare pronunțată a libertății sale.

Deșori, în gîndirea comună,

MIHAI RĂDUCANU

(Continuare în pag. 15)

Centenar Dumitru Ghiață

Tainele frumuseții

Mă aflu în fața mai multor tablouri ale pictorului Dumitru Ghiață. Cu privirea urmăresc de aproape cadența pensulei ce prinde în moliciunea ei un contur simplu, dar esențial sau pata de culoare viscoasă și aspră ca viața acelor oameni zurgăviți de ei cu atîta înțelegere și iubire. Nimic teatral sau în lumini de rampă nu văd în pictura sa. Arta lui Dumitru Ghiață nu-i nici naivă și nici savantă așa cum au impresia unii grăbiți în definiții estetice. Pictorul Ghiață a fost alesul străfulgerat de lumina și energia talentului innăscut — acest dar ce innobilează ființa umană. Frumusețea mereu nouă pe care nimeni nu o poate uita sau falsifica nu păstrează în memoria ei decît autenticitatea zguduitoare a simțirii și trăirii spirituale, exprimate prin talent. Numai talentul este energia care deschide porțile artei înfățișîndu-se nouă prin mijloace specifice de exprimare: viziuni,

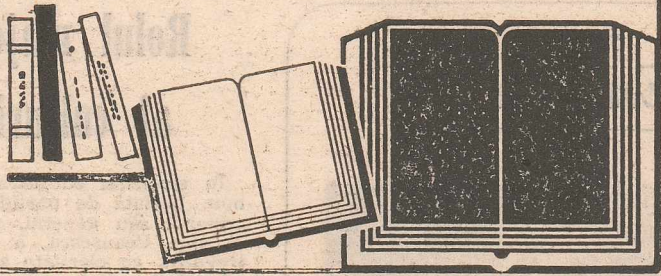
ne, sensibilitate, observații esențiale și apoi aura tehnică prin care comunică cu sufletele oamenilor. Și Dumitru Ghiață în esența prezenței sale umane reprezintă omul de talent cu puterea ingenuă de a plămui Frumusețea în armonii cromatice noi. Pictura sa este înconfundabilă nefăcînd parte din școli și curente artistice sau din programe estetice care au ispitit și derutat generații. O viață întreaga Ghiață a stat departe de zgomotul lor, construindu-și arta sincer și senin. Frumusețea ei stă în felul unic în care pictorul a descoperit natura nu din „principii” ci prin revelații care se nășteau spontan în ochii sufletului și ai minții sale. Florile, copacii, dealurile sau oamenii, casele, norii și cerul i-au șoptit imaginea lor devenind stil în formă și culoare

VASILE GRIGORE

(Continuare în pag. 15)

VITRINA CĂRȚILOR

Toamna pe lacuri

Azi voi fi bun, te simt orașule, toamna curge pe străzi
Se subțiază încet pielea și singele, simt fiecare atingere
Ca o fiară. Adolescenți blonzi pe nesfârșita alee, case de lemn
Risipire de frunze în tăcutul muzeu, lumină pe lacuri.
O, corpul meu abandonat se trezește acum, își dă jos carapacea
Fiecare celulă își deschide pragul sonor, aude, pînă dește
Cu fișit de mătase trece femeia în depărtare, lasă o diră de mosc
Ochiul o urmărește sclipind apoi iar se întoarce în sine,
Abandonează. Să rătăcești singur prin Piața Școlii
Să treci pe Șoseaua Kisselef, să te pierzi pe Strada Docenților
Să te speli de furia zilei. Un inel alb se lasă pe case,
Forme de var, miceli, mișcări stinse de aripi
Pe balconul baroc cîntă vioara. Cămăși, mere, cartofi copti,
Partituri risipite : „Pelerinajul Rozei” de Schumann
Mașini curg spre direcții necunoscute,
Oameni plutesc printre frunze, pe străzi, se privesc
Prin geamul deschis plinge „viola da gamba”
Vom căuta o mică terasă. Aur își pune pe gheare ziua
Cunună de stuț, aburi, foc stins peste zare. Vorbim în surdina
Ne privim în surdina, simțurile lucrează tăcut în viscere, în pori
Azi voi fi bun, te simt orașule, toamna curge pe străzi
Se subțiază încet pielea și singele, simt fiecare atingere
Ca o fiară.

MIRCEA FLORIN ȘANDRU ■

(Din volumul „Pași pe acoperișul fierbinte” în curs de apariție la Editura Eminescu)

Cronica literară

de Romul Munteanu

„Poezia cea de toate zilele...”

Experiența literară a lui Victor Felea a traversat peste patru decenii de poezie. Scriitor și critic, autorul clujean a privit mereu literatura ca un mod al împlinirii sale, dar și ca pe un spectacol mereu schimbător, ce se săvîrșea sub ochii unui subtil exeget pe tot acest parcurs atît de îndelungat, încît el poate fi pe bună dreptate departajat în mai multe perioade ale istoriei noastre literare contemporane.

Poet al vieții urbane și al naturii rustice, deschis spre înțelegerea fenomenelor noi de civilizație și iubitor al marilor tradiții ale neamului, Victor Felea nu a urmărit în cariera sa literară efecte de șoc, nici nu s-a lăsat ademinit de ispita unor mode literare. De aceea scriitorul clujean de azi (**Decorul speranței**, „Cartea Românească”, 1988) rămîne mereu consecvent cu sine, actele literare de pură conjunctură din alte vremuri ceva mai îndepărtate fiind extrem de rare și moderate în întreaga sa carieră literară.

Descriptiv și contemplativ, înclinat spre reflecția despre sine și despre lume, ispitit de inserția teoretică în discursul literar, Victor Felea își extrage o bună parte a substanței poeziei sale din explorarea psihobiografiei sale, privită mereu ca un mod de ilustrare a relației dintre conștiință și existență.

În **Decorul speranței** poetul se cercetează pe sine cu un ochi necruțător, situat parcă în exteriorul ființei sale. De aceea la întrebarea sa : „Dar unde-i poemul?”, răspunsul este univoc și previzibil : „Poemul sînt eu și trăiesc”. În **Decorul speranței** poetul clujean practică o literatură extrem de austeră. Expresiile de tip metaforic sînt extrem de rare. Enunțurile sînt directe, expurgate de cele mai modeste podoabe. Versul trăiește în exclusivitate prin substanța gândirii. Ciclul **Aproximații despre poem** din **Decorul speranței** constituie un lung pretext de reflecție despre poezie. Poezia este gândită ca stare de gestație, așteptare, facere, finalitate. Așa cum autorul este un proiect în existență, la fel este și opera sa. Cînd eul se scindează poetul devine oglindă și spectator, constructor sau emițător spontan de texte și privire critică ceretătoare, martor al prezentului și memorie a devenirii artistice : „Șovăitor și nesigur / M-a proprii de pragul poemului — / Oare chiar aici e intrarea / Ce duce spre necunoscutul țărîm / Unde cuvintele-și dau întîlnire” (**Prag**).

Actul de creație se configurează astfel ca o căutare plină de incertitudini, ca o aventură a cuvintului dător de sensuri, ca un travaliu a cărui șansă nu poate fi calculată cu anticipație. Între ipoteza „nici așa nu mai merge”, „merge și așa” și ultima alternativă : „orice metodă e bună / pentru a da la iveală poemul / pentru a-l scoate din starea lui nefirească” (**Merger și așa**), se creează doar un imens spațiu literar de încercare. Starea de poezie devine astfel o stare de așteptare. Ca și Paul Valéry. Victor Felea simte că unele versuri vin dintr-o presiune interioară, parcă ar fi gata făcute, în vreme ce altele își extrag esența din presiunea evenimentelor exterioare, a cotidianului : „În așteptarea Marelui Poem / Scriu versuri care singure vin / Sub condei aduse de suflul calm / Sau neliniștit al vieții mele cotidiane” (**Marele Poem**). Căutînd să „observe cum se naște și din ce se naște poemul”, Victor Felea scotocește sertarele sufletului și ale existenței pînă ajunge prin intenție la starea de extaz, deschisă cu modestie doar spre stadiul unor **aproximații**. Cititor al modului propriu de comportament, poetul se examinează pe sine ca pe un **alter ego** : „Uneori autorul cască / alteori nici nu ia aminte / la ceea ce se petrece cu sine / și nu intervine / și nici nu se joacă / încît parcă l-ar fi înghițit o promoroacă” (**Aspecte**).

Dar dincolo de citirea poetului prin poezie, Victor Felea și-a conceput creația lirică asemenea unui proiect existențial în care este angajat autorul ca emițător personalizat al operei sale. Scriitorul concepe viața ca un lung traseu existențial, parcurs de el asemenea unui soldat anonim : „Eu sînt cel care merge pe jos / Mereu pe jos către ținta ascunsă / Impenitent pieton — / am pornit de mult / Și am mers, am tot mers / Pe drumul de pulberi / Prin palida viață comună” (**Pieton**). Victor Felea plasează în primul rînd existența sub zodia timpului, iar acesta este filtrat prin biografie, văzută și ea ca o imensă trecere. Timpul deține secvențe scurte încît dialogul poetului cu sine însuși abia devine cu putință : „Ce repede se face seară — / De-abia te-ai trezit / Și iată va trebui să te culci / De-abia ți-ai limpezit citeva gânduri” (**Ce repede**). Este adevărat că la prima vedere Victor Felea pare un spirit egolatru. Dar citindu-și prin sine destinul ca un proiect ineluctabil spre moarte, autorul nu este copleșit nici de starea de ataraxie, nici de acel tip de tragism ce împinge spre tăcere. Autorul trăiește intens viteza timpului capabil să infirmizeze ființa, să-i limiteze proiectele, să-i releve tot mai puternic caracterul repetabil al ideilor și starea precară a trupului. Interpretîndu-și biografia, observînd semnele ce anunță senectutea, Victor Felea știe că face parte dintr-un ciclu existențial. De aceea eul său profund devine un mare liant cu destinul omului în general. „Om al candorii”, Victor Felea trăiește presiunea timpului ca un stimulent spre fapta majoră, ca o măsură a unor proiecte încă nerealizate. Enunțul devine direct și laconic ca un act de confesiune : „Și mi-e rușine că îmbătrînesc / N-am devenit mai activ / Și un mai bun profesionist dar / O scot eu la capăt cumva / Cu mine însumi — personaj dificil deși / Atît de simplu în fond —”, (**Acum ar trebui**).

Victor Felea își cercetează stările provocate de trecerea vremii, relațiile noi ce se instalează între el și ceilalți sau între el, cărți și idei. „Indirjite... confesiuni de sedentar” devin semnificative din toate aceste unghiuri de vedere. Solitudinarea capătă o intensitate din ce în ce mai mare și eul poetului pare să se risipească într-un vag spațiu ambiental : „Izolată ca un cuc / Nici măcar numele nu mi-l strig / Ca să zică cineva — auziți-l / E undeva pe-alci” (**E o lumină**).

Starea de sciziune a conștiinței întreține în permanență relația dintre starea poetului ca obiect și ipostaza de contemplare a sinelui, situată undeva în exterior. Poezia cea de toate zilele captează la ora senectuții lucide, ușor nostalgice, impresii extrem de variate. Explorator al exteriorului mereu interiorizat, Victor Felea observă cum la „masa de gală a Timpului” este nevoit să consume „în tăcere / Senzații obscure și gânduri ciudate”. Și cum recuperarea tinereții nu mai este cu putință, cum un anume gol interior pare să sporească, el este umplut pe altă cale, statuat de luciditatea spiritului critic : „Citesc ideile altora / Și le subliniez cu un creion / Pe cele mai importante”. Proiectul existențial vizează prezentul și viitorul. În dialogul cu sine, scriitorul „obosit de atîtea lucruri întîmplătoare” se uită din nou la sine, regretînd că a trecut „anotimpul candorii” și își spune cu o discretă amărăciune : „Ești numai o fantomă rănită / Pe care cu o tandră melancolie / O ții să nu cadă” (**Spații uitate**).

Dar cu toate acestea, poetul constată că „a trăi / nu e chiar atît de trist”.

Spirit confesiv și nostalgic, discret și penetrant, emoțional fără stridențe, Victor Felea reprezintă în cultura română un capitol de istorie literară.

FLORIN CONSTANTINIU ■

Carnet de istorie

Intr-un text, **Criticul ideal** (editat de Ecaterina Vaum în „Manuscriptum”, 1988, nr. 2), Pompiliu Constantinescu scrie : „Iată, de vreo 3 ani sînt invadat de cărți. Am peste 100 de volume despre care n-am referit, la timp. Nici nu pot. N-am timp, n-am spațiu...”. Textul este din aprilie 1936 ; deci, de pe atunci, „explozia bibliografică” începea să se facă simțită. Cărți, studii, articole — o ade-vărată ploaie torențială în care fiecare picătură e o... tipăritură ! Istoricul (dar nu numai el) este inundat de o literatură tot mai greu de cuprins prin întinderea ei. Selecția devine imperios necesară. Ce și cit să citești ? Limitarea la propriul domeniu de cercetare sfîrșește în unilateralitate. Și apoi există o tentație a cărții — întocmai ca floarea care ademeneste insecte prin culoare — o tentație prin titlu și chiar prin copertă (ceea ce uită de multe ori editurile și graficienii noștri).

Deunăzi, intrînd în depozitul bibliotecii Institutului „N. Iorga” vîd în raft cartea lui Ivan Cloulas, **Henric II** (Paris, Fayard, 1935, 691 p.). Am citit nu demult altă carte a lui —

aceasta tradusă și la noi — **Lorenzo Magnificul**, model de ceea ce se cheamă astăzi — pu-țințel peiorativ — istorie evenimențială, adică excesiv narativă. N-am citit-o atît din obligație profesională (nu urmăresc problematica tratată acolo), ci mai mult ca mijloc de destindere (complotul familiilor Riario și Pazzi împotriva lui Lorenzo este relatat mai palpitant decît nu știu ce carte de aventuri). Nu rezist tentației de a lua și pe **Henric II** deși, în fond, dacă, așa cum s-a spus, cititul este forma de lene a intelectualului, lectura acestei voluminoase cărți — care nu se înscrie în preocupările mele — este o formă a lenei.

Amuzantă, captivantă chiar, cartea lui Cloulas devine iritantă. Am impresia că autorul nu a lăsat „nevalorificată” nici o fișă făcută în timpul documentării. Totul, dar absolut totul în legătură cu acest rege al Franței (1547—1559) ; amănuntul își are, desigur, rostul lui, dar aici, în cele 600 de pagini ale cărții, înțîneste date despre diverse cortegii regale, daruri, intrigi de curte, cu totul nesemnificative. Care este selecția pe care o face istoricul în masa de informații oferite de surse ? El nu trebuie să uite pe de o parte observația lui Iorga că orice crîmpe de viață este vrednic de interesul cercetătorului, dar și

deosebirea făcută de același că „deosebirea fundamentală e între istoria care spune tot ce știe, pentru a-l spune, și istoriologia care nu se oprește decît la faptul caracteristic, expresiv pentru a-l comenta”. Azi, în condițiile „exploziei bibliografice” avem mai mult ca oricînd nevoie nu de o abordare „istorică”, ci de una „istoriologică” (în accepția dată termenilor de Iorga). Și, de asemenea, excelența observație a lui Gerhard Ritter : „Istoria nu este repositarea izvoarelor”. E primul lucru pe care ar trebui să-l învețe istoricul ! Și totuși sînt și amănunte dătătoare de seamă pentru mentalitățile epocii lui Henric al II-lea : pentru a se distra (? !), regele îl surprinde pe conetabilul de Montmorency, pe cînd făcea o baie la picioare ; atotputernicul consilier este copleșit de ceea ce consideră a fi un semn al favorii regale. Aflînd despre aceasta, ducele de Guise este mortificat pentru că nu a primit și el o astfel de mărturie a bunăvoinței suveranului. Observator atent, ambasadorul Ferrare raportează : „Era pe punctul de a muri de supărare și a arătat o durere atît de evidentă încît toți au observat-o”. ● În excelența rubrică „Documentele continuității”, a revistei „Vatra”, Grigore Ploesteanu începe publicarea unui studiu **Prusia și revoluția română din**

1848. Mărturii și atitudini (1988, nr. 7). În iarna 1986—1987, am fost cu istoricul de la Tg. Mureș într-o delegație în S.U.A. și am stat împreună vreo două săptămîni la New York. De cite ori am fost la Public Library of New York (Biblioteca orășenească) l-am găsit în sala de lectură și l-am lăsat acolo. Prețuiesc modestia lui, care-l face să publice în „Vatra” studii și articole pe care un altul le-ar trimite publicațiilor de specialitate din Capitală. De reținut raportul din 15 aprilie 1848 al consulului prusian Richtofen despre discuția cu omologul său țarist, Kotzebue, privind climatul politic din Moldova : „nu se știe unde s-ar ajunge, dacă clasa de jos ar fi aici conștientă de puterea ei”. ● În Editura „Ion Creangă”, Liviu Mărghită publică volumul **Zeece tezaure carpatine**, prezentare a tezaurelor descoperite la Moigrad, Sacoșu Mare, Hinova, Băiceni, Agighiol, Sîncrăeni, București, Sîmleu Silvaniei, Pietroasele, Sînnicolau Mare, care se rînduiesc din prima jumătate a mileniului al IV-lea (neolitic) pînă în epoca migrației popoarelor (secolul al X-lea). Autorul evită orice ariditate, povestind — așa cum se cuvine într-o lucrare de popularizare, dedicată, cu precădere, tineretului școlar — cu meșteșug împlinirile descoperirii acestor tezaure și alcătuirea lor.

Lectorul adult nu e mai puțin interesat de aceste pagini scrise cu simplitate, dar sprijinite pe cunoașterea bibliografiei. Se vădește încă o dată că lucrările cele mai bune de popularizare le pot scrie numai specialiștii domeniului ● Cine scrie trebuie să cunoască ortografia. Era firesc, deci, să fi citit **Dificultățile ortografiei limbii române**, cartea Florei Șuteu, adresată unui om, „care nu este lingvist și vrea să înțeleagă mai bine problemele ortografiei noastre actuale”. Ca istoric nu sînt mai puțin interesat decît alt minutor de condei asupra temeiurilor de a scrie cu i sau â, sau sint și nu sînt. Flora Șuteu stăpînește arta de a face lesne inteligibile probleme de lingvistică, anevoioase nepecialistului. De cite ori trec cu metroul prin stația „Mihai Bravu” îmi vin în minte cele scrise de eminenta lingvistă „Renunțarea la -l (articol) nu este o normă ortografică benefică pentru limba română literară”. Dacă am aplica norma din care a rezultat forma „Mihai Bravu” (chiar dacă „bravu” e adjectiv), ar trebui să acceptăm (iau exemple din cartea citată) „Atlantice de Nord” și „Pacific de Sud”. Plăcerea lecturii acestei cărți m-a îndemnat la o incursiune în teritoriu străin.

SEMNAL

● Romanul **Clipa** de Dinu Săru — tradus în limbile germană, maghiară și chineză — a fost reeditat recent la Ed. „Eminescu”. Romanul reprezintă însăși rațiunea de a fi a omului în tumultul evenimentelor.

lor, o sondare a unor existențe umane tragice: „Nimic din tot ce a fost înălțător sau cumplit nu trebuie uitat”.

Clipa este deci un roman politic, de un realism aspru, tăios. Reprezintă și o secțiune „pe orizontală și pe verticală în viața activiștilor de partid”. Personajul principal, Dumitru Dumitru, conchide: „N-am ratat clipa, n-am ratat nimic, clipa a fost a noastră, a făcut parte din țelul nostru, din conștiința noastră”.

● După apariția volumelor de versuri **Planete**, **Augusta lumină**, **Elementul „lume”**, **Sărită duhurilor mele** și **Declinul elegiei**, Costin Calistrat — în pofida unui „recurs” declarat pe fată elegiei — rămâne în perimetrul ei și bine face, așa cum se întâmplă și în recentul volum de versuri **Scrisori** (Ed. Eminescu, 1988), Virgil Cufitaru, pe coperta ultimă a cărții surprinde exemplar elementul principal al cărții: „Scopul dintii al lui Calistrat Costin este miniat de o neobișnuită robustete etică (...) de cărturar care știe că binele se află pretutindeni, și, la fel, șansa de a-l întâlni”.

● **Semne de carte** se intitulă simplu și concis volumul lui Sorin Mărculescu, apărut la Ed. „Cartea Românească” (1988). Autor al volumelor de versuri: **Cartea nunților**, **Locul simbolului**, **Cartea singur**, **Fluviul implântător** dar, în egală măsură, traducător avizat a nu mai puțin de 22 de volume de estetică, proză, poezie, istoria artei s.a., de data asta Sorin Mărculescu surprinde Secolul de Aur spaniol din perspectiva a doi titani ai literaturii Cervantes și Baltasar Gracián. Eseistul se explică anticipativ: „Încercările

ce alcătuiesc cartea de față nu aparțin unui critic profesionist, ci unui traducător care, având norocul de a fi putut transpune în românește numai cărți pe care i-ar fi plăcut să le fi scris el însuși, a fost mințit și de curiozitatea de a vedea dacă măcar o parte din rezultatele muncii sale nu se pot aduna într-o figură unitară, așa cum se întâmplă în cazul operelor originale”.

Așadar, după douăzeci de ani de osirdie în domeniul dificil al traducerii, Sorin Mărculescu ne propune de astă dată o critică

„peste mode și timp”, participativă și expresivă, un model de critică „creatoare”, care năzuiește conștient spre o anume stare de armonie și rigoare filologică.

● **Proces în recurs** este titlul romanului recent apărut al lui Ion Brad (Ed. „Eminescu”, 1988), situat sub emblematicele imbol-

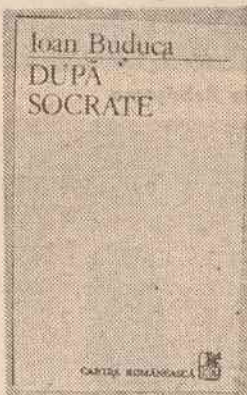

đuri iluminate ale lui Timotei Cipariu: „Învățați oameni să prețuiți timpul vieții, că mult prea repede timpurile morții se vor dovedi a fi lungi”. De altfel, un halou de atmosferă și două dintre personaje par a fi desprins — direct și nemijlocit — din unda de har și de spiritualitate a tribunului transilvănean. Așa este și cazul profesorilor Vasile Mihalcea, al lui Ștefan Straja. Personajul cen-

tral al cărții este prezentat într-o dublă ipostază: aceea de judecător și de judecat. Profesorul Mihalcea este pedepsit cu „1 an închisoare corecțională și 250 lei amendă pentru delictul răspîndirii de publicații interzise”. Romanul-confesiune se petrece în „șapte ani încărcăți cit șapte veacuri”, într-un orașel de provincie, numit în carte Orașelul Școlilor. Umbra unei urbe de la început de veac dă cărții acel iz patriarhal, liniștitor.

● Tinărul și talentatul critic Ioan Buduca debutează în sfîrșit cu volumul **După Socrate** (Ed. „Cartea Românească”, 1988). El ne propune o suită ingenioasă de eseuri despre ironie, conceptul de ironie și manifestările sale în spațiul literar-artistic. Prin calambururi, fraze de efect, paradoxuri, prin jocuri ale limbajului și ale logicii, prin bizerii și bufonerie de tip rimbau-dian, eseistul vine cu lumea sa de idei, contrarietăți și paradoxuri, pentru că umorul indeobște sparge în bucăți realitatea.

Perfect definea Eugen Simion atît demersul autorului cit și substanța cărții: „jurnal scris

de un critic talentat, adeseori paradoxal și scăpător în intuițiile și justificările sale”. Așadar, printr-o eseistică aparent spontană, printr-o presimțire asociativă, în fine, printr-o „iubire donjuanescă de idei”, Ioan Buduca juxtapune voit elemente dispartate de viață, de lectură, de logică, inventind adesea ne-verosimilul: există în unele dintre eseuri o alterare a logicii pînă la alunecarea în absurdul de limbaj ori de situație. Căci ironia este „alcoolul gândirii și fără de ea viața spirituală n-ar fi posibilă. Iar viața obișnuită ar deveni imposibilă”.

Prin cartea de debut **După Socrate** Ioan Buduca își asigură un binemeritat loc în critica și eseistica tinerei generații.

DORIN SĂLAJAN ■

Memoria documentului

„Patrie, onoare, știință”

Potrivit obiceiului, într-un moment din frageda-i copilărie Iuliei Hasdeu i-au fost etalate mai multe obiecte — un bănuț, pieptene, creion, oglindă, bombonă, floare — pentru a-i „testa” opțiunile care să-i prefigureze viitorul. Se spune că fetița s-ar fi repezit la creionul de care s-a agățat și floarea astfel că gestul nu putea avea altă interpretare decît că scrisul înobilat de o deosebită sensibilitate poetică va fi activitatea predilectă a acesteia. Deși operele Iuliei Hasdeu, cuprinse în trei volume, au fost publicate postum, lumea literară bucureșteană era avizată în deceniul al IX-lea al veacului trecut despre creațiile fiicei eruditului cărturar Bogdan Petriceicu, înzestrată cu toate harurile: memorie prodigioasă, inteligență scripitoare, intuiție, profunzime, talent nativ, grefate pe dirzenia moștenită de la mamă — moață din ținuturile Abrudului — și pe „aplecăciunea” spre studiu transmisă de iubitorul ei tată.

La 8 ani Iulia știa să scrie și să converseze în trei limbi străine, isprăvea școala primară, la 11 absolvise clasele gimnaziale de la Sf. Sava, continuîndu-și studiile la Colegiul de fete „Séguin” din Paris și devenind, din noiembrie 1866, studentă la Sorbona „pentru obținerea licenței în filozofie”. Paralel, Lilicuța (cum o alinta tatăl) frecventa cursuri facultative de pedagogie și lua lecții de canto și de desen. Profesorii vestitului lăcaș de cultură parizian erau uimiți de cunoștințele filozofice ale studentei, care prezentind lucrarea „Logica ipotezei”, făcea dovada unor temeinice studii asupra operelor lui Copernic, Kepler, Newton, Platon, Aristotel, Bacon și alții. Numeroasele epistole între tată și fiică aduc atît date privind trăsăturile caracterologice ale copilei, cit și înțeleptele îndemnuri părintești, în care uneori transpar accente de nedisimulat orgoliu. Dintr-o scrisoare, pe care n-am întîlnit-o în culegerile publicate, aflăm că în 1882 la Colegiul fiind, „la mai toate materiile grele sînt prima, însă am două rivale cu care trebuie să mă lupt că sînt de aceeași forță cu mine”. Era probabil ecoul celor transmise de tată-său: „trebuie să dovedești că români, prin înțelegerea și silința lor sînt superiori francezilor” și în altă ocazie „să nu uii că te cheamă Hasdeu și că deviza familiei noastre trebuie să fie „Patrie, Onoare, Știință”. Din alte două scrisori ale Lilicai, dintre care prima se pare inedită, se desprind frumoase trăsături de sinceritate, modestie și cinste. Astfel, „te rugăm eu și mama să nu mă mai lauzi”, și respectiv „detest afectarea și poza, îmi plac mai ales franchețea și adevărul, două lucruri pe care azi nu le găsești decît la copii, de aceea aș vrea să rămîn cit mai mult copil”.

Chiar și obiectele care o duc cu gîndurile la locurile natale îi lipsesc, dorind să și le aibă în preajma sa. Și totuși, nu orice fel de obiecte, ci numai cele cu o anume semnificație. „Tabloul din salon în care este portretul d-tale și al mamei în tărînăste (subl. ns.) dacă poți să-l aduci, cînd vei veni d-ta...” — îl ruga ea pe tată-său la începutul lunii decembrie 1881.

Pentru copilul Iulia Hasdeu totul devine înălțător cînd este vorba de marii bărbați ai României, care au contribuit la dezvoltarea culturii ei. „Îmi închipuiesc că ai avut multă ocupație cu acel discurs pe care l-ai pronunțat la dezvelirea statuii lui Heliade Rădulescu, discurs pe care l-am citit în „Românul” și pe care l-am găsit foarte frumos...” îi scria ea mai apoi. As fi dorit prea mult să asist la această serbare, mai cu seamă să văd acea statuie și să te aud vorbind pe d-ta, literat român, în onoarea părintelui literaturii române”.

Scurgerea timpului, acolo, o face tot mai dornică de locurile natale, cu toate „imperfecțiunile” acestora. „Ah! Dacă-ai ști ce dor mi-e de București — îi scria ea în noiembrie 1882 aceleiași prietene, Florica. Noroi, mocirlă, dar ce vrei! Pasărea închisă într-o colivie aurită suspină după cuibul ei... Așa și eu. Îmi place Parisul, dar Bucureștiul este cuibul meu...”.

MARIN RADU MOCANU ■

MARIAN TEODORESCU ■

● Cartea de știință ● Cartea de filozofie ●

Familie și educație

O carte (Adolescenții și familia) semnată de doi specialiști în cercetarea socială — Dan Banciu și Sorin M. Rădulescu și de un practician în reglementările juridice cu privire la familie — Marin Voicu, și-a propus să ofere cititorilor o sinteză a problemelor ce vizează rolul familiei în socializarea morală și în integrarea socială a tinerilor. Pornind de la premisa conform căreia copilul este „o lume unică, un univers distinct” autorii apreciază că studiarea copilului este benefică numai dacă ia în seamă cadrul familial. „Pentru a deveni ființe normale, bine socializate, și a-și asimila exigențele vieții de adult, copiii solicită o lungă perioadă de îngrijire de către un număr redus de indivizi cu care să dezbatoare raporturi strînse de intimitate și afecțiune. Aceștia sînt părinții, de care depinde succesiunea întregului ciclu de dezvoltare (naștere, creștere, maturizare) a copilului”.

Abordarea problemelor copilului este, în viziunea autorilor, o abordare a familiei și, implicit, a societății. Este un punct de vedere ce se înscrie în tendința mai generală de studiere a tineretului în contexte concrete de socializare.

Familia se instituie ca o temă centrală de investigare a problematicii tineretului. O societate se distinge de altele și prin modul de percepere și soluționare a chestiunilor legate de familie și copii. Se înțelege, nu trebuie exacerbat rolul și influența familiei în decelarea unor probleme specifice tinerei generații. Aceasta se confruntă în condițiile societății moderne cu probleme asupra cărora mediul familial nu poate acționa decît mediat sau în mică măsură. Familia rămîne însă mediul real de viață (moral, cultural, axiologic, uman etc.) al tinărului, chiar un factor de protecție sau dimpotrivă, unul de insecuritate în raport cu alte contexte educaționale.

Cartea analizează un segment din evoluția unui om, și anume adolescența, cea mai complexă și dificilă fază din viața individului. La această vîrstă raporturile tinărului cu familia sînt contradictorii, chiar tensionate. Acum apare conștiința propriei identități, se manifestă individualitatea persoanei greu sesizabilă de părinți și de către alți adulți obișnuiți cu dependența copilului de ei.

Neînțelegerea particularităților socializării la vîrstă adolescenței poate contribui la apariția unor comportamente deviante. Așa cum se remarcă în

carte, absența controlului exercitat de părinți, educația inadecvată, abandonul familial, dezorganizarea familială sînt cauze care determină inadap-tarea socială a unora dintre adolescenți. Modul în care familia asigură copilului condiții pentru formarea și dezvoltarea personalității în consens cu aspirațiile sale dar și cu cerințele societății este esențial în evoluția ulterioară ca adult. Autorii evită greșeala des făcută, inclusiv de către unii cercetători, de a reduce cauzele eșecului educației și ale integrării sociale negative la dezorganizarea familială apreciind ca factorul unic ce ar genera comportamentul deviant. În mod îndreptățit ei subliniază că manifestările antisociale ale unor tineri sînt efectul interacțiunii unor cauze individuale și cauze sociale ca și a unor condiții favorizante la care participă și ceilalți factori educațivi.

Străduindu-se să valorifice ideile dintr-o bibliografie cit mai întinsă (nu întotdeauna însă pe lucrări fundamentale cel puțin cu privire la cercetarea tineretului) autorii introduc cititorul într-un domeniu de viață fascinant și puternic acutizat de toate categoriile de oameni și de către toate generațiile.

CONSTANTIN SCHIFIRNEȚ ■

Inceput de drum la Rebrîșoara

Dascălul — verigă

Între Rodna și Ineu

Grefat pe o tradiție impresiionantă, învățămîntul de azi în județul Bistrița-Năsăud se menține la același nivel strălucit la care l-au ridicat generațiile de dascăli români și el înseamnă, printre altele, 216 grădinițe și școli generale, 16 licee, 11 școli profesionale, 2377 săli de clasă, 265 laboratoare, 268 ateliere, 3434 cadre didactice și 427 ingineri și maștri instructori. Aceste date ilustrează cu putere dezvoltarea învățămîntului năsăudean în anii socialismului, atenția acordată de partid ridicării la lumina culturii a tuturor zonelor țării. Dar înainte de toate, măsura calității învățămîntului de pe aceste meleaguri este dată de mii de absolvenți care, indiferent de domeniul în care lucrează, au dobândit o trăsătură comună: toți sînt oameni de nădejde ai societății noastre.

Prin amabilitatea deosebită a tovarășului Gavril Hoza, inspector general la Inspectoratul școlar județean Bistrița-Năsăud, am avut șansa de a face un drum de suflet pe plaiurile Năsăudului chiar în ziua începerii anului de învățămînt, drum care a început și s-a terminat la umbra celor mai înalte virfuri ale acestor meleaguri: George Coșbuc și Liviu Rebreanu.

Istorie și prezent la Năsăud

Peste cîteva zile, între 26 septembrie și 4 octombrie, la liceul de matematică-fizică „George Coșbuc” din Năsăud, se va desfășura o amplă serie de manifestări culturale-științifice prin care se vor comemora 125 de ani de funcționare a liceului. În ciuda vârstei, liceul liceului arată ca nou, chiar și cei ce l-au văzut doar cu cîteva luni în urmă îl recunosc cu greu. Tovarășul profesor Ioan Ilieș, inspector general adjunct la Inspectoratul școlar județean îmi vorbește cu patos despre munca de renovare a clădirii, făcută în așa fel, încît să nu se strice cu nimic farmecul sălilor de clasă, despre arborele de tisă ce a doborât veacul și care străjuiește impunătoare alee de marmură de la intrare, despre activitatea deosebită depusă de dascăli și elevii acestui liceu. Beneficiind de condiții deosebite de pregătire, la nivelul celor mai înalte cerințe ale învățămîntului modern, elevii au mulțumit cum se cuvine încrederii acordate: numeroase premii la concursurile și olimpiadele școlare, procent ridicat de admitere în învățămîntul superior, prezențe în lotul olimpic de matematică al țării. Cu toate că profilul liceului este de matematică-fizică, memoria poetului ce a dat numele său acestui lăcaș a imprimat un adevărat cult pentru dezvoltarea laturii umaniste a educației elevilor. Înființată în secolul trecut, so-

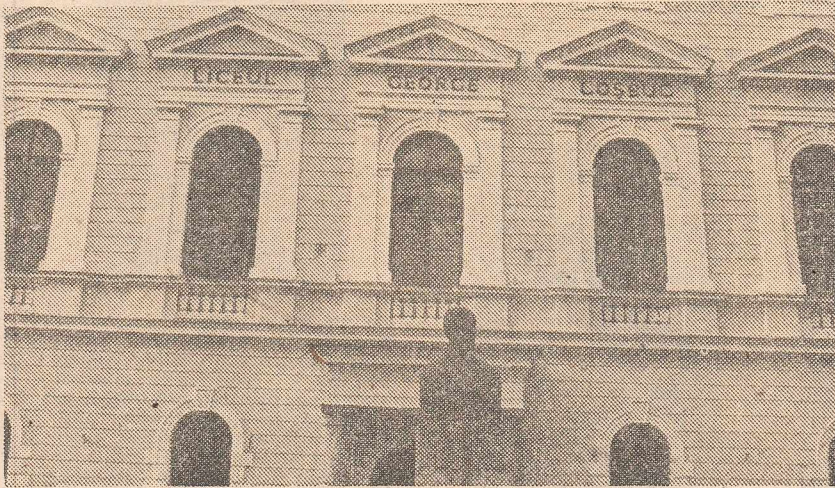

Profesorul Sever Ursu este mai mult decît un slujitor al limbii române

cietatea „Virtus romana redi-viva”, își continuă și azi activitatea de încurajare a creației culturale-științifice a elevilor. Probabil de aceea pare aproape firesc pentru oamenii locului că vîrsta de 16 ani să fie momentul potrivit pentru un debut editorial, ca în cazul elevei Monica Sălvan, sau ca elevii să susțină frecvent referate și comunicări științifice alături de dascălii lor. Pentru a pătrunde pe deplin taina acestui loc se cuvine ca el să fie cercetat pe viu cu inima deschisă, mîngiat cu privirea, pipăit cu sufletul; prilejul vă va fi oferit chiar de aniversarea lui, 4 octombrie, punctul culminant al „Zilelor Năsăudului”. Iar gazdele vor dăruii tuturor mușafirilor, indiferent de rang, o frumos tipărită monografie a liceului și multă, multă dragoste frățască.

Inceput de drum la Rebrîșoara

Nici nu ieșim bine din Năsăud că și ajungem la școala generală din Rebrîșoara unde directorul ei, profesorul de istorie Ilovan Macedon ne întîmpină în prag. Curtea școlii e plină deja de copii, de la cei din clasa I pînă la cei din a X-a, și aici a fost dat să fim martori la o întîmplare nouă, cu toate că am trăit-o de multe ori: deschiderea anului de învățămînt. Întreaga atmosferă e dominată de ecurile de peste munți ale festivității de la Timișoara. Se aduc drapelele pionerești, se întonează „Tricolorul” și cu toate că stă să plouă, pe dealurile Năsăudului a răsărit parcă soarele. Cu greu reușim apoi să intrăm în clase, căci pe lingă cei 400 de elevi au venit și părinții, care nu vor pleca din școală pînă ce nu vor strînge mîna dascălului și își vor vedea copiii în bănci. Profesoara Domnica Glica este în Rebrîșoara de 28 de ani, 1-a avut elev pe actualul director și de la dînsa aflăm că din cei 13 profesori ai școlii, majoritatea au fost elevi aici. Vizităm cîteva săli de clasă și constatăm că totul e orînduit

Pe cărările de suflet ale

cum se cuvine, peste tot miroase a curat. Profesoara de limba română Livia Tofeni este foarte emoționată, tocmai preia o nouă serie de copii. O așteaptă un drum lung, dar nu se teme, copiii sînt foarte silitori, știe că toți vor reuși la examenul de treaptă. Drum lung ne așteaptă și pe noi, așa că vom continua călătoria pe Sommeșul Mare în sus, păstrînd în memorie frumoasele ștergere ce împodobesc școala din Rebrîșoara.

Școala este viitorul nostru

Ne abatem puțin din drum și urcăm pe un afluent pînă la școala generală din Rebra, comună atestată documentar în urmă cu cinci secole și care numără astăzi 3000 de locuitori din care 654 elevi. La clasa I A o întîlnim pe tovarășa învățătoare Viorica Birte, de 24 ani în învățămînt, iar alături, la I B, pe învățătorul Dumitru Scridon care, după 30 de ani în școală, e din nou în situația de a pune abecedarul în mîna copiilor. Nu vrem să tulburăm gingășia momentului și ieșim în curtea școlii unde aveam să întîlnim doi oameni deosebiți: directorul Ștefan Bachis și primarul comunei, Dumitru Gavriloiu. Spune directorul: „primarului nu trebuie să-i ceri niciodată nimic, ghicește singur ce te doare”. Spune primarul: „pentru noi viitorul este școala, cum să nu o ajutăm?”. Din această bună înțelegere a rezultat o școală frumoasă ce nu-și trădează vîrsta, un teren de sport, un lot pentru practica elevilor și mai ales, un exemplu concret despre ce se poate face cînd e tragere de inimă.

Director nou de școală nouă

Mulți ani la rînd, școala din Feldru era considerată un fel de oale neagră a învățămîntului din județ: frecvența mediocră, administrația slabă și rezultatele proaste. Situația părea fără ieșire, nimeni nu se încumeta să se ocupe de școala aceasta, pînă ce a apărut un tînăr profesor de fizică, Gabriel Terșanschi care la 33 de ani a devenit cel mai tînăr director de școală din județ. În șase luni a reușit să renoveze clădirea, să o aprovizioneze cu lemn de foc, să organizeze două cabinete și să formeze un colectiv de cadre didactice. Și a mai avut timp să picteze minunate fresce, să organizeze un punct de documentare „George Coșbuc” și un altul pentru prietenii naturii, să deseneze „Harta literară a țării” și chipurile unor înaintași iluștri. În cabinetul de matematică, cu pereți îmbrăcați în lambriuri sau în cel de fizică, unde se pot efectua toate experimentele prevăzute în manual, copiii își ascultă istețimea minții, vrăjiți de lecțiile tinute de profesori ca Bontea Maria, Costinașu Ștefan, Singeozan Smaranda sau Pop Nicolae. Iar băncile claselor, recondiționate de elevi în atelierul-școală, ar putea fi date drept model multor școli cu firmă mare. Căci aceste bănci, realizate din materiale ce nu mai serveau la nimic, sînt mai funcționale și mai atrăgătoare decît cele obișnuite, și, pentru că sînt făcute chiar de copii, nimeni nu se mai gîndește să le scrijelească sau să scrie pe ele. Toate aceste condiții deosebite oferite copiilor de către cele 28 de cadre didactice

au făcut ca la Feldru, în ciuda distanțelor la care sînt risipite casele, frecvența în prima zi de școală să fie de sută la sută. La fel ca în tot cursul anului.

„Ca să fim mulți la cină

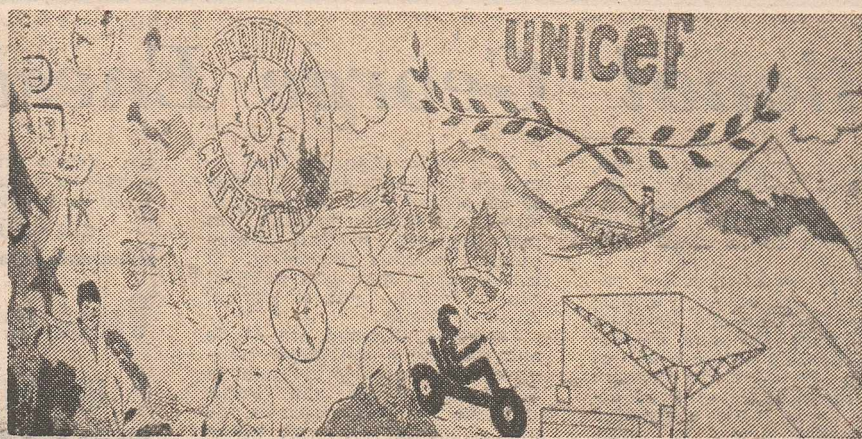
și să ne veșnicească neamul”

În dimineața zilei de 15 septembrie, circulația mașinilor pe șoseaua ce trece prin Maieru a fost întreruptă de cei 1800 de copii ce se îndreptau spre școală, cu trăsăturile pline de speranțe și dorinți. Despre începerea anului de învățămînt în Maieru, acest sat ca o felie de dor românesc, nu poți scrie decît cu sufletul curat căci ceea ce se întîmplă aici, depășește cu mult semnificația unui act obișnuit.

Sete native de cunoaștere a copiilor i s-a răspuns cu o școală dotată cu tot ce e necesar: cabinete de biologie, fizică și chimie, două săli de limba română, bază sportivă, cercuri de biomatematică, fizică, științe ale naturii, legătorie de carte și un amfiteatru de 140 de locuri în care se lucrează concomitent cu mai multe clase. Iar lucrul cu elevii presupune folosirea din plin a proiectoarelor de film, a instalațiilor de sunet sau a calculatorului. Dar ceea ce se învață aici cu o ambiție greu de egalat este limba română. Căci pentru Maieru, versul lui Nichita Stănescu a devenit jurămint de credință: „casa noastră-i limba română”. În 1983 aici a avut loc Olimpiada de limba și literatura română, iar anul acesta, la concursul de admitere în liceu, elevii școlii au realizat cele

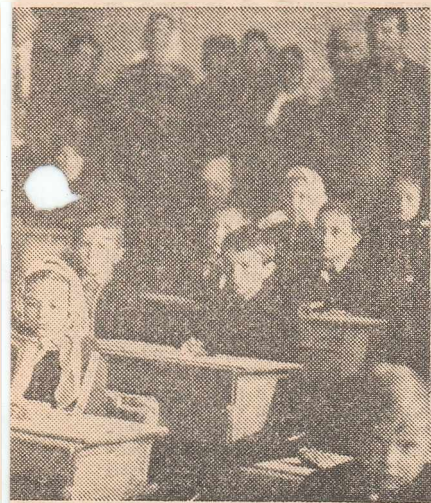
scut și prezent

Așa arată culoarele școlii din Feldru

Din prima zi, la liceul „Liviu Rebreanu”, tabla a devenit neîncăpătoare

Romanul „Ion” a fost tradus și în Japonia.

celor admiși cei mai mulți provin din clasele de matematică-fizică. Dar profilul clasei absolvite nu are o importanță deosebită, gradul de cultură dobândită fiind la toate clasele ridicat, dovadă că cei de la profilul mecanic au reușit la Drept, iar o absolventă a clasei de matematică-fizică, Carmen Bujdei, a fost prima admisă la Facultatea de filologie din Cluj-Napoca.

„În liceul nostru nu se fac minuni, spune directorul Nicolae Sanda, afită tot că muncim serios. Avem un colectiv de cadre didactice foarte competent, format în special din profesori tineri, bine puși la punct cu cerințele învățămîntului modern. De asemenea foarte importantă este relația elev-profesor-părinte, dacă unul din acești factori cedează, atunci nici rezultatele nu sînt cele așteptate. Și nu în ultimul rînd, la baza rezultatelor obținute stă ajutorul deosebit primit din partea Comitetului județean de partid, a Inspectoratului școlar județean și a multor întreprinderi care au înțeles că avem datoria morală de a ne menține la un nivel educativ ridicat, pe măsura tradiției ce o avem, și a cerințelor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în legătură cu întreaga activitate a școlii românești”.

Scoala — un etern examen de conștiință al tuturor cadrelor didactice, o perpetuă „scormonire” în lumina de gînd și iubire a copiilor țării. M-am convins încă o dată de aceste lucruri fundamentale, încercînd să redevin elev într-o primă zi de școală de pe aceste meleaguri de limbă românească, fiind iarăși, cu dor și emoție, călător de o clipă pe cărările de suflet ale școlii.

EUGEN NEGREA ■
Fotografiile autorului

Un liceu la înălțimea numelui

Liceul de matematică-fizică „Liviu Rebreanu” din municipiul Bistrița este cea mai reprezentativă unitate școlară din județ și printre cele mai bune licee din țară, datorită calității deosebite a procesului de învățămînt. De altfel aici s-a concretizat un deziderat al învățămîntului modern, reinnoit și în cuvîntarea rostită la Timișoara de către secretarul general al partidului și anume acela de a se crea în fiecare județ un liceu de referință care să concentreze elevii cei mai dotați și care să reprezinte un imbold pentru toate unitățile școlare.

Pentru liceul „Liviu Rebreanu” calitatea învățămîntului s-a materializat în cei 138 de absolvenți ai promoției 1988, din care 60 au fost admiși în învățămîntul superior, și nu oricum, ci foarte bine, trei din trei ei fiind pe primul loc pe listele de admitere. Din totalul

Creuzet al viitoarelor valori

Fiecare nou început de an școlar reprezintă o imensă investiție de speranțe, de proiecte de muncă, deopotrivă din partea elevilor și a profesorilor. Fiecare nou septembrie înseamnă, precum cercurile în trunchiul copacului, o nouă vîrstă a creșterii, a dezvoltării, o situație pe o altă treaptă, superioară, în drumul către țelul mereu tînar al progresului.

Nimic mai semnificativ decît această prezentă anafă în mijlocul tinerilor și a celor care îi îndrumă în formarea lor pentru muncă și viață a celui mai iubit fiu al poporului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu. Ridicînd învățămîntul, prin chiar acest fapt, la rangul care i se cuvine, acela de domeniu fundamental, de chează a viitorului țării, secretarul general al partidului cinstește an de an munca școlii printr-o analiză exigentă, pătrunzătoare a activității din învățămînt, întregită prin soluții viabile, rod al unei remarcabile clarviziuni. Ne aflăm la puține zile de la apariția magistralei cuvîntări roșite de la tribuna mării adunări populare din municipiul Timișoara, cu prilejul deschiderii noului an de învățămînt 1988/1989, zile care au și devenit deja un răgaz suficient pentru a dezbate și aprofunda ideile expuse în acest document de mare însemnătate pentru slujitorii catedrei din țara noastră. Și de această dată, cuvîntele secretarului general al partidului constituie un imbold de preț pentru munca noastră și, în același timp, un veritabil program de direcție.

Ideea generoasă a forței contestabile pe care știința și cultura o reprezintă în destinul unei națiuni întărește desigur și mai mult sentimentul de adîncă responsabilitate al tuturor cadrelor didactice din învățămîntul de toate gradele față de misiunea de a pregăti și educa, de a forma în spiritul politicii partidului nostru, tînașă generație. A crește tinerii în cultul muncii, al setei de cunoaștere și de autoperfecționare, al dorinței de a crea noi bunuri, idei noi, de a participa în acest fel la concertul de valori al națiunii noastre este desigur scopul principal al activității noastre.

După cum spunea secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, „viitorul poporului nostru — ca de altfel al oricărui popor — va fi determinat în mod hotărîtor de nivelul învățămîntului și al cercetării științifice”. Iată formulată cu claritate exigența necesară față de nivelul de cultură al națiunii noastre, nivel care se edifică începînd de la primele trepte ale învățămîntului școlar. Odată cu începutul noului an de învățămînt, în toate județele au loc obișnuitele Consfățuiri ale cadrelor didactice, întruniri de lucru care stabilesc priorități și măsuri pentru anul în curs. În această toamnă, în județul Brașov aceste consfățuiri au fost dominate de efortul de a găsi cele mai eficiente modalități de a lărgi aria cunoștințelor elevilor noștri chiar dincolo de cerințele stricte ale programei, în limitele unei culturi generale solide, dublate de deprinderi și aptitudini de creație și autoperfecționare. De altfel, în județul Brașov cerceta-

rea științifică în rîndul elevilor și cadrelor didactice are o serioasă tradiție și rezultate cu care ne putem mindri. Sesiunea de comunicări și referate științifice ale elevilor și cadrelor didactice din acest an a prilejuit concluzii foarte utile muncii de cercetare în perioada care va urma, alături de convingerea că este necesar să urmăm cit mai îndeaproape integrarea învățămîntului cu cercetarea și cu producția.

O altă idee care se desprinde din analiza atentă a celui mai recent document de partid referitor la domeniul educației și învățămîntului, cuvîntarea din 15 septembrie, este aceea a interdisciplinarității, a considerării sistemului nostru de învățămînt ca un tot unitar, perfect articulat în toate secțiunile sale, al cărui rezultat trebuie să fie omul de mine al României socialiste, omul nou, dotat cu o pregătire profesională superioară și cu o conștiință politică trează. Colaborarea între disciplinele de învățămînt, coroborarea scopurilor și strategiilor lor specifice este o garanție a profilului științific și profesional al tinerilor noștri. „Este necesar, arăta secretarul general al partidului, să facem astfel încît fiecare școală, fiecare institut superior să devină un puternic centru, o citadelă a educației și formării tinerii generații, a constructorilor de mine al comunismului, a acelora care trebuie să asigure ridicarea continuă a patriei noastre pe noi și noi culmi de progres și civilizație, să asigure întotdeauna națiunii noastre, poporului român un loc demn în rîndul națiunilor libere ale lumii!”

Un învățămînt pentru care statul investeste an de an peste 16 miliarde lei, de peste 12 ori mai mult decît în 1950, are datoria să se înscrie în eforturile întregii țări către o viață mai bună, către o existență liberă, demnă, pe măsura aspirațiilor străvechi ale românilor. Cade în sarcina tuturor celor care se ocupă de formarea celor tineri să traducă nu doar în fapte de muncă planificate, ci și în inițiative deschizătoare de noi și noi orizonturi concepția largă, fertilă a partidului nostru în legătură cu activitatea de formare și educare a copiilor și tinerilor. Folosim prilejul acestui început de nou an școlar și universitar pentru a exprima hotărîrea oamenilor școlii de a face totul pentru a ridica învățămîntul românesc tot mai sus, răspunzînd astfel eforturilor făcute pentru a asigura acestui important sector de activitate cele mai bune condiții de studiu și muncă. Simțim necontenit grija plină de dragoste, încrederea conducerii de partid și de stat și a întregului nostru popor pentru munca delicată, frumoasă, nobilă de a pregăti generațiile viitorului.

Depozitară a unei îndelungate tradiții, a unor modele de muncă și viață capabile să mobilizeze în fiecare moment posibilitățile fiecăruia dintre cei ce o slujesc, școala românească se află în unul dintre cele mai faste momente ale istoriei sale, pregătită să facă pasul spre un viitor luminos.

prof. IUSTINA ITU ■
Inspector școlar

are răbdarea de învidiat să înceapă iar drumul de la A cu ac, ață, apă, arici, aer.

În clasa I vîd școala în diversă ei cuprindere, de 24,7 la sută din populația țării. Sînt

În fiecare an,
în clasa I

848 400 de preșcolari în grădinițe, la propriu; în învățămîntul primar și gimnazial sînt 3 018 300 de școlari; în învățămîntul liceal 1 300 000 de elevi; în cel profesional și de maiștri 352 100, iar învățămîntul supe-

rior cuprinde 161 200 de studenți. Cîți în lume pot declara, ca România, cu lăudabilă fală, că 1 din 4 învață, că 1 din 4 știe în fiecare zi mai mult, că 1 din 4 intră în rîndurile descoperitorilor de adevăruri care se verifică prin eprubetă și calcul ??? Cîți în lume pot declara ca România, cu lăudabilă fală, că în două decenii laboratoarele pentru învățămîntul liceal au crescut de trei ori, amfiteatrele, sălile de curs, de aproape două ori, laboratoarele din învățămîntul superior de peste două ori, locurile în internate și cămine studentești s-au mărit de la 275 188 la 338 269.

Clasa I încă nu știe că din rîndul lor se vor recruta cîștigătorii de olimpiade, desenații inspirai, cutezători formu-

(Continuare în pag. 19)

CARMEN DUMITRESCU ■

Festivalul internațional George Enescu

Satisfacție deplină

Concertul de deschidere a celei de a XI-a ediții a Festivalului internațional „George Enescu” a avut o trăsătură comună; la o mai atentă observare, prima simfonie enesciană a fost însoțită de muzica lui Mihail Jora — cel mai apropiat prieten și colaborator al lui Enescu — și de creația lui Paul Dukas, unul dintre mentorii Conservatorului Național din Paris, de la începutul secolului, adică aceeași instituție de învățământ unde studia pe vremuri tânărul muzician român; în plus, solistul serii, pianistul Georges Pludermacher este și el cadru didactic al aceluiași Conservator; suficientă premiza pentru ca prin omogenitate, suflul enescian să plutească neconștient asupra tuturor melomanilor care au asaltat, pur și simplu, Ateneul Român.

Concepția programului a aparținut, desigur, dirijorului Mihail Brediceanu, pilduitor prin activitatea sa de propagator — în țară și peste hotare — al muzicii enesciene, dar și a creației contemporane românești. Personalitate de prim ordin, artist cunoscut pe patru continente și care a dirijat de-a lungul vremii de la Londra la Beijing, ori de la Istanbul la Rio de Janeiro, muzician, doctor în matematici și jurist, distins cu numeroase titluri, Mihail Brediceanu este astăzi ultimul mare senior al artei interpretative autohtone care a colaborat și i-a urmat nemijlocit pe celebrii dirijori George Georgescu, Constantin Silvestri și Ionel Perlea; iar acest an i-a adus maestrului distincția franceză de „Cavaler al Ordinului Artelor și Literelor”, fiind în același timp invitat de onoare în cadrul juriului de la Besançon, unde a avut loc o nouă ediție a celui mai dificil concurs al tinerilor dirijori; de acolo a început celebrata celor mai valoroși maestri ai baghetei aflați astăzi în vîrstă medie; să nu uităm, clujeanul Emil Simon, în urmă cu mulți ani, pleca de la Besançon aureolat!

Simfonia I-a în mi bemol major, este catalogată cu opus 13, compusă deci de George Enescu în 1905, cînd artistul avea doar 24 de ani; creație magistrală, așa cum spunea Arthur Honegger, și unul dintre cele mai programate opere enesciene, ea constituie un fel de „specialitate” a maestrului Brediceanu. El se identifică total cu sentimentele emanate din lucrare; trăiește muzica, interpretînd-o simplu, direct, fără gesturi multiple și inutile. Dar cită grație finalizează acea gradație continuă a primei părți și cum se dezlănțuie gestica dirijorală! Ori, cită poezie în melodia, de largă respirație a celei de a doua mișcări; construită din suavitățile corzilor cu surdine, conduse de Nicolae Iliescu, trecută prin dulceața filtrelor suflătorilor, în frunte cu Aurelian Octav Popa, Nicolae Maxim și Mihail Elena, murmurată de timpanele lui Laurențiu Băcanu, acest flux sonor și-a continuat, fără odihnă, urcușul, de la neguri pînă la poienile luminoase marcate de accente wagneriene; iar triumful alăturilor, avîndu-l ca șef de partid pe Ianoș Văduva, a însemnat și izbînda ultimei părți a lucrării, fără ostentație și cu acea căldură specifică insuflată de tema melodică a corzilor. Astfel, concertul de deschidere ne-a oferit, probabil, cea mai bună versiune dirijată de Mihail Brediceanu a primei simfonii enesciene!

Georges Pludermacher are 44 de ani și este un pianist care circula destul de mult, numele său constituind o bună carte de vizită. Aflat pentru prima oară în România, el a arătat că premiile obținute în timp, în cadrul concursurilor internaționale de la Lisabona, Leeds și Zürich au fost pe deplin meritate. În „Concertul pentru pian și orchestră nr. 1” de Franz Liszt i-am putut urmări tehnica — sa deosebit de îngrijită. Forța atacului (poate cam prea viguroasă) contrastează cu finețea țușului; muzicalitatea este dublată de știința construcției frazelor, iar acestea primesc gradația corespunzătoare. Poate unele inexactități (observate chiar în introducere), folosirea abuzivă pe

alocuri a pedalei de forte și oarecare duritate ivită în trilarile aflate în discant (în partea finală) ne-au pus pe gînduri; altminteri, oaspetele nostru rămîne un interpret demn de a fi urmărit în continuare.

„Mărire ție, patria mea”, imnul maestrului Mihail Jora, a constituit o excelentă pildă — chiar peste ani — despre cum ar trebui scris un cîntec patriotic; bun prilej pentru corul academic al Filarmonicii „George Enescu” — pregătit cu minuțiozitate de Valentin Gruescu — să-și etaleze calitățile vocale, omogenitatea și muzicalitatea; iar gluma marelui meșter Paul Dukas, „Ucenicul vrăjitor”, a încheiat această primă seară a festivalului enescian, cu privirile senine și pline de speranțe, cu zîmbetul pe buze al spectatorilor care părăseau Ateneul Român cu bucuria satisfacțiilor estetice împlinite!

Sunetul perfect al muzicii

De această dată vom începe cu sfîrșitul! Cu momentul în care cei aflați în sala, pînă la refuz, a Ateneului, credeau că manifestarea se încheiase, atunci, dintr-odată, coriștii s-au reamplasat pe patru rînduri. Apoi dirijorul serii a adresat publicului — rămas încremenit — cîteva cuvinte care însemnau de fapt istoria corului „Madrigal”: „în rîndul I” sînt 7 madrigaliști, membri fondatori ai ansamblului pe care nu l-au părăsit în cei 25 de ani de cînd ființează; în rîndurile următoare, coriști cu vechimi de 24, 18 și, respectiv, 10 ani, ori cîteva ucenici, formați din tineri studenți; „Madrigalul” nostru și-a început activitatea aici, în urmă cu un sfert de veac!

De 25 de ani încoace, corul de cameră „Madrigal” inițiat și format de acest artist este — fără îndoială — cea mai strălucitoare stea dintre stelele artei interpretative românești; iar viața prof. universitar dr. Marin Constantinescu se confundă cu însăși activitatea „Madrigalului”; centrele muzicale din Europa, Asia și America cunosc foarte bine această formație minunată; și, prin ea, sufletul românesc ce irumpe din creațiile înaintașilor noștri ori ale contemporanilor! Da, „Madrigalul” a fost și va rămîne ambasadorul cel mai de preț al muzicii autohtone, iar la aniversarea unui sfert de veac de activitate, chiar dacă multe s-au schimbat în structura de echipă, trebuie să avem față de ea cea mai înaltă stimă și considerație.

Deci, cea de a doua seară a festivalului enescian a fost dominată de acest concert aniversar. Ca întotdeauna, execuțiile celor 14 piese incluse în program s-au situat la cea mai înaltă treaptă a calității artistice; iar dacă vom adăuga că mai mult de o treime din opuri au constituit prime audii, vom concludona faptul că madrigaliștii au prestat un volum enorm de muncă în repetiții; ceea ce s-a și văzut pe parcurs. Caracteristicile „Madrigalului” au rămas, în general, aceleași: voci „albe” extrem de curate, tehnică vocală aidoma unor instrumente, o rară muzicalitate, — pilda constituind-o solistul Lucian Bonifaciu, înțelegerea desăvîrșită a sintagmei muzicale, inflexiuni subtile în nuanțare, „călcarea” corectă a cuvîntului și chiar a silabelor — prin această realizându-se o perfectă dicțiune — toate la un loc fiind puse într-o omogenitate supremă — indiferent de amplasamentul variat al coriștilor — și pe care nici o orchestră din lume n-o poate atinge! Dacă am fi, totuși, cusurgii, am putea să regretăm lipsa actuală a timbrelor vocilor de bași, care ar duce la o organicitate și mai aleasă a etajelor sonore; poate și asupra felului în care a fost alcătuit programul, ținînd seama că mai multe dintre lucrări au avut o ritmică lentă; e adevărat, însă, ele permit și invită la desfășurări muzicale splendide, căci într-un tempo vioi dantelăria gradațiilor se mai pierde; dar amîndouă obiectele au reușit doar prin-

tr-o atentă comparație, în timp, a etalonului perfecțiunii; deoarece „Madrigalul” este, într-adevăr, un model al treptei artistice ajunse la virful interpretativ!

Epoca renașcentistă a fost redată prin trei creații aparținînd marilor Giovanni Pierluigi da Palestrina, Gesualdo da Venosa și Claudio Monteverdi în stilistica respectivă, cu o mare acuratețe, mijloacele fiind diverse — de la vocile sopranelor de coloratură și pînă la pedalele altistelor și basilor; ascultînd dificultatea scriiturii contrapunctice — armonice a lui Gesualdo, reflectăm la uimitoarea știință și îndrăzneală creatoare atinsă în secolele XVI—XVII, rezultante rar atinse chiar de compozitorii contemporani! Apoi, înaintașii muzicii corale românești au fost reprezentați prin unele dintre cele mai cunoscute lucrări ale lui Gavril Musicescu, Dimitrie G. Kiriac, Ion Vidu, Gheorghe Dima și Gheorghe Cucu, ori prin Francisc Hubic (1883—1947), față de care Marin Constantin, se pare, are o deosebită afinitate făcîndu-i cunoscută creația, uitată pe nedrept.

Dar tehnica uimitoare la care a ajuns astăzi „Madrigalul” a fost relevată abia în a doua parte a programului, ce a fost rezervată creației românești contemporane; dacă vreți, iată încă o atestare a interesului pe care această formație îl nutrește față de cunoașterea și promovarea muzicii autohtone a zilelor noastre! Cele cinci prime audii s-ar putea împărți în trei grupe: cîntecul patriotic dezvoltat (Radu Paladi: „El, cel mai iubit”), madrigalul modern, (Șerban Nichifor: „Valurile, vînturile”, și Uliu Vlad: „Bucuria împlinirii”) și piese de o scriitură total neobișnuită, am zice atelier madrigalesc (Mihail Moldovan: „Parodii pentru Madrigal” și Marin Constantin: „Făgașuri străbune”). A atras atenția excepțională lucrare a lui Nichifor, prin modalitatea în care tehnica nouă (suierat, pedală corala, dublă pedală etc.) a fost pusă în slujba unei nobile melodii de largă respirație, împreună redînd splendidă atmosferă emanată din cunoscuta poezie eminesciană. Lingă această creație s-a alăturat și poemul lui Uliu Vlad, care a pornit chiar de la izvoare, adică de la melodia populară, imbrăcînd cu o densă pinză contrapunctică dezvoltată și cu un ritm divers dar organic măsurat, discursul temei principale. „Atelierul” s-a dezvoltat în blocurile sonore redată prin cele mai diverse și dificile mijloace de expresie: de la vocala declamată la onomatopee, semnale vocale asemenea instrumentelor, întrebuintarea stilului aleatoric etc.; chiar sfîrșind cu acute de bravură și aplauzele coriștilor; urmate, bine înțeles, de ovațiile spectatorilor!

Ca întotdeauna, concertul corului „Madrigal” a constituit o sărbătoare. O sărbătoare a muzicii în general și a muzicii românești, în special. Prin urmare, madrigaliștii noștri au cîștigat, așa cum se cuvenea, prestigiul internațional de care se bucură cea de a XI-a ediție a Festivalului „George Enescu”!

Seară memorabilă

De-a lungul celor 120 de ani de activitate, orchestra simfonică a Filarmonicii „George Enescu” a cunoscut doar trei dirijoare; ultima dintre ele, chiar în cea de a patra seară a festivalului enescian, aflat la cea de

a XI-a ediție. Apariția unei femei pe podiumul dirijoral, avînd și un program de rezistență, a stîrnit un interes enorm; în plus, prezența marelui nostru pianist Valentin Gheorghiu, a ambiționat și mai mult publicul care a blocat, pur și simplu, Ateneul Român.

Françoise Legrand are 44 de ani. Ea este o muziciană completă, căci a absolvit dirijatul la Schola Cantorum din Paris, după ce termină cursurile de pian și vioară — la care obține și premiul I — nu este la îndemîna oricui. Mărturisim, nu auzisem de dirigoarea Legrand pînă anul trecut cînd concert maestrul filarmonicii noastre a fost invitat la Tokio, să cînte în cadrul „Filarmonicii lumii”. Ideea de a organiza anual o asemenea orchestră, cu instrumentiști membri ai celor mai alese orchestre de pe mapamond, beneficiile urmînd a fi vărsate la fondul UNICEF îi aparține oaspetei noastre care — iată — chiar în acest an va dirija același colectiv la Montreal — Canada, Simfonia a IX-a de Beethoven!

În programul susținut luni seara, Françoise Legrand a inclus două lucrări magistrale, uvertura la opera „Forța destinului”, de Giuseppe Verdi și Simfonia I-a, în re major, de Gustav Mahler. Emoțiile diri-

Un poet al pianului: Valentin Gheorghiu

joarei au fost vizibile mai ales la început, pentru că în cea de a doua parte a programului, muzica lui Mahler, senină ori plină de gravitate, să fie interpretată nu doar la pragul corectitudinii, ci foarte apropiat de o execuție de clasă.

În orice caz, Françoise Legrand a demonstrat că dirijatul nu este doar un apanaj masculin; ba, uneori, delicatețea feminină poate întrece chiar și posibilitățile marilor dirijori; și însăși abordarea Simfoniei I-a de Mahler constituie un examen serios, pe care invitată noastră l-a trecut!

Valentin Gheorghiu nu mai are nevoie de nici o recomandare, sau prezentare. Cei ce-l cunosc și îi urmăresc de mulți ani activitatea concertistică l-au denumit „poet al pianului”. Interpretînd „Concertul pentru pian și orchestră” de Edvard Grieg, el a realizat una dintre cele mai valoroase execuții, deoarece — peste tehnica pianistică, fără secrete pentru el, peste calitățile care l-au făcut cunoscut și apreciat pe mai multe continente — artistul, secondat de un bun acompaniament orchestral, a „povestit” întreaga concepție a compozitorului și i-a redat, probabil, toate simțămîntele atunci cînd a creat acest op. Deslușirea tematică s-a făcut cu deosebită claritate, tumulturile cascadelor ori finețea șoaptei s-au bucurat de nuanțarea cea mai potrivită, în fine, seara aceasta de excepție dăruită de Valentin Gheorghiu s-a asemănat cu o mare lecție artistică predată de la o catedră așezată pe cel mai prețios soclu! La 60 de ani, marele nostru pianist își dăruie toată experiența celor 45 de ani de solistică, venînd în întîmpinarea tuturor celor care îl stimează și cred în arta sa.

O seară memorabilă, pe care

am dori-o urmată și de altele, situate la același înalt nivel artistic interpretativ!

CLAUDIU NEGULESCU

Operă veche pentru un public nou

O seamă de filme — ca, de exemplu, „Don Giovanni” de Joseph Losey — ne-au arătat ce poate face un mare regizor dintr-o operă aproape canonică în montări „tradiționale”. Există însă și opere la care evocarea vremii în care au fost compuse și a tradiției regizorale pare, și probabil că și este, o condiție a succesului. „Don Pasquale” de Donizetti e un miracol de farmec în precizie, o creație unică și, în același timp, spectacol pentru un public de toată condiția. Nu cred să se afle om care, mergînd pentru prima oară la operă și întîmplîndu-i-se să asculte ariile și corurile lui Donizetti să spună că s-a plictisit și că această lucrare e „muzică grea”. Fapt care nu înseamnă că ar fi vorba de o partitură lesnicioasă. „Don Pasquale” e una din operele pe care nu orice teatru muzical își poate permite să le pună în scenă, dacă țînteste la performanță. Opera Română prezintă în Festivalul internațional „George Enescu” un „Don Pasquale” absolut extraordinar cîntat de Pompei Hărășteanu — în rolul septuagenarului Pasquale — Lucian Marinescu (Malatesta), Florin Georgescu (Ernesto) și Gerda Radler-Anca (Norina), în regia lui Jean Rînzescu, scenografia: Roland Laub, maestrul de cor: Stelian Olariu și sub conducerea muzicală a lui Constantin Petrovici. Principala calitate a spectacolului nu e că adună laolaltă atîtea eminente ale operii noastre ci că participarea acestora e totală. Frumusețea interpretării și a melodiei sînt ocazia a ceva ce ne face să clamăm ideea de fericire. Publicul, la rîndu-l, trăiește spectacolul în felul în care soliștii îl trăiesc.

Dat fiind că premiera s-a petrecut nu demult și că impresia de prospețime e acută ne gîndim dacă n-ar fi oportun ca spectacolul să fie reținut și pe peliculă ori bandă video.

Facem parte din categoria spectatorilor devotați spectacolului de operă și care, fără a supralicita fenomenul îmbătrînirii publicului obișnuit al acestor instituții culturale, nădăjduiește la primenirea lui. Credem că „Don Pasquale” e ocazia cea mai bună pentru a aduce în sala Operei pe liceeni și chiar un public mai tînăr, în stadiul formării deprinderilor culturale esențiale.

TUDOR OCTAVIAN

Moment coregrafic

Este semnificativ faptul că primele momente de balet ale Festivalului aparțin tabloului coregrafic La piață de Mihail Jora, considerat a fi primul moment de la care arta baletului românesc atinge consacarea definitivă. Montarea, semnată de Tilde Urseanu, este de multă vreme în repertoriul Operei Române din București și poartă clar semnele unei viziuni coregrafice interesante, în spirit tradițional. În privința interpretării, Daniela Constantinoiu, Maria Cumbari și Tiberiu Almosnino au urmărit distinct aceste idei, creionînd personaje tipice. Aplaudăm inițiativa de a încredința două roluri noi unor tineri debutanți, Florica Turcu și Gică Matei, ei realizînd savuroase momente comice. În privința comicii de bun gust, cel mai reușit tablou al montării este (și rămîne) cel final, susținut din nou de Stefan Bănică, Adrian Gheorghiu și Adrian Caracaș cu un deosebit simț actoricesc. Spectacolul a purtat astfel amprenta profesionalismului, dirijorul Carol Litvin contribuînd, de asemenea, din plin la un matineu reușit.

VIOREL CREȚU

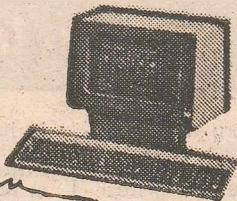

Călătorie în zori (În labirint) de Liana Alexandra a fost prezentată în cadrul Festivalului de Opera din Timișoara

atelier literar

June Horvath

Nicodim Neagu — Brașov. Computerul își recunoaște întârzierea cu care, deliberat, vă răspunde: a așteptat să mai trimiteți ceva, nedumerit oarecum de poemele din **Lasou pe viață**. Nedumerit pentru că, fără excepție toate aceste poeme par niște statui lucrute cu rigla de calcul și bisturiul. Nu era nevoie pentru că nu sînt din cristal de sticlă ci dintr-o materie apropiată lutului. Prea mulți logaritmi, prea multă medicină pentru așa ceva. Cercetați un continent cu microscopul și vreți să vedeți moleculele cu ochiul liber. A parte neologismele, cohorțe întregi, și limbajul mult prea apăsător de o sintaxă căutată îndelung. Există, totuși, multe alte elemente, mai cu seamă imagini, care pledează pentru poet. Pentru un poet ostentativ cerebral. Sigur, nu vă cerem să vă schimbați. Dar dacă ne-ați urmărit cit de cit, veți fi observat cam încotro încercăm noi să căutăm poezia. Nu abandonăm directia. Vă mai așteptăm?

Ilie Alexandru — București. Nu faceți efortul să ieșiți din vis dacă vă simțiți bine în somn. Sînteți fină, aveți timp să locuiți și alături și, nu ne îndoiim, veți reuși să scrieți și lucruri mai frumoase decît cele de acum.

Hălălai Liviu-Marcus — Hunedoara. Reproducăm din scrisoarea dumneavoastră: „Rog redacția ca răspunsul să se facă printr-o scrisoare, iar în cazul în care se consideră că stînjesc cu prezența scrisorilor mele, se poate chiar renunța la un răspuns pe care, totuși, sper că îl voi primi”. Și ne anexați niște texte de genul: „Dar acum pot să dorm liniștit, / simt că visul din mine a adormit”. Noapte bună!

Ilie Scarlat — Cimpulung Argeș. Reținem Regăsire. Încercați să vă regăsiți și dumneavoastră de la acest poem în sus, sporind dacă e posibil temele.

Mihai Liacu — Buzău. Nu vă jucați la întimplare cu cuvintele: sînt materia cea mai fragilă, în fond, și cea mai rezistentă în aparență. Cu „compuneri” de genul: „Descind descintec-n descintec / și-n floare florile-n florite, / e cînt al cîntecului cîntec / dorind dorințele dorite”, nu puteți ajunge nici pînă la stația de autobuz.

Adia, F. L. — Baia Mare. Chiar dacă-i toamnă, nu strică să refuzați intrarea prea timpurie în ea: prea multă melancolie, neliniște și părăsire de sine. Toamna rămîne,

în toate felurile, anul timpului cel mai frumos. „Ferestrele sufletului uitate deschise” vin de la Arghezi (Psalmul de taină), dar cad frumos și în poemul dumneavoastră. Lăsați-le să le bată timpul.

Olga Olceanu — București. Imitațiile poetice nu sînt un păcat, decît în cazul cînd pleacă de la un model fără valoare. Prelucrările de teme, prelucrările și exercițiile „după” încep să fie un păcat, în sensul că reproduc un obiect care nu are nevoie de adăugiri. Vă așteptăm cu noutăți.

Rosca Marius — Timișoara. Ce păcat că ați uitat să treceți la „expeditor” și adresa exactă: v-am fi putut trimite poezia Luminei Voica — publicată de „Flacăra”, în 1985, și transcrisă de

dumneavoastră, ca un plagiator de profesie. Cui-mea, ne mai și mulțumiți că v-am publicat-o! Și ne mai trimiteți altele. Nu ați obosit! Și n-ați suflat niciodată-n iaurt?

Miron Andrei — Cluj-Napoca. Noi nu sîntem „critic autorizat”, sîntem numai „computer”, dar credem că pentru versurile pe care le scrieți — „Și-n fond pentru ce trăim? / De ce puterea aceasta măsurată / ne dă însușirea, consistența ca să fim” — nu veți afla aprecierile nici unui critic autorizat.

Mai trimiteți: Gabi B. (Ocna Mures); **Ștefan Galan** (Bîrlad); **Nospe Aprișu** (Botoșani).

Decamdată nu: Flavius Cristian (Reșița); **Emil Vega** (Domnești, Argeș); **Grigore Neagu** (Năvodari); **Savina Păun** (Drobeta-Turnu Severin); **Eduard Tară** (Iasi).

Nu vă pierdeți timpul: Alice Negoiasă (Cimpina); **E. G.** (Miercurea Ciuc); **Ilie Lipoveanu** (Sibozia); **M. Stoicănescu** (Stoicanești, Olt); **Abudran Adrian** (Turdaș, Hunedoara).

DARIE NOVĂCEANU

Înainte de-a adormi

Înainte de-a adormi mierla bătrînă mai încearcă o dată cu ciocul rezistența cuibului, orbul își pune bastonul la căpătii, iar ciinele adormecă de două ori, îndelung, ea și cum s-ar pregăti de drum.

PAUL GON

Întia învățătură

M-aș lepăda de limba mea amară ca de o dogmă stătută, și de chipul acestei adinec insomnii, cuviosul meu trup, ce binecuvîntat! Ce lăudat! Seara ne acoperea ca o pulbere de confetti, ecrusate cădeau medaliile de profilurile noastre imperiale, eram atît de tineri, încît intram nevăzuți în legendă, și poate de aceea nici nu știam că aripa e o coasă cu tăișul albastru întors înăuntru.

DANIELA GROZA

Marină

Pietre leneșe duc ziua în spinările goale Oglizile se lîpesc cu disperare de pereți, Aur însingurat, lumina de septembrie cioplește statui. Cînd se întorc din larg, albatroși osteniți poartă în aripi fantoma corăbiei înecate. Pasărea ce săgetează pieptul cerului eram, ori săgeata întoarsă cuminte în arcu mării (nu știu). În albastrul ochilor tăi, pirați îndrăzneți abordează uitate fregate regale.

SÂNDEL STAMATE

Plastică

Amatori, profesioniști...

În definirea condiției pictorului amator ar trebui să se țină seama de faptul că în majoritatea cazurilor acesta face figură de interpret, nu de creator. E destul de simplu să deprinzi niște mijloace și să stăpînești un număr de efecte. În cazul producției celor mai mulți amatori nu se pune problema concepției, a unui complet de gândire specifică din care să se nască ideea artistică. Cunoșc un autor de peisaje — pictînd, firește, în genul unui alt autor de peisaje profesionist — ale cărui tablouri pot fi povestite în felul cum poate fi povestit și făcutul unui perete de către un zidar. Absolut toate imaginile expuse de el drept creații sînt rețetă, inventar de efecte.

Tratatele de pictură vechi, în care chestiunile concepției și ale constituirii personalității erau formulate cu atîta discreție, încît păreau a nu-i preocupa pe artiști, au astfel de învățături: „Despre vînt: cum îl pictezi”, „Cum se înfățișează o furtună cu ploaie”, „Cum arată un oraș prin aer dens”, „Cum trebuie să luminezi figurile”, „Cum trebuie să nu se înfățișeze un chip miniat...” (Leonardo).

Dat fiind că, pînă la urmă, și cea mai complexă realizare plastică profesionistă contează pe un număr finit de probleme și soluții la probleme trebuie să considerăm realitatea că amatorismul înseamnă un stadiu în deprinderea meșteșugului artistic al picturii și anume stadiul în care se mărturisesc publice satisfacțiile rezultînd din descoperirea atît a unor mijloace cit și a unor efecte. E ca încințarea omului dotat cu voce în clipa cînd izbuteste să cînte după ureche o melodie ca și cînd ar cînta-o după note. Nu mai rămîne decît să spunem că un pictor amator are tot atîtea motive să fie mîndru de performanțele sale, cît ar avea și un candidat care se pregătește unul sau mai mulți ani ca să dea examen de admitere la Institutul de arte plastice.

Se știe că, spre deosebire de muzică sau arhitectură, unde școlirea superioară se face cu un mare număr de profesori,

în pictură e posibil să te școlești întîi pe lingă un singur profesor și, în continuare, solitar. Temeiul reușitei rămîne însă tot învățătura sistematică și autocontrolul.

Nu de mult, la sugestia unui pictor profesionist foarte priceput în dificila artă a portretului, am văzut lucrările unui amator — profesionist la rîndu-i (cu doctorat) în economie: **Petre Constantin**. Am fost mișcat de calitatea deosebită a celor mai multe pinze și cartioane și am avut confirmarea că emoțiile mele sînt motivate. Dealtfel, o serie de alți critici, care le văzuseră, exprimau opinii entuziaste. E vorba de peisaje și chiar de portrete care sub raportul meșteșugului și al simțirii pot să figureze fără handicap pe simezele oricărei galerii zise pentru profesioniști. Nimeni n-ar putea să spună că Petre Constantin nu are „studii de specialitate”. De fapt, chiar le are, fiindcă studiază — cînd în preajma unor pictori, cînd singur — de aproape douăzeci de ani. Selecția pe care o prezintă la Teatrul Foarte Mic îi onorează cu prisosință străduințele și-i dă pricină să continue cu gînd și ambiții întregi în arta picturii de sevalte. Petre Constantin nu revoluționează domeniul, ca „amatorii” de la începutul veacului ajuns, prin geniu și mare conștiință artistică, la notorietate, convins fiind că o oarecare întârziere în dobîndirea cunoștințelor de specialitate obligă la țeluri mai modeste. Adevărul e că Petre Constantin a ajuns pictor din iubire matură pentru această artă. Nu e ceva neobișnuit: la un moment dat, cunoscînd mult într-o artă, medită intens la mijloacele și reușitele ei se produc în mîntea amatorului nevoi culturale îndrăznețe și, în principal, dorința de a se manifesta cu tot ce a înțeles. Baza rămîne, în continuare, tot studiul. De aceea pentru îndărătnicia în sensul perfecționării, al adîncirii ideilor remarc, întocmai bunilor mei dascăli de la Universitate, „cu felicitări” efortul lui Petre Constantin melancolizînd, în același timp, la situația atîtor pictori de profesie manierizați prematur din lene la învățătură, reluînd pînă la sațietate o formulă ce le-a asigurat un statut social și artistic peste cel meritat. Fiindcă în arte dacă nu continui să înveți, vine repede de tot deșvătul. Puțini sînt cei care înțeleg că tot ce pierzi încetînd să te perfecționezi, pierzi pentru totdeauna.

TUDOR OCTAVIAN

(Urmare din pag. 9)

se vehiculează într-o accepție de echivalență notională, nivelul de cunoaștere atîns de individ, cu orizontul său de cultură. Or, „mulțimea cunoștințelor nu face pe nimeni înțelept” (Heraclit). A fi erudit nu înseamnă obligatoriu (desi nu exclude) a fi și om de cultură. Erudiția nu întotdeauna se convertește în atitudine. În fapte valoroase, acestea definind în cele din urmă praxiologic personalitatea, conturînd pregnant identitatea distinctă, ca obiectivare a unei înțelegeri filosofice și etice, a unei concepții despre lume și viață. Cunoașterea reprezintă doar un important element constitutiv al orizontului de cultură, materia primă a acestuia, valorizată și valorificată apoi, praxiologic, în baza unui suport motivational constituit, ca rezultat al interpretării ei, de pe pozițiile avansate ale materialismului dialectic și istoric, structurîndu-se o dominantă de gîndire și acțiune a personalității, asumîndu-si un stil realist de trăire, dar și de producere a valorilor existențiale. Din această perspectivă se relevă, în mare măsură, cauzele

persistenței unor mentalități anacronice, a unor reminiscențe de misticism în gîndirea oamenilor, deși s-a lărgit considerabil accesul maselor la cercurile științei, atît prin dezvoltarea prodigioasă a învățămîntului, cit și prin acțiuni extra și postșcolare de educare

Rolul major al culturii

multilaterală a tuturor membrilor societății. Explicarea, cunoașterea științifică nu se transformă automat, în virtutea unui determinism greșit înțeles, în gîndire ateistă, în concepție filozofică. Este nevoie de o muncă stăruitoare în acest sens, condusă cu pricepere pedagogică și filosofică totodată.

În Tezele de mare densitate semnificativă, prezentate de secretarul general al partidului, tovarășul, Nicolae Ceaușescu, în aprilie a.c., acestei problemă i se acordă o atenție deosebită, formulîndu-se ca dezerat major pentru întreaga ac-

tivitate politico-educativă: „Să formăm la toți oamenii, la tineret o concepție științifică despre viață, corespunzător uriașelor cuceriri ale științei, ale cunoașterii umane, care demonstrează justetea concepției materialist-dialectice și istorice despre lume, materialitatea lumii și dă o perspectivă minunată pentru noi și noi cunoașteri, pentru înaintarea omului spre un asemenea nivel de cultură și conștiință care să-l facă cu adevărat liber, dar și stăpîn, cu adevărat, pe destinele sale, să-i dea posibilitatea să acționeze în mod conștient pentru transformarea lumii, pentru realizarea unei lumi mai bune și mai drepte”.

Așa cum reiese cu claritate din documentele programatice ale partidului, din gîndirea politică novatoare a secretarului său general, însușirea unei culturi avansate, cu preocuparea permanentă de îmbogățire a ei, avînd definitoriu consubstanțială altitudinea oferită de filozofia revoluționară a clasei muncitoare, oferă personalității, sanse, practic nelimitate, de a-si asuma propria devenire, propria istorie, a o realiza efectiv, ca expresie a libertății depline.

magistral artistic o stare spirituală firească pe care atît de rar o întîlnesc. Unitatea tabloului, acel inefabil „legatto” în spiritual, ritmic și armonic pictural, Ghiță le-a simțit — de aceea forța sa artistică te impresionează admirativ rămînînd în reculegere s-o privești ca pe

Tainele frumuseții

ceva care vine de foarte departe și aparține timpului spiritual. Compozițiile sale cu țărani în peisaj sînt rapsodii picturale ca și cele muzicale enesiene. Ele păstrează vizual simțămîntele noastre românești nefardate, precum scoica vîietul mării și al adîncurilor pămîntului. Solemnitatea coloristică în acorduri și armonii de alburii și ocuri pămîntii, pînă la roșuri și brunuri profunde, cîntă polifonic tabloului în umbre de albastru-violet. O lumină înserată de toamnă melancolică și melodioasă care i-a hărăzit și nașterea lui vitalizează extraordinar de frumos curățenia sufletului său în pasta densă a tabloului creînd acel tainic echi-

libru între culori. Artă lui Ghiță este ca floarea și iarba de munte, ca lumina și ploaia ce le fac să crească cu parfumul lor care nu-i formulă industrială. Pictura lui Dumitru Ghiță este viața sa, ele sînt trăite într-un fel unic care exprimă în timp fără dicționar cuvintele Artă și Artist. Privindu-i un tablou sau mai multe mă întreb ce înseamnă talentul? Ce energie senină și binefăcătoare se intruchipează în frumuseți materiale care ne bucură și întăresc ființa noastră mai mult ca orice? Timpul vieții sale l-a trăit în demnitate și nu o dată ignoranța și umilînța au vrut să-l ingenucheze. Dar pictorul și-a lăsat satisfacțiile, tristețile și idealurile numai în culorile pinzelor sale. Ele sînt unicele stări spirituale și materiale pe care le moștenim de la artist. Ele ne fac să medităm la tainele Frumuseții, la acea viziune artistică a marelui poet: „Și cum colorile ce se îmbină naște a soarelui albă lumină”. O flăcără i-a iluminat paleta lui Ghiță, iar pensulele sale au smuls din ea imaginea naturii și a lumii din timpul vieții sale, cu tăcerile și dorințele lor nepieritoare.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● O propunere, pe care o sunem spre analiză organelor C.F.R. în drept, ne sosește din partea lui Florea Boca, domiciliat în orașul Hațeg, strada A. Vlaicu, blocul 20, apartamentul 2: „Dorul de locul natal — comuna Smirdioasa, județul Teleorman — mă duce de mai multe ori pe an acasă. La plecare ziua, avem legătură foarte bună din gara Roșiori Nord cu trenul personal 1365 care circulă pe ruta Roșiori N. — Zimnicea. Dacă plecăm însă noaptea cu acceleratul 244, ajungem în Roșiori N. la ora 3,46 iar trenul personal 1363, pentru Zimnicea, pleacă la ora 3,40; pentru aceste 6 (șase) minute diferență, simțim nevoiți, mulți călători, să așteptăm pe peronul gării Roșiori circa 70 minute până la plecarea personalului 1367 circulând în același sens. Propunem așadar ca trenul personal 1363 să plece din gara Roșiori N. cu cel puțin 10 minute după sosirea acceleratului 244 — s-ar veni astfel în întâmpinarea dorinței mai multor oameni”.

● **Primim, din partea Consiliului popular al județului Timiș:** „În legătură cu scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Georgea Milea din Timișoara, strada Pop de Băsești nr. 9, apartamentul 6, prin care solicită sprijin pentru obținerea reîncaadrării în muncă — scrisoare trimisă nouă spre competență rezolvare — vă comunicăm: discutându-se cu numita, aceasta a fost de acord a fi repartizată ca muncitoare la întreprinderea de pălării Timișoara, conform dispoziției de repartizare nr. 952/1988.”

● Având nevoie urgentă de niste bare din lemn, **Alexandru P. Valeriu** din București, strada Mașina de Pîine 20 C, blocul 4, apartamentul 38, Sectorul 2 — după mai multe căutări și refuzuri mai mult sau mai puțin justificate, a ajuns și la cooperativă „Mobilă și Tapiserie”, unitatea nr. 14, din strada Ion Călin nr. 11, care ține de UCECOM: „În să mărturisesc că am fost plăcut impresionat de amabilitatea muncitorilor timplari de aici, circa 10 la număr, care deși în lipsa șefului de unitate Ion Pirontea, aflat în concediu, s-au dovedit nu numai buni meseriași, dar și veritabili lucrători ai comerțului, prin amabilitatea cu care m-au servit, prin sugestiile (necerute, dar ulterior dovedindu-se a fi extrem de valabile) în fixarea dimensiunilor pieselor solicitate, prin adevărata familie pe care — deși tineri fiind — o formează ei aici, în cadrul acestei unități. Spun „tineri”, în pofida faptului că mulți dintre ei au ani buni de muncă în acest colectiv (Ionel Luca, de pildă, lucrează de 20 ani; Ion M. Ion de 27, iar Marin Iordache de 15 — pentru a da numai câteva exemple). De la piese de mobilă stil recondiționate, panouri publicitare și pînă la... o ladă pentru recruți, iată numai câteva din cele ce s-au născut sub ochii mei în timpul scurt pe care l-am zăbovit aici pînă la executarea celor cerute de mine. Îi recomand cu căldură și altora.”

● **Direcția comercială a municipiului Bacău:** „Privind scrisoarea adresată de către **Andrei Băciu** din comuna Balcani, județul Bacău, prin care se fac cunoscute unele abateri de la regulile de comerț și abuzuri la magazinul alimentar „Foale” aparținând C.P.A.D.M. Asău: din discuțiile purtate cu tovarăsa Adiaconitei M., președinta Cooperativei de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor Asău, a rezultat că într-adevăr cele sesizate de **Andrei Băciu** sînt reale, fapt pentru care gestionarul Neagu Coca a fost schimbat din funcție”.

● **Ministerul Muncii — D.P.M.O.S.:** „Referitor la scrisoarea adresată redacției de către **Mihail A. Radu** din Tirgoviște, strada Busuocului, blocul 14, scara A, apartamentul 9, vă facem cunoscut: perioada noiembrie 1950 — noiembrie 1952, cit acesta a efectuat stagiul militar, constituie vechime în muncă la pensie, fiind îndeplinite prevederile art. 20, alineatul 2, litera „a” din Legea nr. 3/1977; în acest sens s-au dat îndrumările solicitate Oficiului de pensii al județului Dimbovița.”

● Revine la redacția noastră cu o lungă scrisoare **Asociația de locatari din blocul 79, strada Zamfir Olaru nr. 2 A, sectorul 5**, pe care o reproducem în rezumat: deși în revista FLACĂRA nr. 31 din 5 august a.c. a apărut răspunsul Centralei de Construcții București prin care se afirmă că în cursul lunii august '88 va fi recepționat canalul termic de către C.I.G.C., în ziua de 26 august canalul continua să fie infundat, canalizarea stradală refund în acesta, neexistând deci nici o speranță pentru furnizarea apei calde. „Dacă veți controla situația la fața locului.”

● **Gheorghe Alexandru Alexa** din București, Calea Victoriei, nr. 105, scara C, apartamentul 66, este un om cu greutate... variabilă, dema de Cartea recordurilor, cel puțin, astfel înțelegem din scrisoarea sa, în care ne descrie cum cîntărindu-se la trei cîntare publice din Capitală,

în judecată. Surprins, omul nostru se interesează la birourile întreprinderii ce s-a întîmplat, și află: în hotărîrea respectivă în mod greșit numele fostei soții a fost trecut Bobu Ana în loc de Borbe Ana, cum se numește de fapt. I s-a mai și spus în plus că o astfel de eroare în dosar se rezolvă în circa 3 luni de zile...!? Bine, bine, dar unde sînt banii pînă atunci, se întreabă pe bună dreptate G.N., adăugînd: „fiica mea are nevoie de acești bani, trebuie să între acuma din nou în curtea școlii, fiind în clasa a III-a...!”. Multe sînt căile birocratismului — am adăugat noi.

● **Procuratura Generală a R.S.R.:** „În legătură cu sesizarea numitei **Filofteia Dinu** din București, Calea Griviței nr. 200, blocul A, scara A, apartamentul 7, sectorul 1 — împotriva soluției de neurmărire penală dată de Procuratura județeană Constanța în dosarul privind moartea soțului acesteia, vă comunicăm: Direcția de resort din Procuratura Generală, reexaminînd probele administrate în cauză, în raport cu susținerile numitei, a constatat că într-adevăr cercetările sînt incomplete. Pentru acest motiv s-a dispus infirmarea soluției de neurmărire penală, dată de Procuratura județeană Constanța și completarea cercetărilor pentru lămurirea tuturor împrejurărilor în care a decedat **Mircea Dinu**.”

● „Mă numesc **Mihai Morocilă**, domiciliu în Baia Mare strada Gării, blocul 16, apartamentul 77: în data de 29.12.1987, pe baza facturii nr. 35434, am cumpărat de la magazinul I.C.S.M.I. Baia Mare din b-dul București nr. 37 una bibliotecă „Amurg” la care nu mi s-au dat sticlele și oglinzile respective pe motiv că nu au fost trimise de la fabrica producătoare din Visu de Sus, strada Bogdan Vadă nr. 46/A, județul Maramureș. Am trimis și o scrisoare întreprinderii respective dar în zadar, nu mi s-a dat nici un răspuns”.

● **Consiliul popular al Sectorului 6:** „Urmare scrisorii prin care **Maria Stepan** din București, strada Părăluțelor nr. 11, solicită sprijin în rezolvarea situației locative, vă comunicăm că aceasta a fost rezolvată în mod favorabil, numitei fiindu-i repartizat un apartament cu 2 camere confort I în Blocul O 5, strada Roșia Montană, cartierul Militari — zonă solicitată de aceasta.”

● În numărul 33 al revistei FLACĂRA am citit propunerea făcută de Traian Mihail Niculescu și Maria Ionescu din București pentru schimbarea denumirii de „Zoa Kosmodemianskaia” a Liceului de filologie-istorie din București, cu denumirea de „Mihail Eminescu”, marele nostru poet al românilor din toate timpurile. Susțin această propunere, sînt pentru schimbarea respectivă a denumirii, cea propusă fiind, sînt convins, și în concordanță cu dorința celorlalți părinți ai copiilor de la această instituție. (**Virginia Cristea**, strada T. Vladimirescu, blocul 12, scara 1, apartamentul 6 — Corabia, județul Olt).

● Pentru a doua oară, **Maria Burlacu**, om al muncii la Oficiul P.T.T.R. — Argeș ne scrie despre calitatea aflată sub orice critică a minelor de pastă pentru pixuri produse de întreprinderea „FLARO” — Sibiu, trimițindu-ne spre exemplificare un set de astfel de mine absolut, după cum ne-am convins, inutilizabile. Rămînem cu speranța că întreprinderea vizată ne va da măcar de data asta un răspuns în această problemă, pentru a scuti nervii cumpărătorilor puși în situația de a încerca, prin magazine, tub cu tub, efort inutil în cele mai multe dintre cazuri, pasta dovedindu-se, repetăm, inutilizabilă.

● **Consiliul popular al județului Cluj:** „Vă informăm că în urma verificării conținutului scrisorii expediate de către **Silvia Marchis** care solicita sprijin în schimbarea locului de muncă, s-a stabilit de comun acord cu conducerea I.P.L. Dej ca începînd din luna august a.c. numita să fie trecută într-un loc de muncă spre a nu-i afecta starea sănătății.”

Pagină realizată de
HORIA PATRAȘCU

Poșta redacției

Fotiat Gheorghe — Rm. Sărat: Pînă cînd l-ați predat la I.J.C.V.M.R. — impozitul, iar asigurarea pînă la radiere. ● **Serban Marin** — Constanța: Ne pare rău, dar nu credem că are rost. ● **Sabău Gheorghe** — Șimleul Silvaniei: Autorizat să vă lămurească este Oficiul de pensii. ● **Leucă Haralambie** — satul Mușca, com. Lupșa (Alba): Datorită virstei, nu se poate decît la o unitate care organizează astfel de cursuri de calificare. Nu renunțați totuși la continuarea studiilor. ● **Ciernei Eiusa-beta** — satul Iormănești, com. Glogova (Gorj): Fapta a fost amnistiată potrivit art. 1 din Decretul 11/1988. Adresați-vă instanței de judecată cu acțiune civilă împotriva lui Coltea Gheorghe. ● **Niculai Ioan** — Singeorz Băi: Legea 58/1974 interzice executarea de construcții și instalații în afara perimetrelor construite ale localității. ● **Puiu Mihai** — București: În situația dată — modalitate de folosire a bunurilor comune, din blocurile de locuințe asupra cărora există un drept de coproprietate forțată — operează regula unanimității, potrivit căreia înfăptuirea actelor de orice fel referitoare la bun (inclusiv cele privind accesul în bloc prin intermediul interfonului) este admisă numai dacă întrunește consimțămîntul unanim al coproprietarilor. Deci nu poate opera regula obligativității hotărîrilor luate cu majoritatea statutară de adunarea generală a asociației locatarilor, deoarece acest organ nu poate dispune măsuri de natură să constituie adăugire sau imbușnățire a accesului în bloc, neprevăzute de proiectant sau constructor și considerate lucrări de investiții. ● **Ștefan Hristache** — București: Deranjamentul a necesitat lucrări cu un grad ridicat de complexitate. Pe perioada de nefuncționare a postului telefonic vi se acordă scăderea de taxă corespunzătoare. ● **Jidic Niculai** — Timișoara: Vi se va atribui o garsonieră în locuințele de serviciu care se construiesc în prezent în zona Lorea. ● **Asociația locatarilor bl. 1, 2, 3, 4, 5, Calea Crîngăși** — București: Trebuie să sprijiniți pe reprezentantul I.A.I.B.-ului (telefon 66 59 22) pentru a verifica dacă toți locatarii au adus instalația la starea inițială, apoi se va elibera procesul-verbal de recepție și va începe furnizarea gazelor. ● **Ovidenie Marița** — com. Fîrțănești (Galați): Depuneți la Direcția muncii Galați cerere și adeverință cu retribuirea tarifară și sporul de vechime pentru perioada 1.X.1981 — 1.X.1986, urmînd apoi să vi se recalculeze pensia la perioada de retribuire solicitată de dv. ● **Bădescu Ioan** — Arad: Potrivit art. 15 lit. „a” din Statutul cooperativelor de credit, retragerea membrilor care au beneficiat de împrumuturi se poate face numai după 4 ani de la achitarea ultimei rate de împrumut. Cererea de retragere se adresează Biroului executiv al cooperativei, care are obligația să o supună spre aprobare primei adunări generale. ● **Anghel Lividenia** — Botoșani: După cum scrie și în revista noastră, puteți veni la redacție în orice zi, mai puțin sîmbăta, între orele 11—14, cu un memoriu scris.

REGHINA VARVICI

Scrisoare necomentată

Om de omenie

Subsemnata **Stoica Eva Catarina** împreună cu soțul meu **Stoica Rosalin**, domiciliat în comuna Măieruș nr. 253, județul Brașov, pensionari, vă rugăm din toată inima publicarea acestei scrisori în FLACĂRA.

În dimineața zilei de 30 iulie a.c. am primit un telefon cu vestea că fosta mea colegă și prietenă de o viață a suferit un accident grav și trebuie să mă grăbesc dacă vreau să o mai găsesc în viață. Imediat am pornit cu mașina de ocazie către Cluj-Napoca.

La ora 9 am ajuns la Tg. Mureș unde așteptam cu nerăbdare o altă mașină de ocazie. Am stat două ore în arșița soarelui; cînd a oprit o mașină mică, la volanul căreia stătea proprietarul: **Ioan Ciolomic**, tehnician P.T.T.R. în vîrstă de 40 de ani din Luduș. Discutînd despre scopul călătoriei noastre, tovarășul Ciolomic s-a hotărît să ne ajute.

Acasă la el, în localitatea Luduș, a alimentat mașina cu benzină și ne-a dus pînă la Cluj-Napoca.

La plecare deja ne-a comunicat că nu vrea plată deloc, vrea să facă o faptă bună cu noi, cu cei doi vîrstnici necăjiți. N-am vrut să primim acest sacrificiu din partea unui om pe care l-am văzut atunci pentru prima oară în viață.

Dar argumentele noastre nu l-au convins. Ne-a dus pînă la destinație. Ne-a asigurat camera la hotelul Continental, în apropierea spitalului.

Mulțumim din adîncul inimii noastre acestui om de omenie, care s-a comportat cu noi ca un fiu iubitor și inimos. De atunci ne sună des la telefon și la invitația noastră ne-a promis să ne facă o vizită împreună cu familia sa.

Îi așteptăm cu mult drag.

Cu ocazia aceasta am vrea să felicităm pe părinții omului minunat, pe **Suzana și Ioan Ciolomic**, pensionari C.A.P. din Chetani, județul Mureș, pentru educația atît de frumoasă, dată fiului lor.

STOICA EVA CATARINA,
Măieruș, județul Brașov

P. S.

Stimată redacție!

Această scrisoare tot azi (09.08.1988) am trimis-o și la ziarul județean „Steaua Roșie” din Tg. Mureș.

Pe prietena mea, n-am mai găsit-o în viață...

Cu respect,
Stoica Eva Catarina
prof. pensionar

cului veți vedea modul lipsit de spirit gospodăresc în care se lucrează, felul în care descarcă betonierele pline, la începutul străzii Lăcusteanu, cei de la I.A.C.D. urmînd să spargă apoi betonul pentru continuarea lucrării”. Au fost informate de asemenea în mod eronat organe de presă cum că la parterul blocului 81 au fost date în folosință magazine, în realitate aceste spații ajungînd un fel de magazii fără stăpîn, etc. (scrisoarea este semnată de către **Mihai Dimancea**, președinte, și **Gheorghe Pascu**, secretarul asociației).

● **Procuratura locală Tg. Jiu:** „Vă facem cunoscut că prin rezoluția din 16 februarie 1988 s-a dispus încetarea urmăririi penale față de **Emilia Ecobici** — din Tg. Jiu strada 23 August, blocul —, scara 2, apartamentul 27 — pentru comiterea infracțiunii de fals intelectual, uz de fals, înșelăciune în dauna avutului obștesc și abuz în serviciu contra intereselor personale, deoarece din probele administrate în cauză a rezultat că numita nu a comis aceste fapte.”

● **Consiliul popular al municipiului Călărași:** „La scrisoarea **Paulei Dudău** din Călărași, strada Belșugului, blocul V.1, apartamentul 8, vă comunicăm: tovarăsa a fost invitată la Oficiul forțelor de muncă și i s-a oferit loc de muncă la I.A.C.M.S.C. ca lăcătuș mecanic, confecționar mașinist la întreprinderea de confecții și agent asigurare la A.D.A.S. Numita a optat pentru A.D.A.S., fiind angajată aici ca agent asigurare cu repartitia nr. 2482/1988.”

● **Consiliul Popular al Sectorului 1:** „La scrisoarea numitei **Grigore Dinu** din București, strada Sevastopol nr. 18, prin care aceasta sesizează că în luna noiembrie 1987 i s-a reținut din pensie o sumă referitoare la Le-

a constatat cu uimire următoarele: cîntarul montat peste drum de magazinul „Spicul” i-a indicat o greutate corporală de... 115,5 kg: cel de-al doilea, de la poarta Grădinii Cîșmigiu, în fața Ministerului Justiției — 105 kg; în sfîrșit, cel de al treilea, de lîngă cofetăria „Lămița” — 95 kg; după care, bulversat, omul a renunțat să se mai cîntărească. Și adaugă, în încheiere, nu fără o undă de amărăciune: „probabil că această situație constituie și una dintre cauzele pentru care mulți cetățeni recurg la serviciile unor persoane fizice, care, dotate cu un cîntar decimal satisfac, în condiții mai bune decît cîntarele aflate sub prestația publică, această problemă a cetățenilor.”

● **Consiliul popular al municipiului București:** „Referitor la scrisoarea **Asociației de locatari din bd. C-tin Brîncoveanu nr. 9**, sectorul 4 — publicată în revista FLACĂRA din 19.08 a.c., vă comunicăm că din dispoziția noastră I.C.A.B. a remediat defecțiunile apărute la rețeaua de distribuie a apei potabile în zona blocului B 14 la data de 20.08.1988.”

● Din luna ianuarie a anului în curs, **Grigore Neagu** din Năvodari, angajat al Combinatului petrochimic Midia-Năvodari, județul Constanța, a fost obligat prin hotărîre judecătorească să plătească pensie alimentară, 500 lei, pentru un copil. În luna mai fosta soție îi scrie că nu a primit nici un ban și că îl va da

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Errare humanum est...

Oricit am incerca noi, oricit am fi de stăruitori în documentare și de cuprinzători în redactare, viața, chiar cind o abordăm doar într-un segment limitat în spațiu și timp, nu incupe într-un număr de file; realitatea se cuprinde totdeauna doar parțial chiar și în orizontul celui mai izbutit articol. Ne convinge încă o dată de acest adevăr scrisoarea pe care o publicăm mai jos, deși expeditorul ei nu a nutrit gindul acesta.

Completare la un reportaj

Cu mare bucurie în suflet și cu vie emoție am citit (de mai multe ori) frumosul articol din Flacăra nr. 33/19 august 1988, despre „romanticii de la Trustrul 1” semnat de Roxana Paicu. Sincere felicitări!

Am activat și eu în cadrul acestei unități din 1956 (după etapele Reșița și Hunedoara) până în 1984 — cind m-am pensionat — și articolele despre Trustrul 1, care pentru mine ca și pentru mulți alții a constituit o a doua familie, îmi fac o deosebită plăcere.

Doresc însă să sugerez necesitatea unor completări, chiar dacă mi se va replica că articolul respectiv nu este o monografie.

La raze de activitate consider că trebuie adăugate și localitățile: Curtea de Argeș, Fieni, Ploiești, Văleni, Buzău, Iași, Scornicești, Pitești, Galați, iar printre realizări este necesar a se menționa și spitalul din Phe-nian, complexul turistic de la Neptun, unitățile din industria ușoară (țesătorii, filaturi, confecții, tricotaie, încălțăminte), unitățile din industria alimentară (fabrici de zahăr, ulei, piine, lactate, conserve, abatoare, centre de vinificare), unități din industria lemnului și materialelor de construcții ca și realizările obținute în străinătate în baza contractelor încheiate prin ARCOM.

Cred că ar mai trebui relevat și faptul că — după iniție-

tatea pe care au avut-o alte unități similare (ex.: Trustrul Brașov) — Trustrul 1 a devenit, în 1966, frunțaș pe țară, iar în ultimii ani CCIB AG — noua denumire — a fost decorată cu mari distincții în ramura de construcții-montaj.

La fel de important este faptul că pe parcursul anilor s-a schimbat optica în organizarea producției, s-a manifestat o preocupare pentru atragerea și permanentizarea oamenilor muncii desfășurându-se acțiuni continue de calificare și perfecționare, s-a introdus întocmirea obligatorie de studii și programe speciale care să conducă la realizarea — și chiar depășirea — nivelului de productivitate planificat.

Dar trăsătura specifică a unității — recunoscută de toți factorii de resort — a fost marea tehnicitate, utilizarea noului prin aplicarea de soluții tehnice și tehnologii noi de lucru, creșterea continuă a nivelului calitativ, un rol deosebit avind cei care — pe parcursul anilor — au condus activitatea tehnică și de producție și anume directorii tehnici: ing. Constantin Ionescu, ing. Mihai Tenea și ing. Toma Iliescu.

Este — după părerea mea — o necesitate ca aceste nume să figureze în fruntea „romanticilor de la Trustrul 1”.

Ing. DAN MARINESCU

Cutremurat de câtă prelungire în timp pot avea ororile războiului, ca un argument pentru excluderea definitivă a acestei „erori” din viața umanității, dar și ca atenționare privind comportarea noastră în diferite împrejurări ce ni se aază, cu sau fără voie, în cale, colaboratorul nostru Vasile Trifu, care a stat de vorbă cu autoritățile comunei Feleacu, ne comunică următoarea

Întimplare tragică

Au trecut peste 43 de ani de la sfîrșitul celui de al doilea război mondial, care a provocat omenirii nenorociri și suferințe fără număr. Cum bine își pot aduce aminte cei mai vîrstnici dintre noi, multă vreme după încheierea războiului, prin păduri, pe cîmpuri, prin grădinile oamenilor, prin orașele și satele pe unde a trecut tăvălugul lui pustiitor, au rămas mari cantități de arme, proiectile și bombe neexplodate, cărora (din nepriceperea și naivitatea unora, din ușurința sau iresponsabilitatea altora) le-au căzut victime nu puțini copii sau oameni maturi. Se părea că toate acestea au rămas de domeniul amintirilor funeste. Dar iată că o recentă și înfrîntor de tragică întimplare infirmă acest lucru. Ea s-a petrecut cu cîva timp în urmă în satul Vilcele, situat nu departe de Cluj-Napoca, pe marginea șoselei spre Turda. În timp ce se afla cu oile pe pă-

sune, Aurel Nicoară din Feleacu (de 24 ani, cu stagiul militar satisfăcut) a găsit într-o ripă desfundată de ploi un proiectil de aruncător, pe care — după ce l-a purtat în traistă toată ziua — l-a aruncat într-un boschet de spini. După care proiectilul a fost ridicat de Mircea Doduț, de 14 ani, din Vilcele, care l-a dus acasă Aici, tatăl copilului l-a pus în magazia de lemne cu gîndul ca a doua zi să anunțe organele de miliție. Lucru pe care însă nu l-a făcut, ducîndu-se la serviciu în Cluj-Napoca. În timpul zilei, vecinul său, Nicolae Uțiu (de 26 ani, de asemenea cu stagiul militar satisfăcut) a pus mîna pe proiectil și — sub privirile curioase a 5 copii — a încercat să-l dezamorseze (!?), lovindu-l cu un topor. Cu îndurerare consemnăm aici că, datorită exploziei puternice care a urmat, au fost ucisi pe loc Nicolae Uțiu și 3 copii ai familiei Doduț Gavril

„Mă numesc Daniel Bocancea, sint inginer și domiciliiez în Brașov. Motivul rîndurilor următoare îl constituie articolul „Noul mers al trenurilor” semnat de Geo Cioclan în Flacăra nr. 22, în pagina 19.

Sint fiu de ceferist și, deci, am boala călătoriilor (cu trenul) în singe. Călătoresc destul de mult. În fiecare an, cum apare noul mers al trenurilor îl iau la „purecat” să văd ce surprize îmi aduce. Pe lîngă surprize (plăcute și neplăcute), legat de orarul trenurilor, anul acesta, am găsit cîteva greșeli și lip-suri (surprize, evident, neplăcute) — detectate numai prin corelarea tabelelor de circulație. Iată-le pe cele găsite pînă acum:

La pagina 84, coloana trenului al 17-lea din zi este netipărită. Trebuia trecut rapidul 25, stațiile de pe parcurs pînă la Curtici, adică Simeria, Deva, Arad, și timpii de sosire și plecare respectivi.

La pagina 88 se indică prin asteriscul 1 un traseu greșit pentru rapidul 26, care de la Vințu de Jos merge spre Sibiu și nu spre Sighișoara. Acesta este, în schimb, traseul rapidului 28 care pentru a ajunge la București se combină cu tr. 46 și nu cu tr. 45 cum eronat ne

arată „Mersul trenurilor” în subsolul aceleiași pagini.

La pagina 169, pentru accele-ratul 536, în notele de subsol nu sint tipărite combinațiile existente pentru călătoria pînă la București și nici indicația că trenul circula și la Brașov, combinat cu trenul 562.

În sfîrșit, rezumăm noi, astfel de pete albe, adică netipă-rite, ni se mai semnalează la pagina 199 de unde lipsesc trenurile A 812/311 și A 651 și la pagina 200 unde nu sint prezente, de asemenea, 5 accelerare care în realitate circula și nici orarele de parcurs ale acestora. Precizînd că și în anul „ceferist” trecut tabela 900 a fost plină cu greșeli, cititorul nostru con-tinuă:

„Tot în categoria greșelilor eu aș trece și faptul că, în tabela orară, ordinea trenurilor (de la stînga la dreapta) nu este strict cronologică — judecînd după prima stație comună, nu prima stație din pagină. Exemplele se găsesc la paginile 80, 81, 90, 91, 106, 107, 117 și 131.

Nu știu cum procedează De-partamentul Căilor Ferate la întocmirea Mersului trenurilor de călători. După părerea mea, cu ajutorul calculatorului s-ar putea elimina 100 la sută greșelile și lipsurile de tipul celor

și Ana: Mircea de 14 ani, Remus — de 12 ani și Veronica de 5 ani. De asemenea a fost rănit ușor fiul (de 2 ani) al lui Uțiu Nicolae, iar o verișoară a copiilor decedați (Daniela — de 14 ani) a fost grav rănită și internată în spital împreună cu nepotelul Ovidiu — de 9 luni, pe care îl ținea în brațe în momentul exploziei.

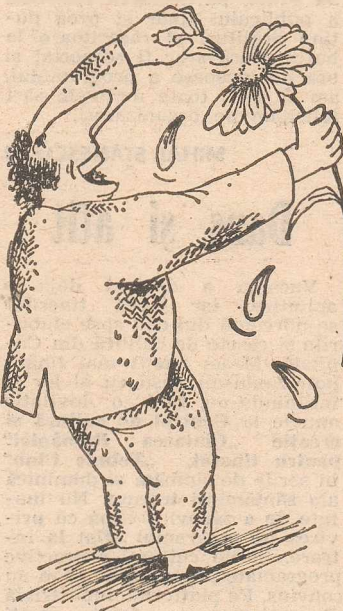
Am înfățișat aici cele petre-

Cu speranța că intervenția sa ar putea stimula inițiativa unei primării în găsirea soluției pentru o problemă deloc personală, un coleg de breaslă, actualmente pensionar, ne propune să ascultăm următoarea

Poveste în ceramică de Vama

Drumurile vieții de reporter m-au purtat, de multe ori, și pe meleagurile de legendă și adevăr ale Țării Oașului. M-a uimit marea sărbătoare „Simbra Oilor”, tradiționala ieșire la pășunat a oierilor, ce se ține în fiecare an în prima duminică din mai, la Huta-Certeze. Am admirat, acolo, jocul fără egal al celor din Bixad, acea tropotită care cheamă parcă strămoșii să vadă ce-au făcut urmașii; tipurile celor din Călinești, ce semnifică strigătul izvorului limpede; blidele inegalabilei ceramici de Vama, cu pictura lor unică; gacii și straița din Racșa sau Frilog „moștenire de la daci” (cum zice și cîntecul); dar mai cu seamă oamenii, pentru puritatea gîndului lor și marea lor sete de viață.

La Vama am cunoscut un om deosebit. Pe vremea aceea era și primarul comunei; dar n-a renunțat nici-o clipă la catedră, pentru că, zice el, „asta a fost chemarea vieții mele”. Încă de pe atunci (au trecut trei decenii) aduna cu mîgălă lucruri vechi și foarte vechi, multe nefolosite. Are cîteva mii de obiecte, de o valoare inestimabilă, multe unicate.

— Să greșesc, să nu greșesc...

menționate mai sus. S-ar putea găsi o cale de a se publica o erată a noului mers al trenurilor.

Fiindcă în articolul menționat s-a afirmat că „se ține cont, la

Cap limpede la... Mersul trenurilor

întocmirea mersului trenurilor, și de propunerile cetățenilor prin intermediul presei”, îmi îngădui să fac cîteva propuneri adiacente „mersului trenurilor”.

Mai întii legat de sistemul MISAF de afișare pe TV a ple-cărilor/sosirilor în București Nord: nu ar fi greu, după pâr-reea mea, ca pe ecranul TV-u-lui, într-un colț, să fie afișată și ora curentă (ora ceasului im-piegatului de mișcare). (Am în-

cute la Vilcele nu din dorința de senzațional gazetăresc, ci pentru ca ele să constituie un justificat semnal de atenție, de-oarece, iată, asemenea urmări tragice ale războiului mai pot avea loc și astăzi, cu toate că de la sfîrșitul lui au trecut peste patru decenii.

V. TRIFU

Anii au trecut, parcă în zbor. (O tempora!). Prietenul meu este acum pensionar, ca și reporterul. Mi-a mărturisit, cu lacrimi în ochi, că are o mare durere...

— Ce te frîmîntă, prietene? — ...de ce unii semeni nu vor să priceapă că avem aici în Vama o comoară, care ar trebui valorificată, nu să zacă prin poduri, să se degradeze? Ce le pasă...

— Te referi la colecția ta, truda de-o viață?

— Da. Uneori parcă regret tot efortul... Am renunțat la multe...

— Ai scos chiar bani, din propriul buzunar, pentru a le procura.

— Asta contează mai puțin. Mă doare că nu găsesc înțele-gere cit de cit. Parcă nu vor să știe că această colecție merită mai multă atenție. N-am avut pretenții absurde, însă cred că s-ar putea sprijini înființarea „colecției permanente a cerami-cii de Vama”. Merită...

— Nici organele locale, nici cele județene?

— Cu sfaturi m-au coplesit. Unii spuneau să renunț la ea. Mi-au „sugerat” s-o predau la Muzeul județean, că, vezi bine, locul ei n-ar fi acolo unde se produce ceramica! În loc de ajutor mi s-au pus piedici... Spun sus și tare că locul colec-ției este la Vama...

— Ai avea nevoie de fonduri mari?

— Nici vorbă... Ar ajunge cîteva sute de lei și mai ales puțină înțelegere...

— Nu se găsește nimeni să plece urechea?

— Se pare că nu. N-au avut vreme nici măcar pentru vorbe de incurajare...

O viață întreagă un om a vi-sat să facă ceva pentru satul pe care l-a slujit, ca dascăl și cetățean, peste 39 de ani. Acel „ceva” era o vitrină locală pentru indeletnicirea locală cu renume. Dar visul său nu s-a realizat încă.

Aceasta-i durerea cea mare a fostului dascăl din Vama Oașu-lui. Numele său: Gheorghe Hai-duc.

Oare merită un asemenea „tratament”?

Mă mai întreb: nu s-ar găsi chiar nimeni în județul Satu Mare care să „prescrie” un „medicament” pentru alinarea „durerii” acestui om al satului, un intelectual în adevăratul sens al cuvîntului?

MIRCEA S. MUNTEANU

cercat în Gara de Nord, pentru a face această sugestie, să aflui cine răspunde de sistemul MISAF-programare, dar am fost întîmpinat cu neîncredere și suspiciune...

În al doilea rînd, dacă C.F.R.-ul ne duce uneori și în picioare, noaptea, între București — Ti-mișoara, București — Cluj, București — Suceava etc., cu tichetul de rezervare a locului plătit sau în vagon clasă cu loc plătit pentru vagon cușetă, de ce nu ne-ar face concesia C.F.R.-ul ca, pe distanțe scurte (Predeal — Brașov, Ploiești — București, Arad — Timișoara, Galați — Brăila, Sibiu — Podu Olt etc.) să ne vîndă, la cerere, bilete fără loc la trenuri cu locuri rezervate (mai ales rapide: 14 lei/locul!) chiar dacă mai are locuri stația respectivă. În sprijinul acestei propuneri aș putea aduce și unele obser-vații. De pildă: nu este nouă surpriza dublării/triplării locu-rilor la tren, sau: primăvara aceasta A 321 București — Cluj-

Mulțumind anticipat pentru atenția ce i-o vor acorda forurile în drept să analizeze propunerile și observațiile sale, cititorul nostru ne face, într-un post-scriptum, următoarea promisiune: „Revin: sint fiu de ceferist!” Cînd ai argumente, perseverența e datorică cetățenească și e mai mult decît laudabilă.

Pagină îngrijită de NICOLAE ARSENIE

„Ce e rău
și
ce e bine,
Tu
le-ntreabă
și
socoale”

Ne facem autocritica

Un cunoscut și perseverent corespondent voluntar, pensio-narul Gheorghe Tomozei din București, ne reține atenția asu-pra unor supărătoare abateri de natură gramaticală sau de in-formare strecurate, inexplicabil, în paginile revistei noastre.

● La rubrica „Convorbiri fără adiționale”, un tinăr poet ni se confessa recent: „Mi-a fost frică să mă apropiu, ca ei...” Se vede că autorul nu cunoaște conjugarea verbului a „apropia” la conjunctiv. Corect se scrie „să mă apropii” nu „să mă apropiu”. Întru totul de acord stimate corespondent, cu aspra dumneavoastră mustrare, care însă se cuvine nu poetului care a vorbit ci redactorului care a așternut cuvintele sale pe hîr-tie. Și nouă, celorlalți, care le-am înlesnit, neglijent, dru-mul spre tipar.

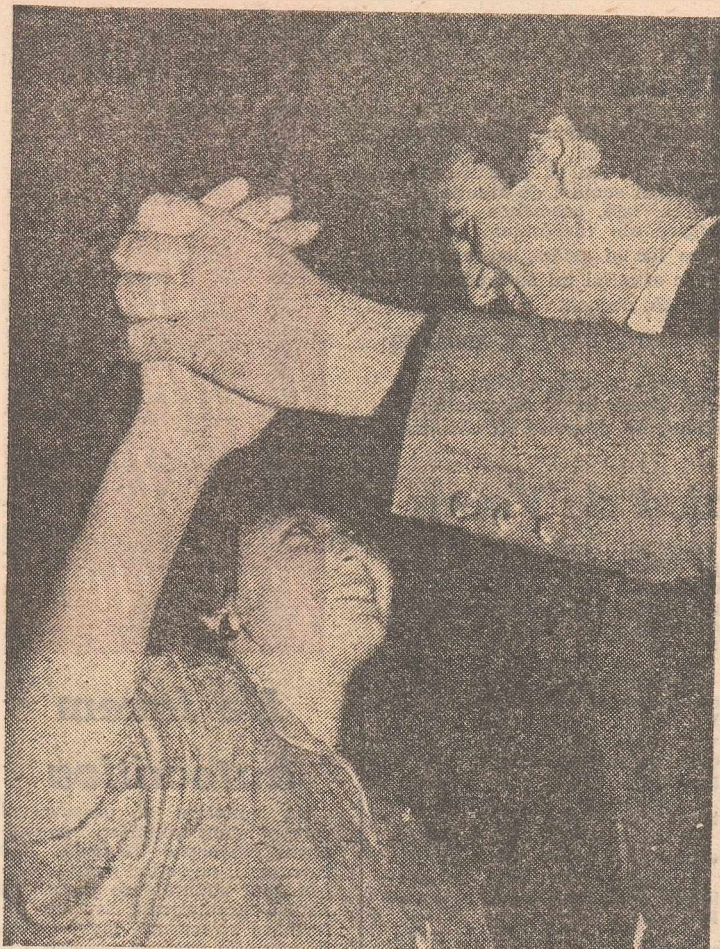
● Din articolele a doi repu-tați reporteri două mostre de cunoaștere „după ureche” a limbii latine: „Deux ex ma-china” și „Magna cum laudae”. „Deux” și „laudae” nu există în latină; cum însă în voca-bularul acestei limbi există „deus,-i”, care înseamnă zeu și „laus, laudis” care înseamnă laudă și care la ablativ are for-ma „laude” expresiile menționa-te se scriu DEUS EX MACHI-NA și MAGNA CUM LAUDE. Să reținem, stimaiți cititori, for-ma lor corectă. Și atunci, cum spune corespondentul, comenta-riile sint de prisos.

● În sfîrșit, acest atent co-rector ne atrage atenția asupra grafiei eronate a unor denu-miri teritorial-administrative, de instituții și întreprinderi și or-ganizații obștești încheind ast-fel: „Din două una: ori scriem după cum ne taie capul, ori scriem conform normativelor aprobate de Academia R.S.R. Cum normativele lingvistice în vigoare au putere de lege, eu zic să respectăm legea și să lă-săm „inovațiile” care stîrnesc nedumerire sau chiar „ilarități”.

Avem aceeași opinie. În spirit autocritic,

Napoca a circulat mai mult de o săptămînă cu un vagon clasă (a II-a) în locul unui vagon cușetă, iar agenția C.F.R. Bucu-rești vindea inocentă „locuri la cușetă” (33 lei — 8,50 lei = 25 lei!). De mai multe ori am ple-cat din București pe distanță lungă — pe linia 300 — cu ti-chet de loc doar pînă la Ploiești. Solicitînd în atare stație viza „fără loc” (ca să nu-i mai dau degeaba cei 8 lei) am fost re-fuzat sistematic: „Cum ?? Dar nu se poate, din moment ce mai avem locuri!”. Se pare că pro-verbul „a greși e omenește”. C.F.R.-ul îl aplică unilateral: numai cînd greșește C.F.R.-ul... (ex: tariful pentru tichet de loc în tren e 90 lei!). Propunerea mea ar putea fi aplicată între două stații vecine, cu prevedea-re a unei limite kilometrice ma-xime (ex. 80—100 km) pentru solicitarea „fără loc”.

Aștept să aflui părerea dum-neavoastră legată de rîndurile de față”.

O seară cu surprize

Intre mai multe alegeri posibile, m-am decis pentru Centrul de cultură și creație din strada Eminescu nr. 89, atras irezistibil de invitația-program afișată afară, de animația și voioșia ce domneau înăuntru.

Îmbrăcat cum se cuvine într-o astfel de ocazie, iată-mă, așadar, participând la seara cultural-distractivă pentru tineret. În holul de la intrare, rezervat dansului și desfășurării întregului program, voia bună creștea necontenit. Până să se pună la punct stația stereo și combina muzicală, am asistat la vernisajul expoziției de pictură „Flori și peisaje contemporane”, semnată de talentatul Tiberiu Zugravu, absolvent al Institutului de arte plastice, membru al Uniunii Artiștilor Plastici. Grupuri de tineri și tinere au admirat îndelung pinzele expuse, s-au întreținut cu pictorul, apoi Nicolae Lagu, directorul „Universal-Club”-ului și conducătorul programului din această seară, a lansat prima invitație la dans. În acordurile muzicii, perechi de tineri frumoși s-au prins în vâltoarea rock-ului, tangoului și charleston-ului. Se dansează frumos, decent, fără excese, așa cum stă bine unor tineri instruiți și educați. În ambianța aceasta de destindere și recreere i-am cunoscut pe citiva dintre ei: Aurel Spilcea, lăcăș montator la întreprinderea „Electroaparataj”, Gheorghe Badea, electronist la I.P.R.S. Băneasa, Anca Petrescu de la I.E.M.I., Georgeta Giulieru și Vasile Dorul de la întreprinderea de Mecanică Fină, Nicolae Tudorel, secretarul cu

probleme de propagandă al Comitetului U.T.C. al sectorului 2. El venise la seara cultural-distractivă cu soția și cu cei doi copii. Dacă la început atmosfera era rece, treptat a devenit din ce în ce mai caldă, prin bună-dispoziție, cîntec și dans. Ne-au încântat cu voiele lor melodioase soliștii amatori de muzică ușoară Speranța Florea, elevă în clasa a XII-a a Liceului „Dumitru Petrescu”, Carmen Badea, Cristina Dorin și Romulus Ciobanu (muzică folk), toți din formațiile artistice ale Centrului de cultură și creație.

Surpriza serii: Cătălin Cîșan, laureat al Festivalului de muzică ușoară de la Mamaia. Speranță a muzicii ușoare românești, foarte tânărul solist, format și el pe lângă Centrul de cultură și creație din Eminescu 89, a încântat publicul, și de această dată, cu timbrul lui cald, catifelat, cu inflexiunile vocii.

Unul din momentele cele mai atractive ale serii a fost concursul de dans. În urma unei largi consultări, juriul, format din prezentatorul programului, secretarul cu propagandă al Comitetului U.T.C. al sectorului 2, și reprezentanții ai publicului, s-a decis cu greu asupra câștigătorilor. Premiul I a fost atribuit perechii Giulieru Georgeta și Vasile Dorul pentru frumusețea și acuratețea tangoului și rock-ului interpretate de ei, dar și pentru ținuta vestimentară impecabilă. Locul II a fost ocupat de lăcășul montator Daniel Spilcea și Mihaela Mihai, iar locul III a fost atribuit perechii Gheorghe Badea și Cristina Buga.

A urmat un test de perspicacitate foarte inspirat, pentru deconectarea; un divertisment,

cu răspunsuri precise, dar și cu multe hazlit.

Punctul final al programului l-a constituit alegerea „Miss-Universal-Clubului” sau a „Frumoasei serii”, în persoana tineriei muncitoare Mihaela Mihai.

În pofida unor mici impedimente — zice partenera mea de dans, Anca Petrescu de la I.E.M.I., o tinăra foarte dragută — a fost o seară plăcută. Și care ar fi acele impedimente? Lipsa scaunelor și insuficienta lumină din sala de dans, repetatele defectuni ale instalației de sunet, participarea restrînsă a publicului tînăr și prea puține prăjituri și răcoritoare la bufet. Dacă s-ar fi respectat și ora de începere a programului, am fi avut toate motivele să-i felicităm pe organizatori.

MIHAI STĂNESCU ■

Dans și atît

Vacanța a devenit deja o amintire, iar pașii tinerilor se îndreaptă din nou spre cluburile și casele de cultură din Capitală. M-am simțit mai tînără potrivitându-mi pașii cu ai lor și întîlnindu-ne, fără o invitație anume la Centrul de cultură și creație „Cîntarea României” pentru tineret, „Tehnic Club” în serile de simbătă și duminică ale săptămînii trecute. Nu înainte de a zăbovi o clipă cu privire pe programul aflat la intrare. Serile cultural-distractive programate pentru orele 18 m-au convins. Pe platforma industrială Bercei muncesc foarte mulți tineri. Și nu e de mirare că majoritatea sînt aici. Și zona Ferentarilor este arondată acestui

lăcăș de tinerețe și voie bună. Numai că, străbătînd drumul către sala de dans, totul în jur îmi inspira mai degrabă holul de așteptare al unei gări decît pauza binevenită după plăcerea oboșitoare a dansului. Tomberoanele supraincercate și lăsate la intrarea în discotecă, dădeau o notă mai puțin pitorească. De fapt, starea de dezordine și de interes era pregnantă, în ciuda unui spațiu generos gîndit. Improvizat era și bufetul volant, pe o masă, unde un cetățean fără halat vindea dulciuri și citronadă. Pentru că bufetul propriu-zis era închis. Speram ca toate acestea să dispară odată ce mă voi vedea în sala de dans. Bănuiam că acordurile muzicii și buna dispoziție vor reuși să le estompeze. Ținuta vestimentară era preponderent sportivă iar pe ringul de dans perechile de tineri încercau să se întrezărească cît mai mult în ritm. Nu puțin, în special, băieții, așteptau pe margine încetarea dansului și desfășurarea unui program anume pregătît. Sinceră să fiu, și eu credeam că nu numai muzica și dansul vor fi piesele de rezistență ale serii. N-aveam nici-o șansă! Cei trei „coechipieri” ai prezentatorului își dispușeră microfonul din dorința de a mai „onora” o dedicație pentru prietenii sau cunoștințele lor. Nu contest că aveau atestarea necesară, însă nu știu cît de vizat era repertoriul ales. Părea mai degrabă unul stabilit ad-hoc în funcție de doleanțele solicitanților. După cum nu contest nici imaginația organizatorilor în elaborarea unui „summer” al serii cultural-distractive. Căutîndu-l am aflat-o într-unul din cabinetele metodice de la etajul clădirii, în fața televizorului, pe Elena Răduță, in-

structor metodist, oarecum surprinsă de vizita noastră așa, imprevizibilă. Ne confirmă că dansul era singurul punct al întîlnirii de simbătă seara. Da, mai exista un ring de dans, în aer liber, unde, sub genericul „Flora tinereții”, mulți tineri se prindeau în horă sau jucau dansuri populare interpretate de un tîrîraș aflat pe o scenă. Cîntau melodii ale unor jocuri cu deosebire din zona Munteniei și Moldovei. Ideea generoasă, de a-i face pe tineri să nu-și uite locurile natale, putea fi inteligent valorificată și nu lăsată ca un simlu joc și atît. Pentru a doua seară erau invitați interpreții de muzică populară Tudor Heica și Olimpia Vlaicu. Atît nu era suficient. Cum aceste seri sînt cu tineri și pentru tineri, firesc ar fi fost ca reprezentanții ai Comitetului U.T.C. din sectorul 4 să fie prezenți, să participe efectiv la buna desfășurare a întîlnirii. Faptul că am revenit duminică în același loc n-a fost întîmplător. Mi-am zis că o reuniune nu poate semăna cu alta. Dar... nu priveam decît „copila” trasă la xeros după cea precedentă. Un singur amănunt de luat în seamă: numărul mai mare de tineri veniți la sfîrșitul de săptămînă să-și petreacă plăcut ziua de odihnă. Deși implicat direct în organizarea celor două seri, Elena Răduță a preferat să meargă pe linia simplă și comodă a unei invitații la dans fără nimic altceva. Și nu este normal, pentru că „Tehnic Club” poate fi un căutat și dorit loc de petrecere cu mai multă fantezie a timpului liber, unde să revii cu plăcere și interes.

MARIA BOGDAN RADU ■

Note

Ei, ce mai vrei?

Să mă explic... Vreau ceva pe care sper să-l sesizați din cele ce urmează.

Eram în vagonul de tren din metrou. Toate locurile de pe bănci erau ocupate de copii și adolescenți. Un bărbat trecut de vîrstă pensiei, obosit, gîfîind, sprijinit de soția sa, a ridicat unul din copiii de pe scaun și s-a așezat în locul lui. Apoi l-a luat pe băiat pe genunchii săi, cîrîndu-l scuze că l-a deranjat. Au mers așa cîteva stații pînă ce bătrînul a coborît. N-am nici o îndoielă că de acum înainte puștii va aștepta mereu acest gest pentru că oricum e mai moale pe genunchii unui bunic și nu cred că se va gîndi că politețea, cei 7 ani de acasă, îi cereau să-i ofere scaunul. Nici nu mi-a trecut această stare de nedumerire cînd am văzut lîngă noi un călător mîncînd, cu poftă, semințe, pe care fără jenă le arunca pe jos, oriunde în vagon. Lumea din jur observa fîrîtat, schimba pri-

virii semnificative, dar nu intervenea fie pentru că stația Universității se apropia, și de ce să se complice?, fie că experiența a dovedit că ne expunem unor indivizi care sînt gata să ne împrăsteie cu cuvinte insultătoare. Am ieșit din izolare și omul în cauză mi-a replicat flegmatic, deloc surprins, cu o sămîntă în colțul gurii și o privire la fel de sculpatoare.

— Ești de la metrou? Ei, și ce mai vrei?

În fața casei mele am reauzit aceste insolente cuvinte, aruncate ca niște zaruri într-altă situație. Unui autoturism, parcat reglementar, șoferul neatenț al unui camion l-a retezat farurile din spate și geamul. În locul scuzelor, al regretelor, a unei cit de mici justificări, șoferul l-a arătat păgubașului numărul mașinii sale cu un ton ridicat, punînd punctul pe i.

— N-am ochi la spate, se întîmplă!.. Ei, și acum ce mai vrei?

Păgubașul aștepta reparația, scuzele, regretul făptașului.

Ca la piață

În „Piața Norilor” din sectorul 4 al Capitalei, vinzătorii nu sînt cu capul în „nori”. Nici n-ar fi bine. Știu să socotească la bănuț, să fie cu ochii pe cîntar și mai ales pe ceas, cînd se termină programul. Munca e oboșitoare pentru că această vară a fost dăruită cu multe legume și fructe, prin hîrnicia țărănilor.

Acum cîteva zile, pe inserat, la sfîrșitul programului, mare tărăboi printr-un nori. O femeie, adusă de spate, era amenințată cu „îți trîntesc o ladă-n cap, dacă mă mai plictisești”, vorbele întocmai ale unui tînerel, cu halatul care reprezenta magazinul de „Fructe și legume”.

Cumpărătoarea, înlemnită de stupefacție, nu putea să riposteze ținîndu-se cu mina de inimă, care-i dădea semne alarmante. Am căutat-o pe responsabilă, care cu multă candoare nu-și explica atitudinea tînărului, dar, mai ales,

declara că nu-l cunoaște. „O fi ajutat pe cineva”, a fost singura explicație... Cum se poate ajunge la teighea, vinzînd mărfurile statului, fără ca un responsabil de magazin să aibă cunoștință? Oricine poate să ajute, să se amestece în gestiune, să fie „de-al casei” fără să figureze pe listele remuneratorii? Imediat ce cumpărătorii, indignați de gestul ne-cuviincios al vinzătorului, au luat atitudine, el a spălat... putina. Peste o oră, însă umbra ca oricare dintre noi cu același halat, care-i dădea „autoritate” asupra noastră. Toleranța nu duce la nimic bun și dacă responsabilă crede că astfel are o purtare ocrotitoare față de un începător se înșală profund. Vinzătorul deghizat, sau chiar cu acte, n-are de ce să fie încîntat de fapta sa. Să fii necivilizat, grosolan, să ameninți, să ușiți că reprezinți o meserie onorabilă, nu este o fișă de recomandare.

În aceeași piață, la ora 22,00, numai o florăreasă particulară rămăsese cu vasul plin de crizanteme. A doua zi, fiind deschiderea anului de în-

văfămînt, erau mulți cumpărători. Și de astă dată discuții uluitoare pentru că la aceeași flori pretul era în... flux și reflux, cînd 5, cînd 7 lei, pentru aceeași calitate. M-am clarificat abia după ce am zărit uniforma militanului care făcea rondul de noapte. Apropierea sa reducea pretul. Imediat ce se depărta cultivatoarea trăgea aerul în plămîni și anunța categoric: „Dați înapoi florile sau plătiți firul 7 lei”.

Mercuriarul nu se respectă nici ziua, dar mite noaptea, cînd șeful pieței se retrage, a-vînd tot dreptul pentru că-l așteaptă o altă zi...

Și încă ceva... Dimineața următoare l-am revăzut pe tînărul a cărui prezență e „necunoscută” pentru responsabilă. Mi-a zîmbit ca unei vechi cunoștințe și m-a asigurat „Mă duc la treabă!”. Foarte normal pentru orice om și îm-bucurător. Dar unde muncește? Unde este dat „necunoscut” și este un expert în falsele de injurii?

Aici se leagă frumoase prietenii

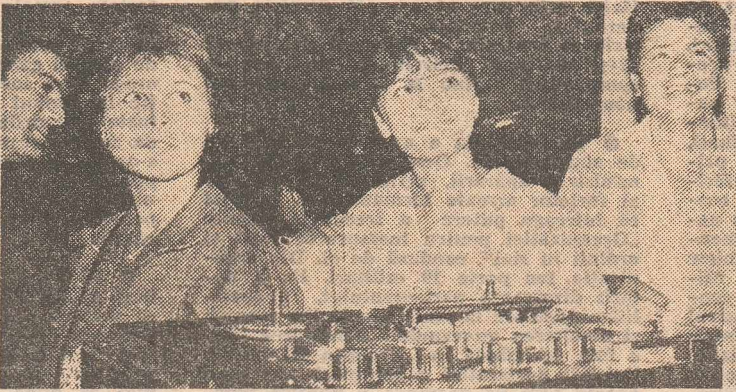
Vocea lui Mihai Constantinescu de pe bandă grăbește pașii tinerilor care suie panta în grupuri vesele și frumos colorate: „Sus în deal e-o casă / chiar de-ai vrea n-o poți uita”. Într-adevăr, vorba cîntecului, casa de cultură „Ecran Club” devenită Centrul de cultură și creație „Cîntarea Românei” al sectorului 6 a intrat în inima tineretului, reușind să-l atragă cu „balul de simbioză” și cu „frumoasele duminici / mai mult ne vor uni / de-acum duminică / e-n orice zi”. De fapt, Teicu are dreptate, fiindcă stagiunea săptămînală a Ecran Clubului nu se rezumă la simbioză și duminică, ci se întinde pe parcursul a 5 zile. „Joia tineretului” se desfășoară și miercuri și vineri. Programele din „zilele de lucru” nu sînt cu nimic mai prejos decît cele de la sfîrșit de săptămîină.

Cînd am sosit, tocmai se desfășura o repriză de discotecă. Vreo 400 de tineri dansau modern, dar nu la limita judo-ului cînd partenerii sînt „zvicnite” incît trebuie să te ferești să le intersectezi traiectoria. Îmbrăcămînta fetelor și băieților este la zi și de bun-gust. Se întîlnesc și costume cu cravată dar și geace, și rochii înfioate dar și tricouri largi cu inscripții, însă în nici un caz cu figuri de bărboși fioroși pe piept. Magnetonul face să se audă vocea Mirabelei: „o ultimă țigară / uitată pe un colț de etajeră”. Da, dar poate acasă, fiindcă în club nu se fumează, așa că, în sala de dans, mare ca un teren de sport, e aer curat și spațiu să „înșurubezi” cite piruete de dans dorești. Muzica e tare, dar nu-ți perforează timpanele, iar jocurile de lumini clipeșc cu discreție. Ringul de dans nu arată ca un vulcan în erupție cu tunete și fulgere, ca în alte discoteci. Gavril Reuț, confecționar, vine aici, în Militari, tocmai din Pantelimon „îmi place fiindcă atmosfera e civilizată”. A adus-o și pe sora lui, Lăcrămioara, de la Electroaparați,

împreună cu prietenul ei, Sorin Tudorache, muncitor la U.F.E.T. „Spre deosebire de alte locuri, aici poți urmări și programe artistice, spun cei doi. Mai poți vedea un actor, un cîntăreț, un film, dacă nu ai chef să dansezi tot timpul. Păcat că nu putem să venim și în zilele săptămîinii, căci mergem la seral”.

Așa cum ne relatea Elena Bătrînu, secretar al Comitetului U.T.C. al sectorului 6, care în fiecare seară se află aici, aceste manifestări s-au organizat după principiul „sandvici”: o repriză de dans, o acțiune cultural-educativă, iar dans, apoi un film, în așa fel ca să fie și varietate și atractivitate. Pe scenă se află acum Trio Expres ce lasă apoi locul unui duo: Sergiu Nicolaescu și Ilarion Ciobanu, care rezolvă pe ecran o multime de enigme cu „Miinile curate”, pentru ca, în final, un solo să zguduie sala de ris: Nae Lăzărescu. Au cules o multime de aplauze și bisuri Ion Ulmeanu, Mircea Vintilă, Vasile Muraru, Horia Șerbănescu, elevii de la liceul de muzică. Ștefan Trifu, matritr în schimb unu și elev în schimbul doi, își formulează preferințele serii: „Filmul cu Munții Apuseni, formația Quasar și versuri de Sorescu și Tărnea recitate de George Mihăiță. Știm să dansăm dar și să ascultăm poezie”. Alături, Doina și Ionel Dragomir admiră foxtrotul dansat de niște perechi după muzica populară cîntată pe scenă de Mihai Oprea. „Acum citiva ani, ne-am cunoscut la Ecran Club. Mi-a plăcut la ea că dansa bine. Apoi, întîlnindu-ne mereu aici, ne-am legat sufletește și ne-am căsătorit. Acum îmi fac armata și am profitat de o scurtă permisie ca să revedem locul primei întîlniri, dar și să întîlnesc colegii de la Turbomecanică”.

Între timp, Marius Georgescu de la I.M.E.B. primește premiul pentru cel mai reușit catren. Nu a uitat să pună în vers și Ecran Clubul care-i este drag. Două fete și doi băieți sînt nedespărțiți. Anișoara Năstase: „Am legat aici, cu ei, o frumoasă camaraderie. De altfel, m-am împrietenit și cu alte colege de la F.R.B. cu care, la serviciu, doar ne salutăm”. Teodora Minican de la I.C.T.B.: „Ne distrăm foarte bine, dar mi-aș dori

și un concurs de cultură, tinerete, frumusețe”. Sculptorul în lemn Petre Mindu ne povestește că încearcă să scrie o piesă de teatru. Acum așteaptă o melodie mai sentimentală ca să danseze. „Iubesc și artiștii și m-aș bucura să văd pe scenă și artiștii de la Operă. Eu și Ion Marin am crescut la casa de copii. Viața ne-a împrăștiat pe la diferite întreprinderi, dar legătura de suflet a rămas. Locul nostru de întîlnire a devenit Ecran Clubul”.

Între timp, Cristina Popescu, de la Relon, și Bogdan Stănescu, de la Semănătoarea, au ieșit victorioși în competiția de dans, obținînd cea mai mare notă la impresia artistică. În locul numerelor de concurs de pe spate, juriul le-a pus două rucsacuri ca premiu. Chiar dacă n-are eleganța lui Fred Astaire și nici pe podium nu a urcat deoarece fata s-a bilbiit la vals, sudorul Violei Măimăscu le „vede” la dans. Cu generozitatea lui de moldovean, îl sfătuiește pe proaspătul cunoscut Vasile Dumitru cum să țină ritmul ca unul din pași să nu mai fie pe bombeul partenerii. Din '82, de cînd lucrează la Metrou, e și un abonant al Ecran Clubului. „Aici îți petreci frumos și instructiv timpul liber. Programele clubului îți oferă dans, televizor, tenis de masă și, în plus, poți afla și o multime de lucruri noi și interesante”.

„Du-m-acasă măi tramvai”. Cu umor, cîntecul anunță sfîrșitul. Pentru azi! Miine, totul se ia de la capăt. Căci Ecran Clubul a reușit să fie un crîmp de tinerete frumoasă.

FLORIN CONDURĂTEANU

„Ne-ați găsit descoperiți”

Erau orele 18,30 cînd am apărut, duminică-seara, la Clubul C.I.L. Pipera. Un club mare cit o „casă” de cultură, unde speram să petrec ore plăcute de destindere. Dar, spre surprinderea mea, încă nu se terminase curățenia. M-a întîmpinat, cu mătura în mînă, bibliotecara Georgeta Butaru și mi-a spus că am venit prea devreme, că încă nu e public.

— Dar ce manifestări aveți astă seară?

— Ce să avem?! Disco, și alt... Ca și ieri seara: muzică și dans.

— La ce oră a început aseară programul?

— La 18 fix, că durează numai pînă la 21.

MIHAI MERIȘANU

Organizatorii în S.R.L.!?

Sîmbătă, 17 septembrie, la Centrul de cultură și creație „Cîntarea Românei” pentru tineret „Modern-Club” din sectorul 1, a fost o seară obișnuită de bucurie, de cîntec și dans pentru zecile de tineri obișnuiți cu activitățile educative și de conectare care se organizează aici. Programul obișnuit de discotecă a lăsat loc și formației „Arcadia” a clubului să-și delecteze auditorii, iar noutățile disco, prezentate de tînărul muncitor Adrian Petrescu, erau așteptate, de la începutul serii, cu nerăbdare. Numai subrezenia instalației de sunet a dat puțin de furcă organizatorilor. Dar veselele tinerescă trece peste micile imperfecțiuni, cînd omul vrea să se simtă bine și cînd — lucru esențial — găsește ușa deschisă.

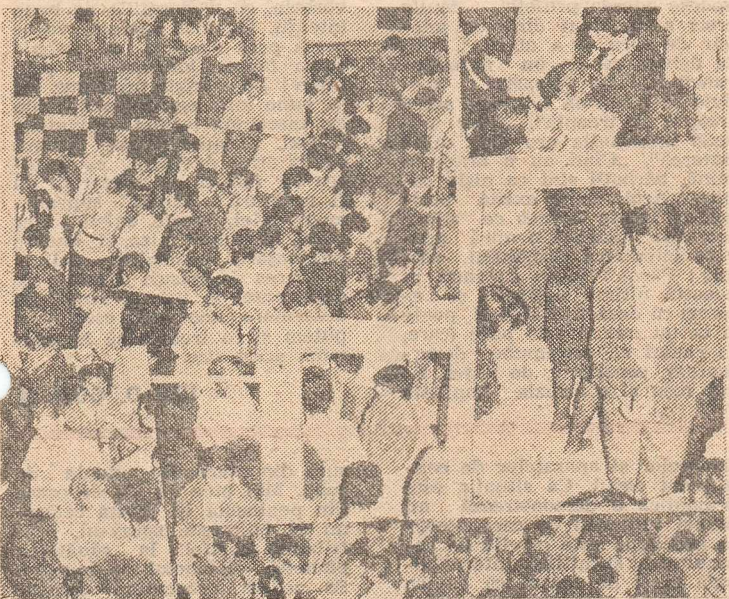
Mizînd tocmai pe acest amănunt — o instituție de cultură trăiește, în fond, tocmai din ospitalitatea ușii întotdeauna deschise — am ajuns, în seara zilei următoare, la Centrul de cultură și creație „Cîntarea Românei” al sectorului 1 (strada Crăciun, colț cu Slătineanu). În locul animației, veseliei și antrenului din alte părți, ne-a întîmpinat o liniște de miez de noapte. Ușa încuiată bine ne-a făcut să credem o clipă că am greșit adresa. Dar firma de pe perete nu lăsa nici o îndoială. Este adevărat că, aici, centrul nu se intitulă „al tineretului”. Dar aceasta să însemne că este al... bătrîneții? Pustietatea clădirii, înainte de ora 21, duminică seara, sugerează, e drept, și acreala bătrînicioasă a celor supărați de la începutul lumii pe „tineretul de azi”. (Care are, desigur, vina de neiertat că încă nu s-a ofilit). Doi tineri în trecere ne spun triști: „Nu mai așteptați. Și ieri seară tot încuiată a fost”.

Se ajunge la situația ridicolă că, prin comparație, orice club cu activitate modestă poate face o impresie excelentă numai fiindcă nu-l găsești încuiat.

Perfecta stare de funcționare a broștei de la ușa să nu fie concurată decît de grija de a evita serile distractive?

Emblema broștei încuiate nu este, nu poate fi a unui lăcaș de cultură. Poate fi, cel mult, a unor persoane nerăbdătoare să invîrtă cheia și să plece. Dacă aceasta le place, n-au decît să-și cumpere cite broaște vor — dar în particular! — și să se ferece în propria lor nepăsare față de ce le rămîne de făcut, sîmbătă și duminică seara, celor ce li se incuie ușa în nas. N-o spunem de dragul de-a o spune: după ce am ieșit din strada Slătineanu în Calea Dorobanților, la cîteva zeci de pași, ne-au petrecut mult timp chiotele incredibile ale unor tineri cu chef... Cum să nu te gîndești că și ei ar fi putut petrece seara civilizată și plăcut dincolo de ușa pe care am găsit-o încuiată? Alternativa invită la meditație. Cît despre faptul că ușa unui lăcaș de cultură trebuie să fie deschisă în orice sîmbătă și duminică seara, rămîne semnul minim că gazele știu pentru ce semnează în statul de plată.

DORIN GHERGHINESCU

Fotografii de PAUL AGARICI

Eu îndrăznesc în scris, să susțin că nu ne putem lipsi de puțină politețe, puțină considerație pentru ceilalți, puțină atenție în relațiile umane care au nevoie de căldură, bun-simț și respect.

CARMEN DUMITRESCU

Opriti riul risipei

De ani de zile, autogara din Buzău — aflată în apropierea gării C.F.R. — a devenit un fel de pacoste de care oamenii nu mai știu cum să scape. Peroanele, prea puține, adună, în orele de vîrf, grămăzi enofme de călători care își croiesc drum spre locul plătit mai amarnic decît dacă li s-ar plăti lor ca să îndure asemenea aglomerație. Tovarășul inginer Teodor Bunea, director adjunct al Întreprinderii de transporturi auto, ne explică: „De la început, autogara a fost prea mică. Atît s-a expropriat. Pentru 50 000 de călători zilnic, spațiul este insu-

ficient. N-au loc mașinile la plecări și sosiri. Cele ce vin din curse opresc pe străzile din jur. E adevărat că de plecat pleacă numai de la peroane, chiar dacă mai întîrzie puțin.” Nicolae Mihalcea, dispecer la autobaza 3 călători: „Parcăm mașinile pe patru străzi laterale, fiindcă n-avem spațiu. Pentru 526 de curse zilnic n-avem decît 16 peroane, așa că, la plecări, aducem pînă la patru autobuze la un peron... Cum trebuie să lăsăm noaptea mașinile pe străzi, mai găsim stricăciuni dimineata, pe unele le găsim sparte ori fără stopuri. Apoi, unele pleacă devreme, chiar la ora cinci. Minimum zece minute șoferul trebuie să țină motorul pornit sub ferestrele oamenilor. Îi scoală din somn, li se trimit în casă gaze, vă dați seama ce iese. Alt ne- caz ne vine de la faptul că nu avem aici o stație de alimentare. Zilnic, 145 de autobuze fac șase kilometri în regie, pentru a se alimenta. În rest, stăm bine: și cu planul și cu disciplina.”

Ne-am permis un calcul. Știți cît merg în gol, pentru alimentare, cele 145 de autobuze, într-un an? Peste trei sute de mii de kilometri. De cîți ani durează această situație, nimeni n-a vrut să calculeze — comparativ — cît ar fi costat plantarea unei stații de alimentare în autogară. Nu camva mai puțin? Și, numai din această omisiune, un rîu de motorină s-a irosit. Oare în toate se_dintele ținute la întreprindere în care se repetă „stăm bine cu planul”, nimeni nu se putea gîndi la această risipă? Le propunem celor în drept să se gîndească măcar acum. Prea mulți bani ai statului s-au aruncat pe apa simbelei fiindcă n-au făcut la vreme un calcul elementar și pentru ca dinșii să-și ridice multumiți retribuția, ca și cînd și-ar fi făcut pe deplin datoria. Au toate motivele să considere că-l obligația lor să oprească acest rîu al risipei. Au fost și sînt plătiți bine pentru îndeplinirea acestei îndatoriri!

DORIN GHERGHINESCU

În fiecare an, în clasa I

(Urmare din pag. 13)

lelor inovatoare de laborator, întreprinzătorii meseriași din ateliere, talentații scrișului. E prea devreme să le vorbesc despre acest drum miraculos mama, catedra. În prima zi de școală nu înțeleg decît că s-a terminat cu viața fără program, cu o singură grijă: joaca, cît incape de cînd te trezești pînă cînd mama trage plapuma peste copilul ei drag urîndu-i „noapte bună”.

Într-o săptămîină însă noile obiceiuri intră definitiv în comportamentul clasei I. Și plutonul noilor veniți se alinază milioanele de conștiințe lucide, încep să pună mica lor „cărămidă” în viață.

Au plecat dimineata cu flori la școală, cu gîndul la jucăria părăsită din dormitor și s-au înapoiat acasă alții, pătrunși de

importanța momentului. Cu cartea de citire și aritmetică în centrul existenței, cu programul de lucru așiat în biroul tatei, cu recomandarea învățătoarei că de azi „sînteți răspunzători de faptele voastre”. Păpușa și cătelul din plastic au fost detronați din inimă, dați jos de pe dulap și aruncați la vechituri, nu ca o dovadă de nerecunoștință, ci de evoluție, și în locul lor, așezate, în suflul și în cuget, abecedarul, aritmetica, orarul.

Prietenul, care mai are un an pînă intră în lumea disciplinată a școlii, e descumpănit, sumind la ușă și spunîndu-i-se:

— Eu învăț, nu mă mai joc!

— Niciodată?

Afurisită întrebare care-l pune în mare incurcătură pe elevul dintr-antîia, deocamdată, cînd totul e atît de nou, de fermecător, de neașteptat, de diferit de ceea ce a fost pînă acum. Viața cu marea ei pricepere va rezolva totul...

Din clasa I și scrisul ziaristului schiopăta pentru că totul e la început. Astăzi am re-învățat litera A. Abia aștept ziua de mîine. Ce va urma?...

● La Varșovia a avut loc sesiunea de toamnă a Seimului R.P. Polone. La lucrări a participat Wojciech Jaruzelski, prim-secretar al C.C. al P.M.U.P., președintele Consiliului de Stat al R.P. Polone. În dezbaterile forului legislativ suprem s-au aflat probleme privind situația economică a țării. În cadrul sesiunii, președintele Comisiei extraordinare privind controlul aplicării măsurilor referitoare la modernizarea și dezvoltarea economiei a relevat, între altele, că sint necesare profunde schimbări în componența guvernului. Luând cuvântul, Zbigniew Messner, președintele Consiliului de Miniștri, a subliniat hotărârea fermă a conducerii R.P. Polone de a continua cursul de modernizare și dezvoltare economică, reflectând totodată complexitatea situației social-economice actuale. Președintele Consiliului de Miniștri a anunțat demisia guvernului. Seimul a adoptat o ho-

tărare prin care se acceptă demisia guvernului. Totodată, Seimul a hotărât să însărcineze guvernul demisionar să-și continue activitatea în actuala componență până la desemnarea unui nou cabinet.

● În Birmania a avut loc o lovitură de stat militară. Generalul Saw Maung, ministrul apărării, șeful statului major al forțelor armate birmaneze, a anunțat că întreaga putere a trecut în mâinile „Organizației pentru instaurarea legii și ordinii în stat”, condusă de el. Din organizație fac parte 19 militari. Ea a hotărât dizolvarea parlamentului, a consiliilor populare la toate nivelurile, precum și demiterea guvernului. Denumirea țării a fost schimbată în „Uniunea Birmană”. Potrivit declarației generalului, „pe plan extern țara va promova o politică independentă activă”. Maung a precizat că

forțele armate și-au asumat puterea pentru a asigura ordinea și stabilitatea în țară, necesare în vederea organizării de alegeri generale. În capitală și în alte orașe s-au instituit restricții de circulație în timpul nopții, au fost interzise toate adunările și manifestațiile. În ciuda acestor restricții, în capitală și în țară s-au înregistrat ample demonstrații de protest ale populației civile. În urma ciocnirilor cu forțele armate, peste 70 de persoane și-au pierdut viața sau au fost rănite.

● Li Peng, premierul Consiliului de Stat al R.P. Chineze, a declarat că țara sa dorește să-și normalizeze relațiile cu Uniunea Sovietică, ceea ce ar fi nu numai în folosul celor două țări, ci și al păcii în lume. Premierul chinez a subliniat că după convorbirile la nivel de miniștri adjuncți de externe al celor

două țări, s-a ajuns la o apropiere în unele probleme, dar în altele mai există deosebiri de păreri. De aceea, a arătat el, consultările vor trebui continuate. Li Peng a apreciat că o reuniune la nivel înalt între cele două țări este posibilă, dacă vor fi înregistrate progrese în problemele importante.

● În cursul ultimei săptămâni, o lovitură de stat militară a avut loc în Republica Haiti. Generalul de armată Prosper Avril a preluat puterea, înlocuindu-l pe generalul Henry Namphy, care-și asumase conducerea țării tot în urma unei lovituri de stat. Generalul Avril a precizat că intenționează să respecte drepturile și libertățile cetățenești și că acțiunea militarilor s-a datorat nemulțumirii forțelor armate față de gestiunea guvernului Namphy.

ION CODRU ■

Comentariul săptămânii

ONU — 43

După cum este normal, având în vedere complexitatea fenomenelor din viața internațională contemporană, agenda celei de-a 43-a sesiuni, inaugurată marți, a Adunării Generale a ONU este deosebit de bogată. Ea conține probleme privind oprirea cursei înarmărilor, în primul rând a celor nucleare, intensificarea eforturilor în direcția dezarmării generale, limitarea armamentelor convenționale și reducerea bugetelor militare, interzicerea armelor chimice și crearea de zone denucleezate, oprirea militarizării Cosmosului, întărirea păcii și edificarea unui sistem global de securitate internațională. În mod deosebit, în cadrul lucrărilor vor fi examinate rezultatele celei de-a treia sesiuni speciale a Adunării Generale a ONU consacrate dezarmării, desfășurate în vara acestui an, ținând cont de faptul că la sesiunea respectivă nu s-a reușit să se realizeze un consens și să se aprobe un document final care să trateze căile în vederea înaintării spre obiectivul dezarmării generale și totale. Alături de grupul de probleme privind pacea și securitatea internațională, un loc deosebit îl ocupă, pe agenda actualii sesiuni, problemele complexe care se pun astăzi pe plan mondial în domeniul economiei: lichidarea subdezvoltării, rezolvarea crizei datoriei externe, eliminarea obstacolelor artificiale din comerțul internațional.

Importanța actualii sesiuni rezultă, firește, în primul rând din problematica ce-i stă în față. În același timp însă, importanța vine și dintr-o revigorare, manifestată în ultimele luni, a posibilităților organizației mondiale. Forul mondial a arătat că poate fi eficient atunci când nu este ocolit și se apelează la el cu încredere și temeinicie. După cum este cunoscut, România, președintele ei militează cu consecvență pentru creșterea rolului Națiunilor Unite, ca for indispensabil și unic, în cadrul căruia toate statele de pe glob, fără deosebire de mărime, de stadiu de dezvoltare, de opțiuni lor politice s poată comunica între ele, să coopereze, să întărească elementele ce le unesc, să depășească diferențele care le separă, să acționeze împreună pentru pacea lumii, pentru rezolvarea exclusiv pe cale pașnică a tuturor diferendelor, pentru prosperitatea și binele tuturor popoarelor. România a sprijinit și sprijină Națiunile Unite prin întreaga sa politică externă, care se axează pe direcțiile înlăturării obstacolelor fundamentale proclamate în Carta ONU. În acest cadru se înscrie și mandatul delegației române la cea de-a 23-a sesiune a Adunării Generale a ONU, aprobat la ședința din 13 septembrie a.c. a Comitetului Politic Executiv al CC al PCR.

Așa cum se precizează în comunicatul ședinței, Comitetul Politic Executiv a stabilit ca, pe baza mandatului încredințat, delegația țării noastre să promoveze considerentele și propunerile României, concepția și inițiativele președintelui Nicolae Ceaușescu cu privire la dezarmare, la celelalte probleme aflate pe ordinea de zi a sesiunii ONU. În acest sens, delegația română va acționa pentru adoptarea de către ONU a unor măsuri eficiente care să ducă la oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rând la dezarmarea nucleară, la înțetarea experiențelor cu arma nucleară, la renunțarea la militarizarea Cosmosului, la interzicerea și lichidarea armelor chimice, la reducerea substanțială a efectivelor, armamentelor convenționale și cheltuielilor militare. Potrivit mandatului, delegația țării noastre va reafirma voința României de a milita în continuare pentru întărirea conlucrării cu toate popoarele, cu forțele înaintate de pretutindeni, în lupta pentru afirmarea hotărâtă a politicii de pace și colaborare, soluționarea pe cale pașnică, prin tratative, a conflictelor existente în diferite regiuni ale globului, pentru lichidarea subdezvoltării și edificarea unei noi ordini economice mondiale. Delegația română va acționa pentru promovarea noului punct înscris pe ordinea de zi a actualii sesiuni la propunerea României, privind răspunderea statelor de a nu admite pe teritoriul lor manifestări naționaliste, sovinate, rasiste și antisemite și de a nu instiga și sprijini asemenea activități pe teritoriul altor țări. Totodată, delegația țării noastre va acționa pentru ca guvernele și mijloacele de informare în masă să-și asume angajamentul de a combate concepțiile rasiste, antisemite, naționaliste, de învrăjbire între națiuni, de a milita pentru educarea popoarelor, a tinerei generații, în spiritul colaborării pașnice, respectului reciproc, înțelegerii și păcii.

ION DUMBRĂVĂ ■

Agentele de presă au transmis de curind știrea cu privire la tragicul accident care a avut loc în timpul mitingului aviatic desfășurat la baza forțelor aeriene americane din R.F.G., Ramstein. În timpul unei figure executate de către formația italiană „Frece Tricolori” (Săgețile tricolore) trei din cele 10 aparate au intrat în coliziune, unul dintre ele prăbușindu-se peste mulțimea venită să asiste la miting. Bilanțul catastrofei este: cei 3 piloți morți, 49 de victime din rândul privitorilor și 366 de răniți!

În zilele însoțite de vară S.U.A. cit și aliații europeni din N.A.T.O. deschid porțile bazelor aeriene pentru sute de mii de spectatori care vin să asiste la mitingurile aviatiche. La fel s-au petrecut lucrurile și la Ram-

stein, numai că...

Publicul s-a aflat chiar sub spațiul evoluțiilor aeriene...

Dacă la un meci de fotbal se trimit mai multe ambulanțe la Ramstein nu a fost nici una...

În septembrie 1986, în S.U.A. la baza forțelor aeriene de la Andrew „Frece Tricolori” nu

Accidentul

au avut permisiunea să execute aceeași figură deasupra multimii...

Incidentul a stîrnit vii controverse în rândul N.A.T.O. căci piloții participanți la asemenea mitinguri aviatiche sint piloți mi-

Radu Budeanu este de mai mulți ani o prezență activă și de marcă în publicistica noastră pe teme internaționale. El are o calitate la care rivnește orice om de condei, orice creator (jurnalistică bună este și ea creație): originalitate, pecete proprie. Unii ar numi acest atribut stil. Oricum, o pagină de Radu Budeanu, în ipoteza absenței iscăliturii, este recunoscutibilă. Totodată, eleganța exprimării, imagistica, ironia fină și alte elemente țin de scrisul făcut cu mîgăla artistică, de literatură. Un exemplu: „Si doar am văzut cu toții, prin ochiul ciclop al televiziunii, cum arată Pămîntul privit din Cosmos. Este atît de fragil! Învăluit în nori, pare o planetă de apă. Dacă printr-un miracol un grec din antichitate ar fi contemplat globul pe care ne aflăm din spațiul extraterestru, ar fi fost convins de prioritatea apei între cele patru elemente heraclitiene”.

Citatul este din ultima carte a lui Radu Budeanu, „Sfidarea nucleară”, apărută nu de mult la Editura Albatros. O apreciere asupra conținutului cărții face chiar autorul, în prefață: „Paginile care urmează nu sînt o prezentare cu pretenții exhaustive a problematicii generale a înarmării și a inițiativelor de dezarmare, ci însemnări generate de parcursarea unei masive cantități de informații privind epica înarmării cea de toate zilele. Cum funcționează mecanismul acestui pericol, cine îl întreține, care sînt resorturile sale, ce spectru de efecte politice, economice, sociale, psihologice, morale produce asupra lumii — iată întrebări la care am încercat să răspund nu ca un strateg, economist sau politolog, ci ca un „martor al zilei”, ca un reporter al vieții contemporane”. Originalitatea lucrării este dată, în cea mai mare parte, de faptul că pentru a răspunde la întrebările puse, autorul recurge la înțelepciunea, populară ori savantă, cuprinsă în numeroase ziceri și aforisme, dintre care menționăm cîteva: „Orice invăț

Este singura soluție dacă vrei să trăiești în continuare pe Terra, ne consiliază specialiștii. Și cum în altă parte n-avem unde ne duce, și cum sfaturile lor pertinente sînt însoțite de argumente infailibile... Pătura de ozon care protejează omeneirea și mediul ambiant terestru de razele ultraviolete a început să se destrame ca o stofă prea mult purtată și prea puțin îngrijită. Ozonul, care are o structură extrem de delicată (trei atomi de oxigen) este vulnerabil la o serie de substanțe volatile pe care chimistii le prescurtează CFC, adică cloro-fluoro-carburi prezente în banalele doze spray, în agentul frigorific al conge-

litari. S-a ajuns la interzicerea unor mitinguri, la neînvierea italienilor (la Fribourg în Elveția) și la un val de proteste în R.F.G. unde cetățenii nu uită că în cei 7 ani de cînd F-16 se află în serviciu s-au întîmplat 20 de accidente (un aparat s-a prăbușit la doar 10 secunde de zbor distanță de reactorul nuclear de lângă Landau!). Ministrul apărării vest-german a hotărît reducerea volumului de zboruri la joasă altitudine de la 68.000 de ore pe an la 60.000 de ore...

Concluzia se află însă în vorbele consilierului municipal Walmot Müller, membru al grupării „verzilor”: „Acesta este un exemplu al pericolului care planează deasupra capetelor noastre”.

DAN DANUȚ DORU ■

Aforismele și dezarmarea

are un dezvăt”, „Apa trece, pietrele rămîn”, „Boală lungă moarte sigură”, „Să acționezi e așa de ușor; să gîndești e așa de greu!” „Virtuțile tehnicii par a fi cumpărate cu prețul degradării umane”, „Eroarea n-are limite”, „Trebuie să rezistăm tentației de a simplifica ceea ce nu e simplu”, „Repetarea insistență nu poate transforma minciuna în adevăr”, „A gîndi cu adevărat înseamnă și a te răzgîndi”, „Este inadmisibil să te plîngi de un rău fără a fi gata să coboare scara treaptă cu treaptă”, „Cine posedă informația are în mînă puterea”, „Cînd au o armă în mînă, bărbații sînt ca niște copii”, „Acolo unde există pericol, se iesește ceea ce aduce salvarea”, „Există o mică apărare împotriva războiului atomic: Pacea”. Ideea cuprinsă în această ultimă cugetare, și anume că dezastrul atomic poate fi evitat numai prin pace (care, la rîndul ei, presupune dezarmarea), constituie, de altfel, firul roșu și concluzia implicită

ION D. GOIA ■

latoarelor și aparatelor de condiționat aerul. Că situația este dramatică o demonstrează nu numai interesul cu care această problemă este privită de comunitatea științifică internațională ci și de faptul că pentru prima dată guvernele occidentale reunite în toamna trecută la Montreal au adoptat un protocol care recomandă reduce-

sută din pierderile actuale de ozon. Mai bine de 100 de orașe din peninsula își invită cetățenii să boicoteze spray-ul, contrubund astfel la sănătatea planetei. Războiul a început. Să vedem, prezentînd opiniile unor prestigioși oameni de știință, pînă la ce punct este el justificat.

Robert T. Watson, director al programului NASA cu privire la locuibilitatea pe Terra, șeful principalelor organisme de studiu al rarefierii ozonului apreciază că suspendarea pentru totdeauna, la scară mondială, a consumului de CFC va rămîne fără efect 100 de ani!

Expertul american, prezentînd situația din zona antarctică unde spărtura în pătura de ozon se lărgeste cu 5 la sută pe an, a avertizat că nu e cazul să se piardă timpul, că sînt necesare acțiuni concertate. Analiza experimentelor făcute în zona temperată, explică Maurizio Cignitti de la Universitatea din Roma demonstrează că ozonul s-a „subțiat” în ultimii 7 ani cu circa 2 la sută. Situația este mai gravă în straturile superioare ale atmosferei, acolo unde se formează pătura care ne protejează de razele ultraviolete. Aici, reducerea progresivă a ozonului depășește 3 la sută în măsurătorile făcute de sateliți artificiali și 7 la sută în analizele efectuate la sol. La ce consecințe ne putem aștepta?

IOAN ROȘCA ■

(Va urma)

Aruncați spray-urile!

rea gradată a consumului de CFC și înlocuirea lor cu substanțe similare ca eficiență dar lipsite de nocivitate. Mulți oameni de știință sînt însă sceptici pentru că logica specială a acordurilor internaționale și a intereselor industriei riscă să îndepărteze în timp soluția acestei probleme. Datele cu privire la diminuarea stratului de ozon sînt de la o lună la alta mai alarmante. Italienii au declansat o adevărată ofensivă împotriva acestui „lux inutil” care se numește spray-ul indiferent că el conține deodorant, spumă de ras, vopsea de păr, vopsea auto, etc, considerat vinovat de 50 la

Universul muzicii

A trecut vara, cu soarele cald și bun și minunatele cintece de la malul mării. Pentru cei care au ratat anul acesta marea întâlnire cu crema muzicii ușoare românești, „Concursul de creație și interpretare MAMAIA '88”, iată câteva repere: durata desfășurării a fost 31 august — 4 septembrie; la secția „creație” au participat 43 de lucrări din cele 180 propuse juriului; la secția „interpretare” au intrat în concurs 28 de concurenți din cei peste 200

testați. Și acum premiile. La „creație” au fost premiate 14 lucrări astfel: 4 cu marele premiu „Trofeul MAMAIA '88”, două cu „Premiul I”, două cu „Premiul II”, două cu „Premiul III”, una cu „Premiul C.C. al U.T.C.” și trei mențiuni. La interpretare au fost „doar” zece premii. E cazul să punem în trebură: care este valoarea unui concurs atunci când pe fiecare loc de pe podium se înghesuie câte doi premianți? Care este semnificația „Trofeului MAMAIA '88”, care este semnificația „Premiului I”? etc. Nu contestăm calitățile participanților, dar un lucru este cert:

spectatorul vine la un concurs, fiindcă așa apare pe afișe, și pleacă fără să știe care a fost cel mai bun. Bineînțeles, un răspuns i s-a pregătit: a câștigat muzica ușoară. ● Iată care a fost și noutatea ediției '88: toate lucrările au fost cîntate pe viu, în priză directă, cum se zice acum, „în live”. Să înțelegem că la edițiile anterioare am ascultat doar niște benzi de magnetofon, iar cei din scenă doar au mimat? Atunci o altă întrebare se iese: după ce criterii au primit trofeele? ● Marea și plăcuta surpriză a festivalului a fost participarea în concurs la secția „creație” a Aurei Urziceanu (foto). Valoroasa noastră interpretă, cu vechi ștate în muzica românească și recunoscută pe mai toate scenele din lume, a debutat anul acesta la MAMAIA. Toată stima!

● Fiindcă ne aflăm în plină desfășurare a sporturilor olimpice, iată un amănunt muzical: acum patru ani, Giorgio Moroder compunea pentru Olimpiada de vară cîntecul „Reach out”. Anul acesta, același Giorgio Moroder este compozitorul și producătorul cîntecului oficial al Olimpiadei. Lucrarea sa se intitulează „Hand in Hand” și a fost înregistrată trupei locale „Koreana”.

● O veste de ultimă oră dă peste cap calculele pieței de discuri: cei patru de la ABBA se vor reuni pentru înregistrarea unui nou album.

● PAUL MC CARTNEY a absolvit de curind cursurile colegiului Sussex. „Dr. Beatle”, cum i se spune acum, va implini în curînd 30 de ani de activitate muzicală. Evenimentul va fi sărbătorit printr-un lung turneu în U.R.S.S., ocazie cu care va edita și un album cu titlul „Back in U.S.S.R.”.

MIRCEA ZANE ■

„Piața Romană nr. 9” este o nouă adresă a muzicii ușoare. Apariția discului purtînd acest titlu poate fi socotită drept un eveniment deosebit: al patrulea L.P. al lui Nicu Alifantis și, mai ales, consacrarea efectelor muzicale, a instrumentelor elec-

tronice care acompaniază deosebit vocea celui care pînă mai ieri umbla doar cu o chitară. Astfel că, prin acest ultim disc, Nicu Alifantis probează un mare adevăr: cele mai frumoase lucruri se fac împreună cu prietenii. (Paul Agarici)

BREVIAR

În afara organismului

Pentru ca inima, rinichiul și alte organe interne, izolate de organism să poată fi menținute în condiții apropiate de cele naturale, în vederea transplantării, și nu congelate, așa cum în

general se practică în prezent, specialiștii în cibernetică biologică de la Institutul de electrotehnica „V.I. Ulianov — Lenin” din Leningrad, împreună cu oamenii de știință de la Institutul de cercetări în domeniul transplantului și al organelor artifi-

ciale au realizat un aparat numit „Kohinor”, în care un sistem de circulație a singelui alimentează organul cu un lichid special bogat în substanțe nutritive. Astfel, o inimă poate să trăiască și să pulseze într-un mediu artificial, pînă cînd va ajunge, prin operație, să facă parte din alt corp, al primitorului. Cercetătorii de la Krasnoïarsk — U.R.S.S., sub conducerea doctorului în biologie Vladimir Nefedov, au construit și ei un dispozitiv numit „Homeostat”, în care ficatul prelevat de la un ciine a trăit independent cinci zile și jumătate. În același aparat pot viețui și alte organe sau glande, fapt ce deschide largi posibilități terapeutice, deoarece în el nu numai că se vor putea păstra un timp mai îndelungat organele prelevate, dar se vor putea efectua studii amănunțite asupra modului lor de funcționare, în vederea aplicării de noi metode de tratament. Totodată se vor putea controla efectele produse, prin aplicarea diverselor medicamente.

Cărucior condus de voce

În Franța au început probele unui cărucior, care poate fi condus prin voce. Ocupantul comandă, și scaunul pe roți execută, deplasîndu-l pe bolnav în direcția și cu viteza dorită de acesta. Se speră că problemele ce se mai ridică, în vederea punerii la punct a acestui mijloc de locomotie să fie rezolvate în curînd.

AUREL DIANU ■

VREMEA

cum a fost
cum va fi

De-a lungul anilor, în filele de arhivă s-au acumulat numeroase consemnări interesante legate de manifestările meteorologice mai deosebite petrecute în ultima decadă a lunii septembrie. Amintim spre exemplu vînturile 1896 cînd de intense din 23—24 septembrie 1964 cînd s-au produs masive doborîri de pături în partea de nord-est a țării, precum și în zonele subcarpatice ale Munteniei. Asemănător putem cita furtuna din 24 septembrie 1928, perioada foarte rece din 20—26 septembrie 1926, caniculara zi de 28 septembrie 1896 cînd la Galați s-au atins 39,8°C, etc.

Se pare că această stare de lucruri nu este întîmplătoare, dacă avem în vedere faptul că la începutul celei de a treia decade a lunii septembrie se realizează echinocliul de toamnă, unul dintre cele două momente unice ale anului cînd ziua este egală cu noaptea. În continuare nu vom vorbi însă despre acest moment astronomic important, după cum nu vom intra nici în detaliile activității acelor entuziaști precursori ai noștri care au decretat săptămîna 24—30 septembrie 1923 „săptămîna pentru fotografierea norilor”... erau pregătiri intense pentru ca la 1 ianuarie 1924 Serviciul meteorologic al României să-și înceapă cu succes activitatea propriu-zisă de prognoză a vremii în regim operativ curent!

Ne vom opri însă cu emoție, fie și numai citeva clipe, asupra unui alt moment de răscruce al Institutului Meteorologic, momentul septembrie.1944. Mai întîi se cuvine să facem mențiunea că succesul activității de prognoză meteorologică depinde în bună măsură și de acumularea unui cit mai lung și mai complet set de informații privind starea atmosferei din trecut.

...Era în primăvara anului 1944 cînd bombardamentele anglo-americane asupra capitalei noastre erau tot mai frecvente. Institutul Meteorologic al României avea sediul situat chiar în centrul orașului și risca oricînd să fie atins de calamitate. Corespunzător s-a ajuns la concluzia că institutul și, mai ales, arhiva acestuia trebuie mutate

într-un loc discret în provincie. Așa se face, că la începutul lunii mai, salariații institutului au încărcat cu cea mai mare grijă întreaga avuție a acestuia în peste 200 de lăzi pe care le-au transferat în comuna Orlești din județul Vilcea. S-a asigurat astfel protejarea arhivei de date care înmagazina toată munca depusă de generații întregi de observatori, stăpîniți de un adînc simț profesional și animați de un remarcabil spirit patriotic, de-a lungul a peste 60 de ani. Se pare că cei care au resimțit cel mai mult ruperea de capitală au fost totuși sinopticienii; ei trebuiau să obțină zilnic datele de la stațiile meteorologice din țară prin telefon de la poșta centrală. Pentru fluxul de date din străinătate se folosea în continuare telegrafal fără fir. Readucerea institutului în București s-a făcut în cursul lunii septembrie, la puțin timp după însușirea de la 23 August 1944. Trebuie menționat că în ciuda condițiilor grele de război, gra-

ție grijii deosebite a salariaților institutului, pe parcursul peregînărilor descrise, arhiva meteorologică națională nu a suferit nici un fel de deteriorări.

Dezvoltarea din ultimii ani a Institutului de Meteorologie și Hidrologie, investit cu noi sarcini în supravegherea mediului aerian și hidric, inclusiv probleme de teledetecție și de calitatea aerului a condus la acumularea unui imens fond de date, materializat în arhive specializate cum ar fi cea climatologică, sinoptică, hidrologică, hidrogeologică, aerologică, agrometeorologică, etc. În bună parte, datele aferente acestor arhive au fost trecute pe benzi magnetice la Centrul de Calcul și Prelucrarea Datelor care funcționează pe lîngă institut. Față de cele 200 de lăzi care erau suficiente pentru transferul întregului fond național de date meteorologice în urmă cu aproape 50 de ani, probabil astăzi ar fi necesară o întreagă garnitură de tren.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 22—28 Septembrie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE			VALORI DEOSEBITE ALE TEMPERATURII ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)	Maxime diurne		Minime nocturne	
	Maxime diurne	Minime nocturne		Valoarea	Localitatea și anul	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	19 ÷ 24	8 ÷ 13	8 ÷ 13	39.8	Galați 1896	-3.0	Craiova 1906
Deal și podiș	16 ÷ 23	5 ÷ 9	7 ÷ 14	33.7	Cluj-Napoca 1927	-5.5	Sibiu 1931
Depresiuni	17 ÷ 20	2 ÷ 7	9 ÷ 10	29.7	Miercurea Ciuc 1973	-7.6	Miercurea Ciuc 1977
Vi. Omu	5 ÷ 6	-2 ÷ 0	16 ÷ 17	17.8	1981	-15.0	1935
Litoral	20 ÷ 21	12 ÷ 14	7 ÷ 8	34.7	Mangalia 1987	0.5	Constanța 1906

Dar... să revenim la vreme. Diminețile răcoase ale ultimelor zile, anticipate dealtfel în prognoza din numărul precedent, ne-au reamintit că... a venit toamna. În următoarele zile regimul termic va fi apropiat de cel climatologic normal al perioadei. Aspectul vremii va fi schimbător, zilele frumoase de toamnă alernind cu cele ploioase. La început vor fi afectate cu nebulozitate și ploi regiunile sudice ale țării. Începînd de luni perturbații fronta-

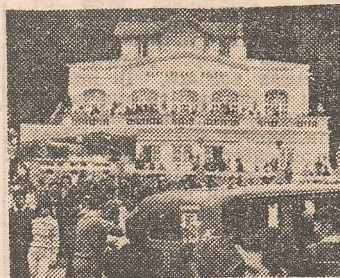
le vor afecta mai ales regiunile vestice, centrale și de nord unde nebulozitatea va fi mai accentuată și local va ploua. În celelalte zone ploile se vor semnala pe arii mai restrînse și doar spre sfîrșitul perioadei. Temperaturile minime vor avea valori cuprinse între 6° și 16°C, iar valorile maxime se vor situa în general între 16° și 28°C. La munte și în depresiuni în primele dimineți se va produce ceață.

Festivalul automobilelor de epocă

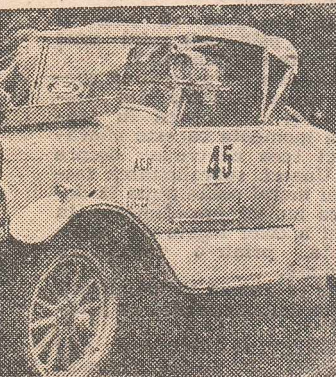
Importantă a fost participarea

Preocupat de a oferi în permanență turiștilor pe care îi găzduiește cit mai multe momente de relaxare și divertisment, așa cum procedează orice gazdă bună, O.J.T. Prahova, împreună cu A.C.R., a organizat și anul acesta, în 17—18 septembrie, Festivalul automobilelor de epocă. Aflat la a șasea ediție, raliul are deja un traseu binecunoscut, București — Sinaia, parcurs de astă-dată cu „amețitoare” viteză medie de 30 km/h. Dintre cele 30 de automobile aliniate la start, vedeta incontestabilă (după succesul public) a fost un „Ford” cu mustați, fabricat în 1919, veteranul cursei și, se pare, al tuturor automobilelor din țară. În compania lui am mai putut urmări „gîntul” demn de respect (în fața bătrîneții lor și vîzîndu-le la urcarea Posadei) al altor mărci renumite: Steyer-1927, Hanomag-1936, Morris Minor, IFA, Mercedes, Willis, Chrysler, Plymouth etc. În drumul lor, „bătrînele doamne” ale cailor putere la Ploiești, Cîmpina și Sinaia. A doua zi după sosire, pe platoul din fața restaurantului „Select”, proba de îndeminare a piloților, și așa numita probă de estetică și originalitate, în care pasagerii respectivelor automobile prezintă moda vestimentară a anului de fabricație a mașinii respective, adună numeroși privitori, dintre turiștii români și străini.

Seara, după acordarea premiilor, Balul automobilistilor este, și el, o răsplătă pentru strădania posesorilor acestor mașini, care aduc cu ele nos-

tagia acelor vremuri și dau friu liber imaginației noastre, de a ne închipui ce drumuri au parcurs și ce povești de viață au trăit ele cu milioanele de kilometri „învîrțiți” pe sub roți. Mai putem adăuga, cu min-drie inevitabilă, că acest special Raliu al automobilelor de epocă, București — Sinaia, este cel mai lung din Europa pentru acest gen de „muzeu în mișcare”: 130 km. Acest fapt a atras, de altfel, atenția, stima

și invidia firmelor Ferrari, Castrol și ale deținătorilor de astfel de mașini din R.D.G. Se înțelege că la un astfel de „raliu” importantă a fost participarea, după cum merită felicități toți acei care au timp, răbdare și pricepere să mențină în viață aceste mărci emiționante ale tehnicii, dar și ale vieții începutului acestui veac.

VICTOR RĂDULESCU ■

Antrenorii există și la succese!

Florin Halagian:

„În fotbal nimic nu e imposibil”

— De câte ori ați fost prezent într-o cupă europeană, tovarășe Florin Halagian?

— De șapte ori cu F.C. Argeș, o dată cu Steaua și acum, a noua oară deci, cu Victoria.

— S-ar putea spune că experiența dumneavoastră a fost chemată să contrabalanseze tracul unei echipe care, deși se află la a doua sa participare într-o competiție europeană, este astăzi doar jumătate din Victoria campionatului trecut, deci evasidubitantă...

— Într-adevăr, am găsit aici o echipă în plină reconstrucție (dovadă fiind transferările făcute), toată lumea dorind mai mult decât s-a realizat până acum, și am acceptat această ofertă considerând că este nevoie de mine. Cât despre acest nou început de drum, el nu a fost deloc influențat de trac, majoritatea jucătorilor dând randament, și m-a bucurat să-mi reconfirm ideea că Victoria este o echipă de viitor, cu frumoase perspective, cu sportivi capabili să răspundă marelui angajament pe care-l presupune fotbalul așa cum îl văd eu.

— Și cum ar trebui să se exprese echipa în viziunea dumneavoastră?

— Să joace și iarăși să joace! Doresc să imprim echipei marea mea dragoste pentru joc, pretențiile mele să-i determine pe toți să iubească la rindul lor jocul și să-i facă să câștige jucind. Cred că lucrul asta a și început să se vadă, chiar dacă sintem abia la început, căci Victoria la ora actuală, este la fel de ofensivă și acasă și afară (șase goluri în două deplasări în campionat plus cele două din Malta).

— Pe ansamblu, ce a dezlăuit acest prim joc cu Sliema Wanderers?

— În primul rând, faptul că echipa a dovedit că poate, atunci când i se cere, să dea un randament superior celui al înregistrați în campionat, ceea ce ne dă speranțe și pentru turul II. Apoi, le-a arătat jucătorilor mei că, dacă vor da dovadă de receptivitate și unitate sufletească, vor trece mai ușor peste necondanțele determinate de lipsa unei perfecte omogenități, care se obține prin jocuri în timp mai îndelungat.

— Să înțelegem că acordați factorului psihologic rolul unei importante compensații?

— Dincolo de pregătirea specifică necesară, fotbalistul trebuie să-și dovedească în asemenea momente că este adevărat tot ceea ce crede despre sine. Uneori, supralicitarea factorului moral poate ajuta la depășirea multor impedimente, în special a celor legate de omogenitate, printr-o mobilizare exemplară.

— Pe ce anume se întemeiază relațiile dumneavoastră cu jucătorii?

— Fotbaliștii în general sunt predispuși la puțină muncă. Aici, din fericire, am găsit sportivi capabili de sacrificiu, dispuși să facă eforturile necesare atingerii înaltei performanțe. E greu să spui că jucătorii te iubesc dar, colaborând cu ei, poți întemeia relații de prietenie. Sper să reușesc și de această dată să-mi fac elevii să înțeleagă că doar muncind își pot deveni cei mai buni prieteni.

— În actuala formulă, care sînt aceia pe merii căroră apasă cele mai mari responsabilități?

— Am încercat să distribui fiecare jucător pe postul pe care dă cel mai bun randament în ideea că echipa trebuie să fie un mecanism omogen. Dar, fără discuție, este nevoie și de o coloană vertebrală. La noi, Nițu, Mirea, Solomon, Coraș și Culcear sînt aceia care trebuie să vegheze în teren la construcție, la materializarea ideii de joc.

— V-a nemulțumit ceva în prima întâlnire cu Sliema Wanderers?

— Mai avem de lucru cu apărarea care, și în campionat, ne pune probleme. În acel meci au fost două situații critice salvate în ultimă instanță de Nițu...

— Credeți că returul vă mai poate ridica vreo problemă?

— Meciul va trebui abordat cu toată seriozitatea, fără a subestima adversarul, o echipă puternică de altfel, pentru că rezultatele din cupele europene au arătat că, din ce în ce mai mult, oaspeții se descurcă mai ușor pe terenurile gazdelor. Ne-am propus de aceea o concepție clară, specifică echipei noastre, o concepție care să pună în valoare jocul colectiv, gândit, neîntimplător. Ceea ce am jucat în Malta vom juca și acasă. Un joc ofensiv, la victorie, elastic, tratind ambele momente cu înțelegere și înțelegere.

— Vă dorece ca această întâlnire să vă solicite mai puțin decât ultima din actualul campionat cînd arătați ca un vulcan aprins...

— Nu cred, pentru că orice joc mă consumă foarte mult și prefer să mă exteriorizez decât să păstrez totul în mine. Și apoi, e foarte important cum conduci echipa de pe margine, atît din punct de vedere moral cît și din punct de vedere tactic. Vedeți dumneavoastră, jucătorii intră uneori în schemele adversarilor și uită ce au de făcut.

— S-a spus în mai multe ocazii că valoarea rezultatelor pe plan internațional reflectă cu destulă fidelitate valoarea campionatelor. Aceste patru victorii din tur pot fi simptomatice pentru așteptata creștere în competiția internă?

— Campionatul, așa cum a început, pare superior celui precedent. Un prim argument îl constituie prestația echipelor nou promovate care au aruncat mînușă, cum se spune, dînd o replică dirză mai vechilor combatante în A. Apoi, și în campionat a început să dispară avantajul terenului propriu. Cu toate acestea Steaua și Dinamo rămîn în continuare greu de învins și doar aceia care vor reuși această performanță se vor putea apropia pentru a le opri cursa solitară. În meciul nostru cu Steaua, cu mai multă convingere, fără timiditatea din prima repriză și cu un arbitraj corespunzător, care să nu fi trecut cu vederea leșirile neregulate ale lui Lăcătuș și Stoica, s-ar fi putut atinge acest obiectiv de care, cum a demonstrat-o partea a doua a întîlnirii, n-am fost prea departe.

— S-au desfășurat doar cîteva etape de campionat și un tur din competițiile europene. E oare prematur să vă întreb ce vă propus pentru acest sezon cu Victoria?

— Ne-am propus să intrăm în turul III al Cupei U.E.F.A., în campionat unul din primele trei locuri și, de ce nu, Cupa României. În fotbal nimic nu e imposibil.

— Drumu-i lung și lupta-i grea și nu ne rămîne decît să vă urăm mult succes!

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Galatiul și-a dorit din tot sufletul o miercuri europeană. Acum, cînd ea a devenit o victorie răsunătoare asupra campioanei totale Juventus și cea mai frumoasă pagină de amintiri din albumul fotbalului gălățean, „transcriem” cîteva flăsurî din acea zi fierbinte:

■ Presedintele secției de fotbal Constantin Dorin: „Ne-am pregătit ca Juve, care a făcut ca ani de zile capitala fotbalului european să se afle la Torino, să nu plece cu impresia că a jucat cu o echipă oarecare de provincie”. Reputatul nostru arbitru Nicolae Rainea, vicepresedintele clubului, observa că firească mîndrie: „Am văzut multe terenuri în lume și pot spune că stadionul nostru este de top european”.

■ Presedintele Juventusului, Boniperti: „N-o spun din complzență, ni s-a făcut cea mai fantastică primire.”

■ Tot Boniperti, înaintea partidei: „Aveți fotbaliști valoroși, ca liderul Hagi, Băloni, care ne-a produs cu golul lui multe insomnii, Cămătaru și extrema aceea care aleargă ca o Hondă, Lăcătuș”. Acum trebuie să-și completeze lista și cu Anghelinei Burcea, Agiu, Profir, etc. Gălățeanul este unul dintre cei mai calzi și sentimentali spectatori. Sute de

Cornel Dinu:

„Nici un eșec nu este scuizabil!”

— Cornel Dinu, rezultatul din jocul cu Juventus vă reamintește în primul plan actualității fotbalistice. Cum a apărut opțiunea pentru Oțelul?

— Îmi doream întoarcerea la un climat care să vizeze marea performanță — și-n asta au constat rațiunile principale ale venirii la Galați. Dar socotelele nu-ți ies întotdeauna exact. Am întîlnit un public mai tînăr, dar foarte cald pentru fotbal, însă mai sint multe de făcut pentru ca atmosfera de la Oțelul să respire, cu adevărat, aerul marii performanțe. Nu judec munca predecesorilor mei, dar sper să fiu înțeles că un campionat nu poate să semene cu altul (cu excepția a 2-3 echipe), fie și numai pentru faptul că Oțelul are media de vîrstă cea mai înaintată. Acum încercăm să ne pregătim și să jucăm nu numai un fotbal al momentului, subordonat rezultatului cu orice mijloace, ci și în consens cu tendințele de evoluție a acestui sport, cu exigențele de efort și rațiunile tehnico-tactice ce domină în prezent fotbalul mondial.

— Nu vă propuneți prea mult pentru o echipă abia venită în aria performanței?

— Aș spune mai degrabă că nu-mi este ușor, că drumul e greu, însă sint optimist. Oțelul a surprins anul trecut, dar acum se află la un început absolut necesar dacă vrea ca performanțele sale să aibă garanția duratei. Și pentru asta, din fericire, la Galați există oameni de fotbal care sprijină dorința de a face treabă, după cum și din partea jucătorilor am simțit afinitate și adaptabilitate la nou, dorința de a se perfecționa conform cu cerințele obiective ale fotbalului și nu cu cele de moment, de conjunctură, „de etapă”, ca să spun astfel.

— Credeți că veți avea timp să împliniți la Oțelul asemenea obiective de viitor?

— La orice echipă, pecetea antrenorului se poate vedea după o muncă de cel puțin doi ani. Dar nu e suficient timpul, mai trebuie și ca, în acest răstimp, respectivul antrenor să se învingă pe sine în fozul colectivului pe care-l conduce și-al rațiunilor care-l guvernează munca de perspectivă. Sper să am posibilitatea de a lucra o perioadă mai lungă la Galați, un oraș cu fotbal tînăr, chiar dacă e mai puțin deschiis spre ce se întîmplă în fotbalul internațional. Oamenii de-aici sper să se fi conșinș, în pofida ultimelor rezultate,

că vreau binele echipei și-al fotbalului gălățean și că nu voi lucra cu metodele omului care aduce ploaia. Spun asta pentru că, în ciuda lipsei de tradiție, la Galați sint cîteva conducători care știu ce trebuie să facă pentru binele echipei.

— Asta se vede mai ales atunci cînd echipa nu merge prea bine, cum pare-mi-se că e cazul acum. Pentru că, inevitabil, vroiam să vă întreb despre cele trei înfrîngeri consecutive (Steaua, Constanța, Moreni).

— Am declarat încă de la venire că lotul nu are valoare deosebită, că este restrîns numeric și că, în loc să se întărească, așa cum face orice echipă de cupe europene, a mai pierdut doi jucători, Nicoară și Măstăcan. Apoi, în vară, n-am avut posibilitatea să asigur o pregătire uniformă a întregii echipe, întrucît, o perioadă au lipsit cîteva jucători. Au urmat accidentări deloc neglijabile la începutul campionatului (Burcea, Balcea, Hanghiuc, Ion Gigi, Octavian Popescu), la care s-au adăugat suspendările neașteptate ale lui Borali (2 etape) și Agiu (4 etape), toate acestea creîndu-mi probleme în a așeza în teren o echipă competitivă.

— Lumea nu uită, totuși, că Oțelul a terminat pe locul 4!

— Și de aceea acum este vinată! Atmosfera din fotbalul nostru ar îndemna să fie aduse în discuție și alte subiecte, pe care, însă, nu vreau să le prezint, deși constat că la foarte puține echipe din țară se lucrează conform cerințelor actuale, pur sportive de pregătire, impuse de fotbalul internațional.

În ceea ce mă privește, sint un mare pasionat de a-mi trage satisfacțiile numai din munca pe care mi-o dă terenul și de aceea sper că la Galați, în pofida rezultatelor din acest început de campionat, să pot găsi timpul și înțelegerea ca echipa să joace un fotbal de durată, sigur și fără sincop. Îmi vin în minte cuvintele regretatului antrenor Stein care spunea că oricît de multă meserie ar ști un antrenor, fără valoarea și dăruirea jucătorilor nu poate realiza lucruri deosebite.

— Acum să vorbim despre momentul Juventus, de la pregătirea jocului tur pînă la ce va fi în retur.

— În legătură cu pregătirea, a fost un paradox: deși cunosc destul de bine fotbalul internațional și specificul diferitelor școli de fotbal, în primul joc am încercat — și era nevoie de asta — să „merg” pe ce puteam face noi, și nu pe anihilarea lui Juventus. Am dat atenție marajului individual, deși sint adept al apărării în zonă. Am și riscat puțin, ne-măimergînd să vizionez pe Juventus la fața locului. Și, totuși, pot să spun că ceea ce am anticipat cu foarte multe amănunte s-a adevărit și nu m-a surprins deloc. În plus, jocul mi-a arătat că mai am multe de făcut la actuala mea echipă, din moment ce nu m-au surprins reușitele lui Juventus, ci nereușitele cîtorva din jucătorii mei. Am mizat foarte mult pe motivația psihologică încercînd să-i conving că putem învinge pe Juventus și că o asemenea șansă unică merită absolut totul, din partea fiecăruia.

— Italienii v-au subestimat, v-au tratat cu superioritate?

— Deși reprezentau pe „Societățile Juventus”, nu-i așa?, au fost preocupați și îngrijorați de acest joc, avînd în vedere că Oțelul era o „necunoscută”, că ei n-au început campionatul și

că aveau și niște indisponibilități. Scirea ne-a „fișat” ca a vînd un joc strîns, pe contratac, recurgînd la ofsaid. Or, noi încercăm o apărare cît mai avansată, ofsaidul nefiînd o măsură în sine sau o atitudine de joc, ci o consecință.

În discuția amicală de luni seara am sesizat la ei o neliniște a necunoscutului, a unui debut oficial, o încălătură firească pentru doi antrenori care se află în premieră la cîrma unei echipe în care și-au scris istoria ca jucători. În plus, taciturnul Zoff presimțea că acea primă înfrîngere a lui, după doi ani de antrenorat în care a fost numai victorios, trebuia să se întîmple odată și-odată, poate chiar aici, la Galați.

— Au primit „civilizat” înfrîngerea?

— Juventus este, cum e și normal, o echipă orgolioasă, nu se aștepta să piardă. S-a văzut asta după ce-au primit golul — și-au pierdut friele nervilor, neînchipuîndu-și că nu mai pot marca și jucînd pe inspirație, nu pe schemă, ca la început. Iar finalul m-a surprins puțin prin reacția lui Zoff: am vrut să-i spun succes în retur, dar era nervos, dominat de înfrîngere, mi-a replicat că nu stă de vorbă, revărsîndu-se pe jucători; el, care era considerat omul cuvintelor foarte calculate și foarte puține, vorbind întotdeauna ceea ce este strict necesar, fără a apela la retorica.

— Înțeleg, și nu-i mare lucru, că la Torino veți avea o zi grea.

— Ce ne-așteaptă va fi și mai greu — „fiara” Juventus e rînită și va reacționa de o manieră pe care o anticipăm exact. Important este ca jucătorii noștri să fie și mai bine pregătiți psihologic, pornind de la adevărul că n-au nimic de pierdut, ci numai de cîștigat.

Pe de altă parte, se poate vehicula ideea că o înfrîngere în fața lui Juventus ar fi normală. Eu sint de părere că în fotbal nu există o înfrîngere normală sau scuizabilă, ci numai dezastru generat de aceea înfrîngere, care trebuie evitată prin ceea ce faci în teren. Desigur, Juventus nu-și poate permite să fie eliminată în turul întîi de Oțelul, dar, în mentalitatea mea, un eventual eșec la Torino trebuie înțeles și trăit ca un dezastru.

— Chiar așa?

— Chiar așa, deși noi sintem prea orientali în a crede că bucuriile și eșecurile, în fotbal ca și-n viață, sint lucruri normale. Acest 1-0 cu Juventus este un rezultat normal, obținut cu puțină șansă, e-adevăr, dar greul care mă sperie constă în lupta cu mentalitatea jucătorilor noștri care cred că o înfrîngere este ceva care poate fi scuizat și peste care se poate trece. Ca să cîștigăm această luptă e decisiv, de pildă, să învingi Juventus-ul — lucru care se poate întîmpla o dată sau de două ori în viață, dar mai important decît succesul propriu-zis rămîne pasul făcut spre ideea și conduita și atitudinea că eșecul, în sport ca și-n viață, este, totuși, un dezastru (simțînd nevoia să exagerăm puțin lucrurile) ce trebuie evitat.

— Înclin să vă dau dreptate, dar nu-vă doresc, totuși, ca opinia publică să vă judece considerînd o eventuală eliminare a Oțelului ca pe un dezastru...

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Scлипirea oțelului

loroși, ca liderul Hagi, Băloni, care ne-a produs cu golul lui multe insomnii, Cămătaru și extrema aceea care aleargă ca o Hondă, Lăcătuș”. Acum trebuie să-și completeze lista și cu Anghelinei Burcea, Agiu, Profir, etc. Gălățeanul este unul dintre cei mai calzi și sentimentali spectatori. Sute de

și poate și ei pe noi”. Terasale blocurilor din preajma arenei unde se juca partida deveniseră peluza a treia, iar o șosă din apropiere de unde se vedea doar jumătate de gazon gema de spectatori.

■ Laudrupo: „Cunoșteam pe Steaua, Dinamo, Craiova, dar nu știam cine este Oțelul”.

Miercuri a aflat! De acum înainte și alte echipe care-și vor pune o astfel de întrebare vor avea răspunsul la îndemînă: echipa care a învins pe Juventus. ■ S-a scris că Dinu a avut o inspirație de moment introducîndu-l după pauză pe Drăgoi. Dar în meticolosul laborator al antrenorului, această mufare fusese pregătită: „Agostini este un campion al piciorului sting, cu dreptul cam schioapătă la depozedări, iar pe acolo sint starturile preferate ale extremei noastre.

■ Profir: „Am fost sigur că o să înscriu. De-abia seara mi-am dat seama de importanța sarcinii mele și n-am dormit 2 ore”.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Fotbal: România - Albania 3-0

Antrenament în văzul lumii

(Prin telefon, de la trimisul nostru special)

După stagiul de pregătire efectuat de lotul olimpic în Albania (februarie, acest an), era rindul nostru să asigurăm reciprocitatea acestei relații. Drept pentru care, loturile de tineret și seniori ale Albaniei s-au aflat în pregătire la Constanța începând cu miercuri trecută, stagiul încheindu-se cu cele două jocuri pe care reprezentativele noastre le-au câștigat cu același scor. Albanezii au fost foarte interesați să ne aibă parteneri intrucit ei vor juca primul meci din preliminariile C.M. tot pe 19 octombrie, tot în deplasare, cu Polonia (din grupa lor mai făcând parte Suedia și Anglia). Polonezii sunt avizați de seriozitatea cu care albanezii tratează aceste jocuri, mai ales că acum doi ani, în preliminariile C.E. n-au reușit decât un 2-2 acasă, la Mielec, în fața unei reprezentative albaneze pe care și noi aveam s-o învingem cu greu la Vloră. De altfel antrenorul secund al Poloniei a asistat la jocul de la Constanța, după cum și federația noastră s-a îngrijit să invite arbitri tot polonezi (la centru Janusz Ekstajn).

Revenind la oile noastre, așa relua mai întâi — pentru justetea lor — câteva din observațiile pe care Jenei mi le-a împărtășit „la cald”, îndată după fluierul final. A fost un joc cu plusuri și minusuri, desfășurat în condițiile în care jucătorii noștri veneau la două zile după o etapă solicitantă (mai ales pentru steliști, care fuseseră piept într-un derbi epuizant, în 10 oameni). Jenei mai constata forma bună a lui Belodedici și Lăcătuș, angajarea în joc a lui Hagi și randamentul foarte bun al lui Andone. Trebuie spus, însă, că partida cu albanezii nu ne-a adus clarificări prea importante din perspectiva jocului de la 19 octombrie. Certitudinilor ar fi, nu-i așa, Lung, Iovan, Belodedici, Hagi, Lăcătuș, poate și Ungureanu; mai rămân deci 5-6 posturi de acoperit, inclusiv vreo

trei de la mijlocul terenului unde se va decide, cu siguranță, jocul de la Sofia. Jenei se gîdea deja cu speranță la revenirea lui Boloni (care a reintrat de două etape în echipa sa de club, pentru care a și marcat un gol), liderul selecționărilor în echipa noastră națională fiind, în opinia lui Jenei, o prezență mai mult decât necesară în jocul cu Bulgaria. În orice caz, timpul trece și nu prea mai lasă loc pentru experimente. Preocupat și el de cum arată (sau cum va trebui să arate) configurația echipei și de randamentul unora din jucătorii care au evoluat astăzi (marți, n.r.) la Constanța, Jenei mărturisea intenția de a încerca să-i mai adune pe selecționabili — cu sprijinul federației și înțelegerea celor două cluburi furnizoare — măcar pentru două antrenamente în co-

mun. Desigur, nu atât pentru a-i pregăti, ci pentru a mai întări omogenitatea psihică și tactică a lotului. Nimic de zis, mai ales la începutul partidei, toți jucătorii au colaborat bine, exemplare fiind citeva șarje — Sabău-Lăcătuș — și e normal să fie așa pentru niște băieți tineri care n-ar trebui să exacerbeze în teren o rivalitate sportivă benefică, în fond. Dar tot la fel, o impresie ce poate să n-aibă acoperire este și aceea că, de pildă, randamentul lui Vaiscovic a fost mai slab și pentru că nu a fost jucat frecvent și oportunitate de mijlocășii echipei. Golurile au fost marcate de Belodedici (reluare cu capul din careul mic, la semiînălțime, a unei centrări de la Hagi), Hagi (cu un șut senzațio-

nal, tipic pentru el, din colțul drept al careului de 16 m) și Cămătaru (care a reluat în plasă o minge bilbiată de apărarea adversă în urma unei pătrunderi spectaculoase a lui Hagi). După cum se vede, un semn bun este că Hagi a fost și la națională, ca și la echipa de club, implicat în mai toate golurile coechipierilor săi. El, de altfel, a fost și căpitanul echipei noastre naționale, simbol onorific și vizibil de la distanță pentru toți cetățenii săi care l-au aplaudat cu căldură și căroră el le-a răspuns cu o evoluție de excepție.

Formația noastră a avut următoarea alcătuire: Lung — Iovan, Belodedici, Andone, Ungureanu — Sabău, Gică Popescu, Hagi, Rotariu — Lăcătuș și Vaiscovic. După pauză s-au făcut mai multe schimbări astfel încît, coincidentă sau nu, „compoziția” echipei să rămână aceeași: a ieșit Vaiscovic, a intrat Cămătaru; a ieșit Sabău, a intrat Mateuș; a ieșit Gică Popescu, a intrat Săndoi; a ieșit Iovan, a intrat Bumbescu (un gest mai mult onorific și de reparație morală pe care Jenei l-a făcut față de fostul său elev); a ieșit Rotariu, a intrat Klein. Continuînd acest algoritm, dacă în atacul naționalei ar fi fost un jucător de la Craiova l-am fi putut vedea, poate, evoluînd și pe Geolău care, cum se știe, manifestă o formă foarte bună în campionat.

Și încă un amănunt, deloc nesemnificativ: intrucit, probabil, nu a avut posibilitatea să vadă prea multe evoluții ale jucătorilor noștri, la Constanța a fost prezent și antrenorul reprezentativei Bulgariei care, la sfîrșit, zimbea cu subînțeles, opinînd că prin modul în care a evoluat echipa noastră am vrut să-i tragem, de fapt, o păcăleală. Să reținem latura hazoasă a acestei afirmații dar, totodată, să fim atenți ca nu cumva la Sofia să primim noi vreo „păcăleală”, irecuperabilă în campania pentru calificare.

OCTAVIAN ȘTIREANU
Constanța, 20 septembrie 1988

Învingătorul

L-ați putut zări, cei aflați pe traseul de aproape 1100 km al „Turului ciclist al României”, în fulgerarea unei clipe, aflîndu-l repede în fruntea plutonului, după semnul distinctiv cel mai invidiat al sportului cu pedale: tricoul galben, al liderului. Iată-l acum într-un „stop-cadru” pe învingătorul „Micii bucle” de anul acesta, Vasile Mitrache, un tânăr rutier de 24 de ani, de real și, adăugăm imediat, confirmat talent. Legitim în urmă cu 11 ani la C.S.Sc. nr. 1 (antrenor F. Gera) s-a impus repede, cucerind după numai un an primele titluri, contratimpul individual și fondul, la juniori mici, la aceste succese adăugîndu-se alte 13 ca junior, alături de 8 recorduri republicane. Trecerea la seniori s-a făcut firesc (antrenori, la Dinamo, Nicolae Voicu, pentru șosea, și Ștefan Lemindroiu, la pistă), cucerind 14 campionate republicane dintre care 6 (veritabil record) anul trecut. La lotul național a fost pregătit de prof. Ion Ardeleanu. Pîstar de clasă, excelent la contratimp, s-a dovedit în acest Tur al României un ciclist complet. Îl așteptăm să confirme și în competițiile internaționale.

P.S. Continuînd o frumoasă tradiție, Federația română de ciclism a recompensat, decernînd cupe și diplome de onoare ale C.N.E.F.S., pe cei mai buni organizatori ai ediției de curînd încheiate a „Turului”. Pe primul loc în clasamentul pe puncte, pentru a treia oară consecutiv, Piatra Neamț, la egalitate, de data aceasta cu municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Felicitări!

CRISTIAN ȚOPESCU

Toată lumea face sport

● Printre marile surprize ale primei manșe a turului întii al cupelor europene la fotbal s-a numărat și victoria modestei formații islandeze Valur Reykjavik asupra campioanei Franței, A.S. Monaco. O explicație posibilă ar putea fi absența din Principat, în actualul sezon, a compatriotului nostru Ștefan Covaci, pe care l-am întîlnit nu demult la Timișoara. Reputatul tehnician a renunțat, din motive familiale, la funcția de consilier tehnic al echipei monegasce, iar consecințele se văd... ● Moment de referință în tenisul mondial: cîștigînd „internationalele” S.U.A. de la Flushing Meadow, Steffi Graf a devenit a treia jucătoare din istoria „sportului alb” care a realizat „Marele șlem”, adică a obținut în același an succesul final la cele patru turnee majore: Melbourne, Roland Garros, Wimbledon și, deci, Flushing Meadow. În cele 27 de partide disputate pentru a-și realiza performanța, Steffi Graf n-a pierdut decât două seturi. Celelalte performere au fost Maureen Connolly (în 1953) și Margaret Smith-Court (1970), în timp ce în palmaresul masculin și-au înscris numele în dreptul cîștigărilor „Marelui șlem” doar doi jucători: Don Budge, în 1938, și Rod Laver, de două ori, în 1962 și 1969. Să reamintim că între aceste două date, Laver nu a putut concura la turneele respective fiind acuzat de profesionalism. De atunci, lucrurile au mai evoluat, să spunem, pentru că, iată, Steffi Graf (3217106 dolari în premii pînă în prezent) va participa la turneul olimpic... ● Vîrsta performențelor scade în toate sporturile, aprecierea a devenit un loc comun, dar isprava danezului Jan Pedersen este cu totul ieșită din comun: la numai 5 ani, Jan Pedersen are deja 10 salturi cu parașuta de la altitudinea de 2500 m! Tatăl l-a însoțit doar pentru siguranță la primele două salturi, după care preșcolarul danez s-a descurcat singur! ● Căpitanul reprezentativei de fotbal a Angliei, Bryan Robson, nu va mai putea conduce automobilul timp de trei ani, poliția rutieră surprinzîndu-l șofînd sub influența alcoolului. Deloc impresionată de „client”, oamenii ordinii au aplicat sancțiunea maximă. ● Un nou campion al golfului se anunță: suedezul Sven „Tumba” Johansson, celebru în lumea sportului ca... hocheist, unul dintre conducătorii organizației pacifiste „Prietenie între toți oamenii planetei prin sport”. „Hocheiul pe gheață are numeroase asemănări cu golful, așa încît am progresat destul de repede”, a declarat Johansson, care va inaugura, în curînd, la Moscova „Golf-club Tumba”, pentru inițiere. ● Mecul Independenten Buenos Aires — Boca Juniors, derby-ul campionatului argentinian de fotbal, s-a soldat cu... 85 de arestări, după o încăierare între suporterii celor două echipe. Comentatorii apreciază că motivul scandalului l-a constituit tensiunea deosebită înregistrată atît pe teren, cît și în tribune, în timp ce se executau loviturile de la 11 m de departajare, după scorul de 1-1 la încheierea celor 90 minute de joc. Așa cum s-a mai anunțat, federația argentiniană a hotărît să desființeze scorurile egale în campionat, apelîndu-se la „proba nervilor”. În meciul amîntit, scorul la penalty-uri a fost 8-7!

LUCIAN OPREA

Civilizația sportului

Exemplul „educatorului”

Intr-un număr anterior am relatat o întîmplare petrecută la un meci de handbal feminin între două echipe de prima divizie. Era vorba despre un antrenor care, după ce o jucătoare din echipa sa a fost eliminată definitiv de pe teren pentru atac brutal, în loc să-i facă observație pentru jocul său neregulat, a luat-o în brațe și a sărutat-o în văzul a 3000 de spectatori uimiți de scena la care asistau. Nu am nominalizat, gîndindu-ne că respectul se va recunoaște oricum în descrierea făcută și că astfel va aduce unele „corecturi” comportamentului său de educator. Dar, dezamăgire! La numai o săptămînă de la apariția relatării noastre, aceeași echipă cu același antrenor s-a aflat în dispută, de data aceasta amicală, cu același adversar în aceeași localitate, adică echipa de handbal feminin de primă divizie TEROM Iași — „pregătită” de antrenorul Cornel Bădulescu — a jucat la Brașov cu formația Rulmentul din localitate o partidă amicală în cadrul unui turneu de pregătire la care au participat cinci echipe.

Așa cum se face în toate turneele de pregătire, jocurile au fost conduse de arbitri locali, plecîndu-se, probabil, de la ideea că nu este prea important rezultatul, importantă fiind pregătirea în sine. Deci în întîlnirea Rulmentul — Terom, ca și în celelalte întîlniri, nu se punea problema decât de a juca bine, de a experimenta scheme, mijloace noi, etc. Numai că, la un mo-

ment dat, după o decizie absolut banală a arbitrilor, în speță un corner în favoarea gazdelor, antrenorul Bădulescu a început cu unul dintre arbitri o discuție în cursul căreia i-a adresat o ofensă de mahala, la care arbitrul i-a arătat cartonașul roșu, firesc și regulamentar. Dar antrenorul a refuzat să iasă și a adresat arbitrului un al doilea epitet ofensator, la care arbitrul, nemaiavînd mijloace regulamentare de a acționa, a așteptat ca antrenorul să părăsească banca echipei sale, ceea ce acesta a făcut după multe parlamentări. Deci purtarea „educatorului” echipei ieșene din meciul oficial disputat în vară nu a fost întîmplătoare așa cum am crezut, nepublicîndu-i atunci numele. Am fi dorit din toată inima să fi fost o... „întîmplare”. Ca o confirmare a modului logic în care exemplul antrenorului se repercutează asupra sportivilor, la puține minute după cele descrise mai sus, conducătoarea de joc a echipei Terom, căpitanul ei, Rodica Covaliuc, fiind eliminată 2 minute din joc pentru faulturi repetate, a ieșit proferînd în auzul tuturor celor de la masa oficială și de pe băncile de rezerve cuvînte ce nu pot fi reproduse nici măcar între bărbați.

Tristețea este cu atît mai mare cu cît căpitanul echipei ieșene reprezintă un „model” (!!) pentru mai tinerile ei coechipiere și adversare! Regretabil că arbitrul Șelaru, care fără îndoială i-a auzit cuvîntele, nu a descalificat-o cum ar fi fost regulamentar. Numai tineretea lui, momentele de tensiune nervoasă prin care trecuse tot explică de ce nu a luat această măsură. Sau poate spaima total nejustificată, pe care de altfel foarte mulți arbitri cu experiență o au, de a nu fi „prea mulți”! Nu! Nu era prea mult! În aplicarea regulamentului nimic și niciodată nu este prea mult. Astfel de „tele” ale sportului nostru nu se vindecă prin oblojeală.

CRISTIAN ȚOPESCU

Despre psihologia copilului pe stradă, la locul de joacă, în mijloacele de circulație în comun, am tratat de nenumărate ori. Concluzia generală a încercat să atragă atenția asupra legăturii de importanță majoră dintre copil și educator (prin educator înțelegîndu-se nu numai cadrul didactic ci și părinte, bunic și, de ce nu, frate sau soră mai mare).

La Bruyère sublinia în „Caracterele” sale că... „Dacă aș vrea să știu oamenii nu merg pe calea binelui pînă unde ar putea să meargă, e din vina primei lor educații”.

Sînt cunoscute cazuri de copii mult prea răsfățați, care exploatează la maximum blîndețea bunicilor sau dragostea părinților pentru a obține tot felul de favoruri și concesii, din păcate, de a face uneori lucruri cît se poate de năstrușnice. De foarte multe ori, în loc ca părintele să încerce să-și educe odrasla, o încurajează și îi consideră toate

manifestările de obraznicie drept dovezi de emancipare și inteligență precoce.

Sînt însă și părinți care încearcă să-și deprîndă copilul cu anumite — hai să le spunem — ocupații, ce pot deveni periculoase atît pentru unii cît și pentru alții. Auzim de nenumărate ori: „Eu mi-am educat copilul de așa manieră încît, la nici cinci ani, știe să aprindă aragazul, să dea drumul la mașina de spălat automată, să programeze videocasetofonul... ce mai, să știe să se descurce în viață” (!!!) Fără comentarii, nu?

Ce s-ar întîmpla, dacă acești părinți ar gîndi măcar o dată ca Lessing în „Educația omenirii” că: „educația nu-i dă omului nimic (...) ea îi dă ceea ce el ar putea să aibă de la sine însuși, însă cu ajutorul educației, aceasta se face mai repede și mai ușor” ???

Din categoria părinților inconștienți care frizează în mod

vădit ridicolul, lipsa de bun-simț, precum și cea a instinctului de conservare, face parte și Lucian, tehnician dentar, șofer

Cronica șoselei

...Și totuși
mașina
nu e jucărie

amator, posesor al permisului de conducere de aproximativ opt ani. Dar Lucian este și tatăl a trei copii: de doi, de trei

și de nouă ani. Dănuț, băiatul cel mare, a fost întotdeauna favoritul tatălui. Interesat mereu de toate mărcile de automobile, avea o colecție de mașinuțe în miniatură; decupa tot felul de machete de prin reviste. Cînd era în Dacia tatălui său, era atent la toate comenzile pe care le făcea acesta, la toate indicațiile pe lingă care treceau. Tatăl era foarte mîndru de hobby-ul fiului și încerca să-l stimuleze. Toate, cum s-ar spune, „bune și frumoase”, pînă într-o zi cînd tatăl a hotărît ca, așa cum Mozart cînta la patru ani la pian, de ce n-ar conduce și Dănuț autoturismul la nouă ani. Și pentru ca „botezul focului” să fie deplin, „acțiunea” să se desfășoare chiar pe o șosea („...dar bineînțeles mai puțin circulată”).

Dănuț avea el o minte ascuțită, dar era cam plînd și cam micuț de statură. Ca pentru o primă „acomodare”, Lucian s-a gîndit să-și deplaseze scaunul

puțin mai în spate, să-și la puștiul în brațe și să „conducă” amîndoi; ca să simtă și Dănuț ce va să zică să fii stăpînul unei Dacii 1310 cu „îmbunătățiri”.

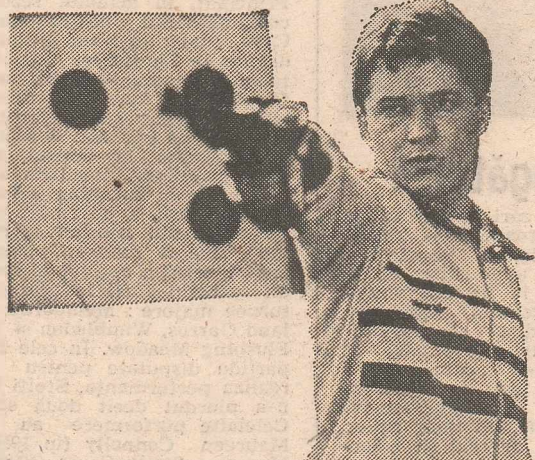
Zis și făcut! Pregătirile fiind încheiate, cei doi demarară ca „unul singur”. Vremea era frumoasă, păsărelele ciripeau zgomoș prin copaci de pe marginea șoselei iar... tatăl și fiul... radiau de fîcîre. Dar bucuria n-a fost să țină prea mult (spre norocul lor, totuși) deoarece la circa cincisprezece kilometri de „pista de decolare” tocmai se zărea o mașină alb-albastră. Nu mică le-a fost mirarea oamenilor în uniforma albastră cînd au realizat ce se întîmpla la volanul Daciei de culoare lăcustei.

„Inoportuna întîlnire” a pus capăt straniei călătorii. Oare ce s-ar mai putea comenta pe marginea acestei întîmplări care frizează inconștiența, lipsa de discernămint ???

VICTOR BEDA

OLIMPIADA: medalii pentru sportivii români

A țintit aurul și l-a obținut

Și-n sport se dovedește că niciodată nu se știe de unde sare iepurele! Pentru orice eventualitate, tirul nostru a stat „la pîndă”, reușind, iată, să nimerască în plin, obținând prima medalie de aur pentru delegația sportivă a României la actualele Jocuri Olimpice! Autorul acestei performanțe este tânărul Sorin Babii, cîștigător la pistol liber, adică la acea probă în care nici pleoapa nu trebuie să clipească! Într-o companie selectă (alături trăgeau Xu Xai-feng, campion olimpic la Los Angeles, Igor Basinski, vicecampion mondial și Melentiev, recordmenul mondial al probei), Sorin Babii, cel mai tânăr concurent din finala olimpică, s-a dovedit a fi și cel mai tare, uimind întreaga asistență prin siguranța dezarmantă cu care a reușit să recupereze handicapul

de patru puncte din întrecerea preliminară.

Sorin Babii s-a născut la 14 noiembrie 1963 la Arad, fiind descoperit și pregătit la clubul U.T.A. de antrenorul Gheorghe Csik. În prezent este legitimat la Steaua, iar în ciclul olimpic a fost pregătit de antrenorul de lot T. Jeglinski, la Seul fiind asistat de V. Atanasiu. Dintre performanțele sale anterioare: în 1985, campion european pe echipe și vicecampion european individual; în 1986, locul IV la campionatele mondiale; în 1987, vicecampion european pe echipe și individual, locul V la mondialele de pistol cu aer comprimat.

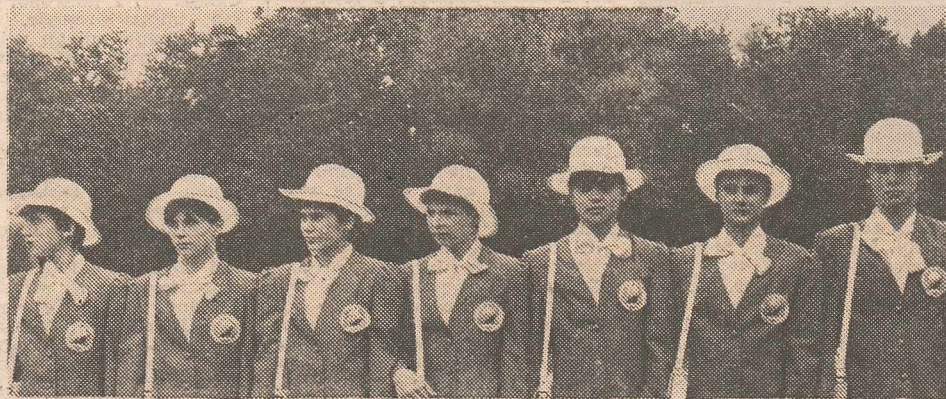
Să sperăm că performanța lui Sorin Babii a „perforat” poarta și spre alte medalii și rezultate de prestigiu ale olimpicilor români! (O. Știre)

Noemi Lung — primul argint al natației

Din nou, vești bune de la sportivii noștri: Noemi Lung a cucerit medalia de argint în proba de 400 m mixt. Într-o cursă care a reunit la start toată elita natației feminine, valoroasa noastră înotătoare a luptat cu dirzenie pe fiecare lungime de bazin menținându-se mereu în primul plan al întrecerii și reușind în final să se claseze a doua, după americanca Janet Evans, triplă recordmenă mondială. Ea a demonstrat o foarte bună pregătire la toate cele patru procedee, ceea ce i-a permis să reziste atacurilor declanșate în finalul cursei de Daniela Hunger din R.D.G. și sovietica Elena Dandeverova care nu se consolaseră cu poziții inferioare româncei. Noemi Lung a reușit să obțină astfel cea mai bună performanță a înotului românesc în arenele olimpice. Cum, în zilele următoare ea va participa și la probele de 400 m liber și la 200 m mixt, așteptăm noi telegrame cu bucurii pentru inima noastră care să ne anunțe că a suit din nou pe podium.

Gimnastele, vicecampioane olimpice

În așteptarea ultimului concurs pentru decernarea titlului la individual compus, care are loc chiar vineri, cînd revista noastră este în drum spre dumneavoastră, stimăți cititori, și mai ales cu gîndul la concursul special pe aparate, programat duminică, vom consemna prima medalie a gimnasticii, de argint, obținută de Daniela Silivaș. Gabriela Potorac, Aurelia Dobre, Celestina Popa, Eugenia Golea

și Camelia Voinea în întrecerea pe echipe. Plecînd cu handicap încă de la exercițiile obligatorii, pe care fetele noastre le-au efectuat dimineața, cînd arbitrele sînt mai zgîrcite cu notele, formația României a luptat admirabil cu o concurență, selecționată U.R.S.S., parcă mai ambițioasă decît oricînd, disputa dintre cele două echipe constituind sarea și piperul unei competiții urmărite în fiecare zi, chiar și

la „împuse”, de cîte 15 000 spectatori. Pînă la urmă, „aurul” a revenit sovieticelor, la o diferență ceva mai mare de un punct (395,475 față de 394,125), în timp ce pe locul 3 s-a clasat, la peste 3 puncte de noi, formația R. D. Germane.

Avînd-o din nou în frunte pe Daniela Silivaș (4 note de 10 din cele 8 acordate în primele două zile), secundată de data aceasta de Gabriela Potorac (Aurelia

Dobre a resimțit, se pare, lunga absență, datorată accidentării, dar a fost totuși a treia în echipă, selecționata României confirmă, încă o dată, în arena olimpică, vitalitatea unei școli de cel mai înalt nivel. Și, mai ales, prin evoluțiile de pînă acum, lasă cale liberă celor mai îndrăznețe speranțe pentru celelalte 15 medalii rămase în joc. Mult succes! (L.O.).

Este ceva nou în reumatologie?

Odată cu venirea toamnei, această întrebare — care ascunde și scepticism și speranțe — și-o pun toți cei ce suferă de boala despre care se spune că nici nu se vindecă, nici nu-ți ia viața. O serie de răspunsuri și argumente pertinente se vor da, desigur, în aceste zile la București, unde, în perioada 21—24 septembrie, se desfășoară lucrările celui de-al VIII-lea Congres latin de reumatologie — un important forum științific al cercetătorilor și medicilor practicieni din țările de limbă latină. Dr. Malvina Naghiu, director al Centrului metodologic de reumatologie București, vicepreședinte al Comitetului de organizare a congresului, ne informează că aproape 300 de participanți din România, Belgia, Franța, Italia, Spania și Portugalia își concentrează comunicările și discuțiile asupra noilor metode de diagnosticare și tratament complex ale bolilor reumatismale care produc în prezent cele mai multe și mai grele suferințe, și chiar grave imobilizări: spondiartrita anchilozantă, poliartrita reumatoidă, alte colagenoze, precum și unele artroze ale articulațiilor mari. De asemenea, afirmă că, deja din prima zi a lucrărilor, s-au evidențiat contribuții valoroase și datatoare de noi speranțe, aduse atât de specialiștii români, cit și de cei de peste hotare. Într-un număr viitor, revista noastră va reveni cu amănunte, încercînd să răspundă — cu sprijinul unor participanți de vază la acest congres — la întrebarea: Este ceva nou în reumatologie?

V. SIMION

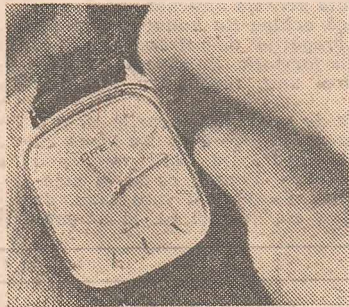
Ieri,

a început toamna

Joi, 22 septembrie, la orele 22,00, 28 minute și 45 de secunde, ora Bucureștiului, pe tot mapamondul ziua a devenit egală cu noaptea. A fost momentul astronomic al echinoxului, care, din punct de vedere calendaristic, marchează începerea toamnei în emisfera nordică (boreală) și, respectiv, a primăverii în emisfera sudică (australă). Iată ce spune astronomul MAGDA STAVINSCHI, de la Centrul de astronomie și științe spațiale București: „În ziua de 22 septembrie — ca de altfel și la echinoxul de primăvară — linia de separare dintre întineric și lumină trece exact prin cei doi poli ai pămîntului. Soarele trece din emisfera cerească nordică în cea sudică. În zilele echinoxului el răsare exact la est și apune la vest. Însă, datorită refracției razelor de lumină ce străbat atmosfera pămîntului, observăm răsăritul soarelui ceva mai devreme, iar apusul ceva mai târziu decît momentele prevăzute prin calcul, care indică o egalitate perfectă între durata zilei și a nopții. Aceasta este cauza principală pentru care, la 22 septembrie, ziua a fost încă mai lungă decît noaptea — este adevărat, cu numai 12 minute. La Polul Nord a început lunga noapte arctică, iar la celălalt — ziua polară, care vor dura exact 6 luni. Numai la Ecuator ziua este egală cu noaptea tot anul. Este de semnalat, de asemenea, un aparent paradox interesant: în această perioadă a anului, zilele devin din ce în ce mai friguroase în emisfera nordică, deși Pămîntul se apropie de Soare. Această situație provine din faptul că anotimpurile sînt generate nu de distanța Pămîntului față de astrul său, ci de înclinarea axei de rotație terestre față de planul în care se mișcă planeta noastră în jurul Soarelui. De

aceea, cele două emisfere sînt expuse diferit razelor solare, pînă la primăvară emisfera nordică fiind mai puțin luminată și, deci, mai puțin încălzită decît cea sudică. Și totuși, pentru că în această perioadă a anului ne apropiem de Soare, toamnele și iernile boreale sînt mai blînde decît cele australe, iar verile sînt mai puțin toride. În sfîrșit, aș vrea să reamintesc că momentul echinoxului de toamnă vestește și apropierea unui alt eveniment, devenit obișnuit: trecerea la orarul de iarnă.

VIRGIL SIMION

În noaptea de sîmbătă spre duminică

Se trece la orarul de iarnă

Prin urmare, ora 1 a zilei de duminică 25 septembrie a.c. va deveni ora 0.

Nu uitați să vă potriviți ceasurile!

Flacăra, Redacția: București, Piața Scintei 1, cîșuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10; 17 60 20, Interioare: Actualitatea politică: 25 60; Economie: 21 28; Cultură, știință, învățămînt: 14 57; Cetățenești-scrisori: 14 53, 25 42; Reportaj-informații: 25 60; Sport: 17 00; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sectorul export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.